

ESPERO

INTERNACIA REVUO DE LA KULTURA UNU-
IĜO DE POPOLOJ — OFICIALA ORGANO DE LA
KLERIGA LIGO „VJESTNIK ZNANIA”
REDAKTORE — ELDONANTO V. V. BITNER.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА

НА ЕЖЕМѢСЯЧНЫЙ ЖУРНАЛЬ

„Espero“.

Въ годъ съ пересылкою. . . 4 р. — к.
 ” ” за границу 10 фран.
 ” ” безъ пересылки. . . 3 р. 50 к.
 1/4 года съ пересылкой. . . 1 ” — ”

Допускается разсрочка: Подписчики „Вѣстн. Знанія” получаютъ „Espero“ (на обыкновенной бумагѣ) безплатно, совместно подписка см. обложку «В. Зн.» Редакція „Вѣстника Знанія” Невск. пр. д. № 147.

LA ABONPAGO

DE ĈIUMONATA ĴURNALO

„Espero“.

Por la jaro kun transsendo . 4 r.
 ” ” ” en eksterlando . 10 fran.
 ” ” ” sen transsendo . 3 r. 50
 1/4 da jaro kun transsendo . 1 ” —

La abonantoj de „Vjestnik Znania” ricevas „Espero” senpage (sur ordinara papero). La redakcio „Vjestnik Znania”. St.-Peterburgo, Nevskij pr. d. № 147.

Наши задачи.

Призывая васъ, читатели, въ прошломъ номерѣ къ совместной культурной работѣ, отвѣчающей идеѣ широко понимаемаго эсперантизма, могущаго привлечь всѣ лучшія духовныя силы каждой страны, мы, конечно, не могли вдаваться въ какія бы то ни было подробности, не намѣтили даже и общаго плана этой работы, которая уже начата и довольно успѣшно ведется съ того времени, какъ существуетъ „Вѣстникъ Знанія”.

Постояннымъ нашимъ читателямъ известно, что своимъ журналомъ мы не только надѣялись удовлетворить духовнымъ запросамъ читателей, ищущихъ знанія, но едва ли не болѣе заботимся объ объединеніи этихъ, скажемъ безъ всякаго преувеличенія, лучшихъ людей, жаждущихъ учиться и распространять образование тамъ, гдѣ въ немъ встрѣчается особенно настоятельная необходимость. Въ настоящее время эта объединительная работа дала уже солидные результаты въ видѣ, разсѣянныхъ по всей Россіи, а отчасти и изаграницей, образовательно-просвѣтительныхъ обществъ и

Niaj problemoj.

Alvokante Vin, gelegantoj, en la lasta numero de nia „Espero” al komuna kultura laboro, konforma kun la ideo de la vaste komprenata esperantismo, povanta altiri ĉiujn plej bonajn spiritajn fortojn de ĉiu lando, ni, kompreneble, ne povis preparoli iajn detalojn, ni eĉ ne notis la ĝeneralan planon de tiu ĉi laboro, kia estas jam komencita kaj sufiĉe sukcese plenumata dum la ekzistado de „Vjestnik Znania”.

Niaj konstantaj legantoj scias, ke per nia ĵurnalo ni esperis ne sole kontentigi la spiritajn bezonojn de legantoj, serĉantaj la scion, sed ankaŭ ne malpli ni zorgas pri la unuigo de tiuj, dirante sen ia pligrandigo, plej bonaj homoj, soifantaj lerni kaj disvastigi la klerecon tie, kie renkontiĝas aparte persista ĝia neceso.

En nuna tempo tiu ĉi unuiganta laboro alportis jam solidajn rezultatojn en formo de disĵetitaj en la tuta Rusujo, kaj parte en eksterlando, instrue-klerigaj societoj kaj rondetoj, portantaj unu komunan nomon „Vjestnik Znania” kaj unuigitaj spirite per la varmega celado ĉiuj siaj membroj al mem-

кружковъ, носящихъ одно общее имя всѣмъ названіе „Вѣстникъ Знанія“ и объединенныхъ духовно горячимъ стремленіемъ всѣхъ своихъ членовъ къ самообразованію и распространенію приобретаемыхъ познаній въ широкихъ кругахъ массы народа. *)

Смѣемъ думать, что журналъ „Вѣстн. Зн.“ съ выходящимъ при немъ „Народнымъ Университетомъ“, который является собраніемъ лекцій, имѣющихъ въ виду широкій кругъ читателей и предназначенный для чтенія въ небольшихъ аудиторіяхъ, чему должны помогать и прилагаемыя къ этимъ лекціямъ картины для волшебнаго фонаря.—можетъ значительно облегчить эту образовательно-просвѣтительную работу кружковъ „Вѣстн. Зн.“ Пользуясь даваемымъ нами дешевымъ волшебнымъ фонаремъ и картинками къ нему, каждый народный учитель, священникъ, учащійся, пріѣхавшій домой на каникулы,—словомъ, всякій, желающій поработать на нивѣ народнаго образованія,—можетъ безъ особаго труда устраивать образовательныя чтенія въ самыхъ глухихъ деревняхъ, внося и сюда слабые лучи свѣта, которые помогутъ многимъ постепенно найти дорогу къ тому храму знанія, откуда льются цѣлые потоки свѣта истинной культуры, научающей людей продуктивно работать, увеличивающей народное богатство, создающей все новые и новые источники радостей и удовольствій и—что самое важное—смягчающей нравы и устанавливающей между народами постепенно улучшающіяся взаимоотношенія. Конечно, эта культура до тѣхъ поръ, пока въ мірѣ господствуетъ политическій строй, далекій отъ демократическаго, еще долго будетъ встрѣчать въ той или иной формѣ препятствія для своего развитія, и только отдѣльныя личности будутъ все болѣе проникаться идеалами братства народовъ, только однѣ онѣ, возрастая въ числѣ и приобретая влияние на управленіе страной, постепенно раскроютъ глаза и остальнымъ, показавъ, что народамъ въ сущности не изъ-за чего спориться, что существующая вражда національностей, какъ пережитокъ старыхъ счетовъ, давно потерявшихъ реальную цѣнность, выгодна лишь правительству, которые руководятся при этомъ старымъ правиломъ divide et impera—раздѣляй и управляй. Современная международная солидарность пролетаріата, по-

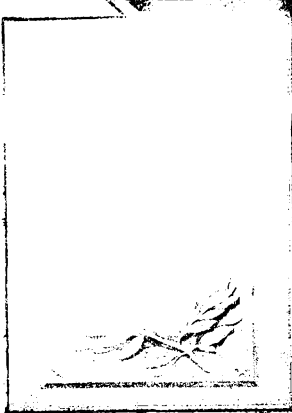
клеригю kaj disvastigo de akiritaj scioj en vastaj rondoj de popolamaso. *)

Ni kuraĝas opinii, ke la ĵurnalo „Vjestnik Znanja“ kun aparta eldono „Popola Universitato“, kiu konsistas el kolekto de lecionoj, celantaj havi la vastan rondon de legantoj kaj difinitaj por legado en malgrandaj aŭdantejoj, kion ankaŭ devas helpi la aldonaĵoj al tiuj ĉi lecionoj bildoj por magia lanterno,—povas multe plifaciligi tiun ĉi instruklerigan laboron de rondetoj de V. Z.—uzante la donatan de ni malmultekostan magian lanternon kaj bildetojn ĉiu popola instruisto, pastro, lernanto, reveninto hejmen dum la libertempo,—unuvoĉe ĉiu deziranta laboradi sur la grenkampo de popolinstruado,—povas sen aparta penado aranĝi la klerigajn legadojn en la plej malproksimaj vilaĝoj, alportante ĉe tiu ĉi malfortajn radiojn del' lumo (grenkampo) kiuj helpas al multaj trovi ion post ion la vojon al tiu templo de scio, de kie fluas la riveroj de lumo de l'vera kulturo, instruanta la homojn produktive laboradi, pligrandiganta la popolan riĉecon, kreanta ĉiam novajn fontojn de ĝojoj kaj de plezuroj kaj—kio estas la plej grava—faranta la morojn pli delikataj kaj stariganta, paŝo post paŝo, la plibonigantaj rilatojn inter popoloj. Certe, tiu ĉi kulturo, dum en la mondo regas la politika konstruo, malproksima de la demokratia, ankoraŭ longan tempon renkontados, en tia aŭ alia formo, la malhelpon por sia disvolvo, kaj nur la apartaj personoj pleniĝos ĉiam pli kaj pli de ideoj de la popolfrateco, nur ili sole, kreskante en nombro kaj akirante la influon al ja administrado de lando iom post iom malfermigis la okulojn al lastaj, montrinte, ke en esence la popoloj havas nenian kaŭzon de malpaco, ke la ekzistanta internacia malamo, kiel la restaĵo de malnovaj kalkuloj, perdintaj de longe la efektivan valoron, estas utila nur al registaroj, kiu sin gvidas tie per la malnova regulo: divide et impera,—dividu kaj regu.—La nuntempa internacia solidareco de proletariato, komencanta paŝo post paŝo formiĝi sur la fundamento de klasa batalado, aperas kiel videbla ekzemplo de neefektiveco de ĉiuj internaciaj bariloj, kaj la faktoj de oferadoj, sendataj en fremdajn landojn dum diversaj mizerokazaĵoj, montras la grandegan signifon de kulturo en afero de internacia solidareco. Efektive, kiu ne scias la ekzemplojn de oferadoj de amerikanoj, angloj, francoj, germanoj k. a., por profito de suferin-

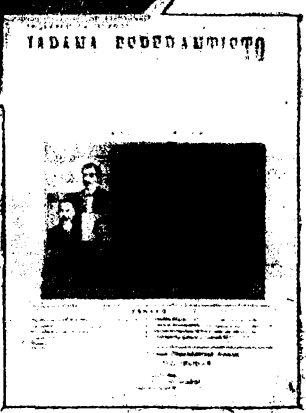
*) Значительная часть этихъ обществъ легализована или находится въ периодѣ легализаціи, такъ что со стороны администраціи дѣятельность ихъ не должна встрѣчать препятствій.

*) La granda parto de tiuj ĉi societoj estas legigita, aŭ sin trovas en periodo de legiĝo, tial ĝia agado ne devas renkonti rektan malhelpon de registara flanko.

степенно начинающая устанавливать-
 ся на почвѣ классовой борьбы, являет-
 ься нагляднымъ примѣромъ несостоя-
 тельности всякихъ національныхъ пе-
 регородокъ, а факты пожертвованій,
 посылаемыхъ въ чужія страны въ слу-
 |toj de malbona rikolto en Rusujo, en
 |Hindujo k. a., de bruloj, senordoj, ter-
 |tremoj k. t. p. Tiuj ĉi oferadoj alvenas
 |ne pro tio, ke la nomitaj landoj estas
 |pli riĉaj, sed kiel sekvo de humaniganta
 |influo de kulturo, kiu mem faras la

D-ro Zamengof.
 Lokataj unu apud
 alia kovriloj de du
 esperantaj ĵurnaloj
 —rusa kaj japana
 simbolas unuigon de,
 ĉiuj popoloj de l'mo-
 nado, kaj aparte unu-
 igon de popoloj, kiuj
 antaŭnelonge anko-
 raŭ eslis malamikoj.

Д-ръ Заменгофъ.

Помѣщенная рядомъ обложки двухъ эсперантскихъ журналовъ—русскаго и японскаго символизируютъ единение всѣхъ народовъ міра, въ томъ числѣ и недавно еще враждебныхъ другъ другу.

чаяхъ разныхъ бѣдствій, указываютъ homojn kompatemaj al fremdaj suferoj
 на громадное значеніе культурч въ kaj igas sendadi la monon ien, en mal-
 дѣлѣ установленія международной со- proksimajn landojn, al nekonataj ho-
 лидарности. Въ самомъ дѣлѣ, кому не, ŝoj, sen iu espero ĉe vi por tio eĉ

извѣстны примѣры пожертвованія американцевъ, англичанъ, французевъ, нѣмцевъ и др. въ пользу пострадавшихъ во время неурожая въ Россіи, Индіи и пр., — отъ пожаровъ, погромовъ, землетрасеній и т. п. Эти жертвованія идутъ не потому, что упомянутыя страны богаче, но вслѣдствіе гуманизирующаго вліянія культуры, которая сама собою дѣлаетъ людей отзывчивыми на чужія страданія и заставляеть посылать деньги куда-то въ далекія страны, невѣдомымъ людямъ безъ всякой даже надежды получить за это хоть слово благодарности. Жертвованія бывають особенно обильными, когда сознается ихъ полезность, когда жертвователи знаютъ, что ихъ деньги помогутъ стать пострадавшимъ на ноги, залѣчить ихъ раны, а не будутъ уходить, какъ въ прорву, безслѣдно, насколько не оказывая вліянія на устраненіе причинъ бѣдствія. Напротивъ, часто просвѣщенные богачи жертвуютъ деньги на устройство въ чужихъ странахъ разныхъ просвѣтительныхъ и другихъ полезныхъ учреждений, могущихъ повліять на устраненіе неблагоприятныхъ условий жизни народа, лишеннаго достаточнаго числа образованныхъ дѣятелей или затрудняющагося въ матеріальныхъ средствахъ на устройство гуманитарныхъ учреждений. Таково, на примѣръ, происхождение просвѣтительнаго предпріянія „Маякъ“, въ Петербургѣ, основаннаго на деньги, пожертвованныя американскимъ меценатомъ; „дворецъ мира“, въ Гаагѣ, является не менѣе разительнымъ примѣромъ вліянія гуманитарныхъ идей на капиталистовъ.

Всему этому виною культура. Чѣмъ она выше, чище, свободнѣе отъ всякихъ пережитковъ прошлыхъ временъ варварства, тѣмъ благороднѣе, отзывчивѣе ея представители, тѣмъ больше число ихъ и сильнѣе вліяніе этихъ лучшихъ людей на остальную массу народа.

Работая, стало быть, въ области распространенія знанія, каждый изъ насъ служить идеаламъ истиннаго эсперантизма, какъ великой идеи единенія народовъ, покоящейся на прочной основѣ присущаго каждому въ большей или меньшей степени чувства альтруизма. Но для того, чтобы эта работа могла давать достаточное удовлетвореніе, необходимо позаботиться о ея продуктивности, которая достигается объединеніемъ усилій отдѣльныхъ личностей и планомѣрностью выполнения поставленной задачи.

Настоящую статью я пишу въ вагонѣ, возвращаясь изъ Варшавы, гдѣ мнѣ пришлось бесѣдовать какъ съ

unu dankvorton. La oferadoj estas aparte riĉaj, kiam oni konscias ĝian utilecon, kiam la oferantoj scias, ke ilia mono helpas la suferantojn piedstari, sanigi iliajn vundojn, sed ne malaperos sen postsigno, kiel en profundaĵoj, nenian farante influon por forigi mizerokazojn. Kontraŭe, ofte la kleraj riĉuloj ofertas la monon eksterlanden por la konstruado de divesaj klerigaj kaj aliaj utilaj institutoj, povantaj influ al forigo de malfavoraj vivkondiĉoj de la popolo, senigita de sufiĉa nombro agantoj de kleraj aŭ estanta en embaraso pro manko de materialaj rimedoj por la konstruo de humanigaj institutoj. Tia estas, ekzemple, la deveno de kleriga entrepreno „la Lumturo“ en Peterburgo, fondita per mono, oferita de la amerika mecenato; „la palaco de la paco“ en Hago — aperas kiel ne malpli frapanta ekzemplo de l'influo de humanigaj ideoj sur la kapitalistojn. La kaŭzo de ĉi tio — estas la kulturo. Ju pli alta ĝi estas, pli pura, kaj pli libera de ĉiuj restaĵoj de pasintaj barbaraj tempoj, des pli noblaj, pli kunsentemaj estas ĝiaj reprezentantoj, des pli granda estas ilia nombro kaj pli forta estas la influo de tiuj ĉi plej bonaj homoj al la cetera popolamaso.

Tial, laborante en la regiono de disvastigado de l' scio, ĉiu el ni servas al la idealoj de vera esperantismo, kiel al granda ideo de unuiĝo de popoloj, kuŝanta sur la fortika fundamento de altruismo, propra al ĉiu en pli aŭ malpli granda grado. Sed por ke tiu ĉi laboro povus sufiĉe kontentigi, estas necese zorgi pri ĝia produkteco, kiu povas esti atingata per la unueco de penadoj de apartaj personoj kaj per la planmezureco de plenumo de proponita tasko.

Tiun ĉi artikolon mi skribas en vagono, revenante el Varsovio, kie mi havis okazon paroladi kiel kun la eminentaj polaj esperantistoj, tiel ankaŭ kun D-ro Zamenhof mem. Antaŭ ĉio la parolado tuŝis la „Espero“ kaj al mi estis tre agrable aŭdi, ke la ĵurnalo, malgraŭ tuta vico de baroj, kiuj paŝo post paŝo estas forigotaj, sed dume influas al ĝia enhavo, — laŭ unuvoĉa opinio de ĉiuj al mi konataj esperantistoj okazis ne nur malproksime malantaŭe lasinta ĉiujn aliajn esperantajn ĵurnalojn, sed ankaŭ superinta, laŭ esprimo de bele aranĝita simpatia ĵurnalo „Pola Esperantisto“, ĉiujn atendojn.

Tiuj ĉi laŭdoj, ni diras en parentezoj, aldonas al ni nur la energion por pluaj plibonigoj en la ĵurnalo.

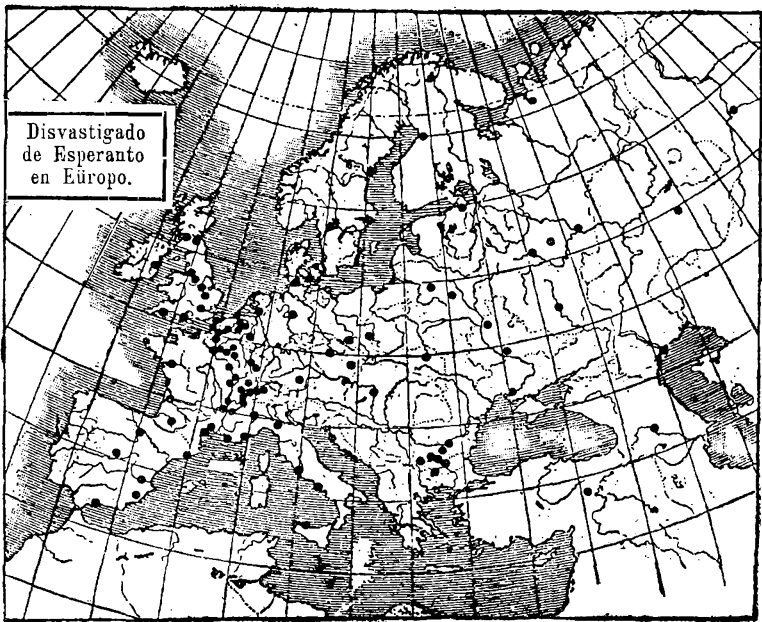
Eksciinte, ke „Ruslanda Esperantisto“ ne estas plu eldonata kaj ke en „Espero“ estas aranĝita la fako, dediĉita al sciigoj, tuŝantaj la Societon „Espe-

виднѣйшими польскими эсперантистами, такъ и съ самимъ д-мъ Заменгофомъ. Разговоръ прежде всего конулся «Эсперо», и мнѣ очень приятно было слышать, что журналъ, несмотря на цѣлый рядъ препятствій, которые постепенно будутъ устраняемы, но пока еще вліяютъ на его содержаніе, оказался, по единогласному мнѣнію всѣхъ извѣстныхъ мнѣ эсперантистовъ, не только далеко оставившимъ позади себя всѣ остальные эсперантскіе журналы, но и превзошедшимъ, по выраженію прекрасно поставленнаго симпатичнаго журнала «Pola Esperantisto», всѣ ожиданія.

Эти похвалы, скажемъ въ скобкахъ, придають лишь намъ энергію къ дальнѣйшимъ улучшеніямъ въ журналѣ

ro* kaj povantaj havi la komunan intereson, D-ro Zamenhof esprimis la dubon pri la celkonformeco de tro proksima kaj escepta ligo de „Espero“ kun la S-to „Espero“. Sed, kiam mi diris, ke mi estos plezure preta proponi la paĝojn de mia ĵurnalo ankaŭ por la sciigoj de aliaj rusaj esperantaj societoj, esperante, ke per tio forigos la neceseco de eldono de aliaj rusaj esperantaj ĵurnaloj, kaj „Espero“ fariĝos, tiamaniere la organo de ĉiuj rusaj esperantistoj, kies fortoj tiam ne estos partumigataj, sed kuniĝos en kreado de efektive serioza ĵurnalo.—tiam D-ro Zamenhof diris, ke tiu ĉi eliro estas, certe, neevitebla.

Aliparte, ŝajnas, ke la esperantaj rondetoj kaj societoj, ekzistantaj en

Распространеніе эсперанто въ Европѣ.

Узнавъ о томъ, что «Ruslanda Esperantisto» не будетъ болѣе издаваться и что въ «Эсперо» введенъ отдѣлъ, посвященный сообщеніямъ, касающимся общества «Эсперо» и могущимъ имѣть общій интересъ, д-ръ Заменгофъ выразилъ сомнѣніе относительно цѣлесообразности слишкомъ близкой и исключительной связи «Espero» съ обществомъ «Эсперо». Но, когда я заявилъ, что съ удовольствіемъ готовъ предоставить страницы своего журнала для сообщеній и другихъ русскихъ эсперантскихъ обществъ, надѣясь, что этимъ путемъ уничтожится надобность въ изданіи другихъ рус-

скаго журнала, kiuj ĝis nun eldonadis nenian, raportojn pri sia agado devus pripensi pri tio, ke la sciigoj pri ĝi estu konservataj la plej bone, se vi volas, kaj la plej malkare—en formo de litografaj aŭ hektografaj eldonaĵoj*).

Estas kompreneble, ke ĉiu rondeto aŭ societo, sendante al la redakcio de „Espero“ sian eldonon (en du—tri ekzempleroj) devas zorgi, ke sciigoj interesaj por ĉiuj esperantistoj estu notitaj kaj substrekitaj, por plifaciligi nian

*) Tiaj hektografaj ĵurnaloj kun sufiĉe diversa enhavo estas eldonatas de kelkaj rondetoj de la Ligo V. Z., ekzemple, de Saratova Sekcio.

ских эсперантских журналовъ, и „Espero“ сдѣлается, такимъ образомъ, органомъ всѣхъ русскихъ эсперантистовъ, силы которыхъ не будутъ тогда дробиться, а сосредоточатся на созданіи дѣйствительно серьезнаго журнала,—то д-ръ Заменгофъ сказалъ, что этотъ исходъ, конечно, неминуемъ.

Съ другой стороны, очевидно, что существующіе въ настоящее время эсперантскіе кружки и общества, которые до сихъ поръ не издавали никакихъ отчетовъ о своей дѣятельности, должны были бы подумать о томъ, чтобы о ней сохранились свѣдѣнія,—лучше всего, пожалуй, и дешевле,—въ формѣ литографированныхъ или гектографированныхъ выпусковъ.*)

Естественно, что каждый кружокъ или общество, посылая въ редакцію „Espero“ свои изданія (въ двухъ-трехъ экземплярахъ), должны позаботиться, чтобы интересныя для всѣхъ эсперантистовъ сообщенія были отмѣчены и выдѣлены, съ цѣлью облегченія нашей редакціонной работы. Мало того, мы позволимъ себѣ надѣяться, что въ крупныхъ эсперантскихъ центрахъ будутъ образованы особые редакціонные комитеты, которые, имѣя во главѣ опытныхъ эсперантистовъ, привлекали бы, въ случаѣ надобности, талантливыхъ мѣстныхъ литераторовъ, умѣющихъ писать живо и сжато. Такіе редакціонные комитеты должны были бы заботиться о доставленіи въ редакцію «Espero» обзоровъ мѣстной жизни, имѣющихъ международный интересъ, съ точки зрѣнія широко понимаемаго эсперантизма. Если матеріалъ для такого рода сообщеній не отличается яркостью, можно ограничиться, въ зависимости отъ характера области, представляемой мѣстнымъ редакціоннымъ комитетомъ, простыми корреспонденціями, знакомыми съ мѣстными литературными и общественными движеніями, бытовыми особенностями населенія края, малоизвѣстными фактами изъ его исторіи въ связи съ археологическими, этнографическими и др. данными (просимъ не забывать о рисункахъ). Матеріалъ, вообще, можетъ быть очень разнообразенъ, но помѣщеніе его въ «Espero» будетъ зависеть отъ степени общаго интереса сообщенія. Современемъ редакціонные комитеты сумѣютъ приобрести въ этомъ отношеніи извѣстную опытность, чутье и чувство мѣры.

*) Такіе гектографированные журналы, съ довольно разнообразнымъ содержаніемъ, выпускаются нѣкоторыми кружками союза „Вѣстникъ Знанія“, напр., Саратовскимъ Отдѣломъ.

redakcian laboron. Krom tio, ni permezas al ni esperi, ke en grandaj Esperantaj centroj estos organizitaj apartaj redakciaj komitatoj, kiuj havante en ĉefo la plej spertajn esperantistojn, altiruj, en necesaj okazoj, talentajn, lokajn verkistojn, sciantajn verki vive-me kaj mallonge.

Tiaj redakciaj komitatoj devus zorgadi pri livero al la Redakcio de „Espero“ de skizoj pri loka vivo, havantaj internacian intereson, laŭ vidpunkto de vaste komprenata esperantismo.

Se la materialo por tiaspeca komunikado ne distingiĝas per la heleco oni povas limiĝi, depende de karaktero de la regiono, prezentata de la loka redakcia komitato, per simplaj korespondoj, konatigantaj la lokajn literaturajn kaj socialajn movadojn, vivadajn apartecojn de loĝantaro, malmulte konatajn faktojn el ĝia historio kune kuu arĥeologiaj, etnografiaj k. a. faktoj (ni petas ne fogesi pri la desegnoj). Entute la materialo povas esti tre diversa, sed ĝia lokigo en „Espero“ dependados de la grado de ĝenerala intereso de sciigo. Siatempe la redakciaj komitatoj scios akiri en tiu ĉi rilato la certan spertecon kaj senton de mezuro.

Ni rapidas komuniki al la loĝantaro la sciigon, ke la esperantistoj, grupiĝantaj ĉirkaŭ la „Pola Esperantisto“, sendis al ni la leteron, proponantan organizi speciale polan redakcian komitaton. Esprimante al ili la dankecon pro ilia nobla kunsento kiel rilate de simpatio elmontrita al „Espero“, tiel ankaŭ en senco de propono de kunlaborado, ni ne dubas, ke tiel klaraj kaj spertaj esperantistoj, kiel estas niaj polaj kolegoj, scios liveri la materialon interesan kaj utilan por komuna afero. Kaŭkazo, Moskvo, Siberio kaj aliaj centroj kaj regionoj de Rusujo kreas, ni esperas, siajn redakciajn komitatojn, kiuj prizorgos pri la livero de materialoj kaj sciigoj ne malpli indaj*).

En la pasinta jaro la ĵurnalo „Ruslanda Esperantisto“ levis la demandon pri organizo de „Ruslanda Federacio Esperantista“, en kiun enirus, laŭ aŭtonomaj principoj, ĉiuj rusaj esperantaj rondetoj kaj societoj.

Laŭ sciigoj de tiu ĉi ĵurnalo en Rusujo sin trovas 1050 punktoj, en kiuj loĝas 4000 registritaj esperantistoj.

Tio ĉi estas, certe, tre malgranda cifero kompare kun okcidenta Eŭropo kaj Ameriko. Sed en kondiĉoj de nia politika vivo oni ne povis esperi ĝis nun la rapidan kreskon de esperantis-

*) Estas kompreneble ke ni pagados la honoraron por la presitaj en „Espero“ artikoloj, laŭ difinitaj normoj.

Спѣшимъ подѣлиться съ читателями извѣстіемъ, что эсперантисты, группирующіеся вокругъ „Pola Esperantisto“, прислали намъ письмо съ предложениемъ организовать специально польскій редакціонный комитетъ. Выражая имъ благодарность за ихъ благородную отзывчивость какъ въ отношеніи проявленной къ «Espergo» симпатіи, такъ и въ смыслѣ предложенія сотрудничества, мы не сомнѣваемся, что столь образованные и опытные эсперантисты, какими являются наши польскіе товарищи, сумѣютъ доставлять матеріалъ интересный и полезный для общаго дѣла. Кавказъ, Москва, Сибирь и др. центры и области Россіи создадутъ, надѣемся, свои редакціонные комитеты, которые позаботятся о доставленіи не менѣ цѣнныхъ матеріаловъ и сообщений *).

Въ прошломъ году журналъ „Ruslanda Esperantisto“ поднялъ вопросъ объ организаціи „Россійской Федераци Эсперантистовъ“, въ которую вошли бы на автономныхъ началахъ всѣ эсперантскіе кружки и общества Россіи.

По сообщенію этого журнала, въ Россіи имѣется 1050 пунктовъ, въ которыхъ живутъ 4000 зарегистрированныхъ эсперантистовъ. Это, конечно, очень незначительныя цифры въ сравненіи съ З. Европой и Америкой. Но, при условіяхъ нашей политической жизни, до сихъ поръ и нельзя было рассчитывать на быстрый ростъ эсперантизма въ Россіи; эти же условія не могли также способствовать развитію организаторскихъ талантовъ. Поэтому неудивительно, что поднятый журналомъ „Ruslanda Esperantisto“ вопросъ о федераціи русскихъ эсперантистовъ до сихъ поръ не встрѣтилъ поддержки. Можно даже думать, что большинство нашихъ эсперантистовъ даже и не узнало объ этомъ проектѣ, такъ какъ покойный журналъ имѣлъ очень ограниченный кругъ читателей.

Поднимая теперь на страницахъ „Espergo“ этотъ вопросъ вновь, мы не сомнѣваемся, что онъ не сойдетъ съ очереди до тѣхъ поръ, пока проектируемая федерація не осуществится въ дѣйствительности. Но мы полагаемъ, что, вѣроятно, форма этого осуществленія будетъ нѣсколько иной, такъ какъ очевидно наличныхъ силъ эсперантистовъ было бы недостаточно для образованія этой федераціи, какъ учрежденія, съ которыми

mo en Rusujo. Tiuj samaj kondiĉoj ne povas ankaŭ helpi al la disvolvo de organizantaj talentoj. Tial ne estas mirinde, ke la demando, levita de la ĵurnalo „Ruslanda Esperantisto“, pri la federacio de rusaj esperantistoj ne renkontis ĝis nun la subtenon. Oni povas eĉ opinii, ke la plimulto de niaj esperantistoj eĉ ne eksciis pri tiu proekto, ĉar la mortinta ĵurnalo havis malgrandan rondon de legantoj. Relevantante nun sur la paĝoj de „Espero“ tiun ĉi demandon, mi ne dubas, ke ĝi ne foriros el vico ĝis la proektitita federacio efektiviĝos. Sed ni opinias, ke eble la formo de tiu ĉi efektiviĝo estos iom alia, ĉar estas videble, ke la kontantaj fortoj de esperantistoj estus ne sufiĉe por organizo de tia federacio, kiel de instituto, kiun oni povus konfesi serioza. Tamen ni permesas al ni esperi, ke tiu sama ideo havas la fundamenton de vivpovo, certe en kondiĉo de pli vasta kompreno de esperantismo, kiu povus altiri la simpatian de la pli sentema parto de societo.

Supre diritaj konsideroj pri la kultura laboro, aperanta kiel neevitebla akompananto de vera esperantismo, donas al ni la kuraĝon, de unuflanko, rekomendi insiste al ĉiuj rondetoj de la „Vjestnik Znanija“, ellernadon de Esperanto kaj eble pli vastan ĝian propagadon, de aliaflanko—esprimi la certecon kela ekzistanta jam preta organizacio de ligo „Vjestnik Znanija“ helpos kreadi nomitan federacion, kiu neniom ĝenos la memstarecon de apartaj rondetoj, kiel de V. Z., tiel ankaŭ de pure esperantistaj.

Post tiu dezirparolo ni finas nian artikolon, prokrastante ĝis sekvanta numero la raporton pri plua arango de notita de ni estonta grandega kultura laboro.

V. Bitner.

можно было бы серьезно считаться. Тѣмъ не менѣ, мы позволимъ себѣ надѣяться, что сама по себѣ эта идея имѣетъ задатки жизненности, при условіи, конечно, болѣе широкаго пониманія эсперантизма, могущаго привлечь симпатіи болѣе отзывчивой части общества.

Приведенныя выше соображенія относительно культурной работы, являющейся неизбѣжною спутницею истиннаго эсперантизма, даютъ намъ смѣлость, съ одной стороны, настоячиво рекомендовать всѣмъ кружкамъ „Вѣстника Знанія“ изученіе эсперанто и возможно болѣе широкое его пропагандированіе, съ другой—выразить увѣренность, что существующая уже готовая организація Союза „Вѣстникъ Знанія“ поможетъ созданію

*; Само собою понятно, что мы будемъ платить гонораръ за помѣщаемыя въ „Espergo“ статьи, согласно принятымъ у насъ нормамъ.

упомянутой федерации, ни въ чемъ не стѣсняющей самостоятельности отдѣльныхъ кружковъ какъ „Вѣстника Знанія“, такъ и чисто эсперантскихъ.

На этомъ пожеланіи мы закончимъ настоящую статью, откладывая до

слѣдующаго номера изложеніе дальнѣйшей организациі намѣченной нами предстоящей громаднѣйшей культурной работы.

В. Битнеръ.

На Пейпусѣ.

Разсказъ І. Лійва.

Когда въ серединѣ зимы холодъ становится особенно сильнымъ, скванный Пейпусъ потрясаетъ свои оковы. Изъ его нѣмыхъ, дремлющихъ подъ ледянымъ покровомъ нѣдръ раздаются словно пушечные выстрѣлы, и на необъятныхъ снѣжныхъ равнинахъ появляются синія полосы. Это—синѣющая вода. Стоящій на берегу наблюдатель видитъ передъ собой широкій ровъ, который, чѣмъ дальше удаляется, тѣмъ болѣе суживается и, наконецъ, какъ синѣющая нитка, какъ волосокъ, исчезаетъ въ сѣдьющей дали, гдѣ сливается край неба съ землей. Это—трещины, происходящія во льду отъ холода. Съ удивленіемъ остановится путникъ, несмотря на пронизывающій холодъ, на мгновеніе на берегу озера. Чу! Слово выстрѣлы и пыхтѣніе, а затѣмъ рокоть... Чудится, будто Калевъ въ своихъ саняхъ съ шестеркой лошадей съ грохотомъ мчится по льду. Это финскій дѣдушка Холодъ катается на сѣверномъ вѣтрѣ, впряженнымъ въ ледяныя сани. Раздается трескъ, у ногъ наблюдателя появляется едва замѣтная черточка, и прямо, какъ стрѣла, несется къ серединѣ озера. Скоро она расширяется, и черезъ нѣсколько часовъ это—широкая трещина.

Еще опаснѣе Пейпусъ передъ ледоходомъ. Трудно тогда вѣрить ему. Иногда ледъ упорно не желаетъ сдаваться. „Въ этомъ году даже Юрій не справится съ Пейпусомъ!“ говоритъ береговой житель, когда Пейпусъ слишкомъ долго остается подъ покровомъ льда, и уже настаетъ Юрьевъ день. Иной же разъ онъ совсѣмъ не считается съ календаремъ. Если зима была не очень сурова, и теплымъ вѣтромъ повѣетъ изъ нѣдръ

Sur Pejpsi 1).

Rakonto de Juhana Liiv.

El esta lingvo.

Kiam en mezo de l'vintro la malvarmo farigas precipe pli forta, enkatengita Pejpsi skuas siajn katenojn. El ĝia muta, dormanta sub glacia kovrilo, interno eklaŭtigas kvazaŭ pafilegaj pafoj, kaj sur senlimaj neĝaj kampoj aperas bluj strioj. Tio ĉi estas bluiĝanta akvo. La observanto, kiu staras sur la bordo, vidas aŭtaŭ silargan kavon, kiu ju pli malproksimen foriras, des pli mallarĝiĝas kaj fine, kiel bluiĝanta fade-no, kiel hareto, malaperas en griziĝantan malproksimon, kie kunfluigas la rando de l'ĉielo kaj la tero. Tio ĉi estas fendoj en la glacio, farigantaj pro frosto. Kun miro haltos la vojaĝanto, malgraŭ la trapikanta frosto, por momento sur bordo de ĉefo de l' lago! Aŭdu! Kvazaŭ ekpafoj kaj spirego, kaj poste krakado... Sajnas, kvazaŭ Kalev 2) en sia glitveturilo kun ses ĉevaloj traflugas kun bruego sur la glacio. Tio ĉi fin na 3) avo Frosto veturas sur norda vento, enjungita en glacian glitveturilon. Eksonas krakado kaj sub piedoj de l'observanto aperas apenaŭ rimarkebla streko, kaj rekte, kiel sago flugas al mezo de l' lago. Baldaŭ ĝi larĝiĝas, kaj post kelkaj horoj ĝi jam farigas larĝa fendo. Ankoraŭ pli danĝera estas Pejpsi antaŭ la glaciirado. Estas tiam malfacile kredi ĝin. Ifoje la glacio obstine ne deziras kapitulaci. En tiu ĉi jaro eĉ Junio 4) ne povas venki Pejpsi! parolas la borda loĝanto, kiam Pej-

1) Pejpsi, lago, kuŝanta oriente de la Estlando.

2) Kalev, ĝia heroo—reĝo de l'Estoj.

3) Finlando kuŝas norde de l'Estlando. De tie dank'al blovantaj ventoj ankaŭ venas la frosto.

4) Junio, 23-a aprilo.

Матушки *),—душа спящего мертвецкимъ сномъ гиганта за ночь пробуждается къ жизни, внезапно сбрасываетъ онъ свои пѣпи, и его гнѣвный ревъ подаетъ вѣсть рыбацкимъ селамъ на берегу, что онъ разрываетъ свои оковы. Утромъ взору прибрежнаго жителя открывается синѣющая вода съ плавающими или выброшенными на берегъ льдинами.

Бѣда тому, кто въ такую ночь вышелъ съ неведомъ на озеро, или, еще болѣе, тому, кто въ такое время предпринялъ путешествіе за озеро!...

Лѣтъ двадцать тому назадъ въ одно мартовское утро два пѣшехода - крестьянина стояли на берегу по ту сторону Пейпуса, около города Гдова и совѣщались. Они были родомъ изъ Лохусо, Якъ изъ усадьбы Вишенная гора, и Рейнъ изъ Ристи-оста, и недѣли двѣ тому назадъ отправились за Пейпусъ искать земли. Въ „Россиа“ въ тѣ годы можно было на выгодныхъ условіяхъ арендовать мелкія помѣстья, а иной Россіи Лохусоскіе и Кодаверскіе **) крестьяне не знаютъ, какъ ту, которая простирается „по ту сторону“ Пейпуса. Страхъ и тоска играли на ихъ лицахъ, когда они смотрѣли по направленію къ родинѣ, гдѣ ихъ ждали близкіе. Оттепель, южный вѣтеръ и мокрый размягченный верхній слой льда не предвѣщали ничего хорошаго. Нужно было бояться внезапнаго ледохода, поэтому оба поспѣшили со сдѣлкой:

сдвинется ледъ, что тогда подѣлаешь безъ денегъ на чужбинѣ, среди чужихъ? Но озеро очень ужъ мало внушаетъ довѣрія къ себѣ—что предпринять? Уже по меньшей мѣрѣ полчаса смотреть наши крестьяне по направленію къ родинѣ, ни тотъ, ни другой не хочетъ первымъ прервать молчаніе.

„Пойдемъ, Рейнъ!“ Якъ обращаетъ взоры къ небу. Трудно ему было высказать это...

Его товарищъ вопросительно смотритъ на него—не потому, чтобы его

psi tro longe restas sub kovrilo de glacio, kaj jam venas la tago de jurio. Jafoje ĝi tute ne interkonsentas kun kalendaro. Se la vintro estis ne tre severa kaj varma ventro ekblovos el infero de l' Patrino ⁵⁾, tiam la animo de dormanta mortintan sonĝon grandegulo dum unu nokto reviviĝas, subite forĝetas ĝi siajn katenojn, kaj ĝia kolera kriego anoncas al fiŝistoj, loĝantaj en vilago sur la bordo, ke ĝi disŝiras siajn katenojn. Matene antaŭ la rigardo de apudborda loĝanto malfermiĝas bluiĝanta akvo kun naĝantaj kaj elĵetitaj en la bordon glacipecoj.

Danĝero minacas al tiu, kiu en tian nokton eliris sian reto sur lagon aŭ ankoraŭ pli granda estas danĝero al tiu, kiu en tiela tempo iris vojaĝi post lagon!

Antaŭ 20 jaroj unu Martan matenon du piedmarŝantaj vilaĝanoj staris sur la bordo de kontraŭa flanko de Pejpsi. apud urbo Gdov kaj interkonsiliĝis. Ili

devenis el Lohuso ⁶⁾, Jaak el Kirsimae kaj Rejn el Ristiot-sa kaj antaŭ du semajnoj ili forvefuris post Pejpsi serĉi teron. En „Rusujo“ en tiuj jaroj oni povis sur favoroj kondiĉoj farmi malgrandajn bienojn. kaj la vilaĝanoj el Lohuso kaj Kodavre ne konas alian „Rusujojn“, ol tian, kiu sin etendas „trans tiu flanko“ de Pejpsi. La timo kaj malgajeco estis sur liaj vizaĝoj, kiam ili rigardis laŭ direkto de ilia hejmo, kie ilin atendadis la geparencoj. La degelo, suda vento kaj malseka, moliĝa supra

Съ рисунка недавно умершаго финскаго художника Эдельфельда.

Desegno de Edelfeld.

tavolo de glacio nenion bonan antaŭsignis. Oni devis timi la subitan glaciiradon, tial ili ambaŭ rapidis fini iliajn komercaferojn, ĉar se la glacio ekmoviĝos, kion ili tiam faros sen mono en fremdlando?

Tamen la lago inspiras tiel malmulte da konfido al si—kion antrepreni? Jam almenaŭ la duonon da horo rigardas la vilaĝanoj laŭ direkto de hejmo, sed nek tiu, nek aliu deziras unua interrompi la silenton.

*) То-есть отъ устья Эмбаха.

**) Лохусо и Кодавере — приходы въ Юрьевскомъ уѣздѣ, Лифляндской губерніи.

5) Patrino t. e. enfluo de l'Embaŭ.

6) Lohuso kaj Kodavre estas paroĥejoj en Jurjeva distrikto de Liflanda gubernio.

удивило то, что сказала Якь: онъ самъ сейчасъ хотѣлъ сказать то же самое Яку, — а потому, что взгляды товарища внушаютъ ему смѣлость.

„Мы утонемъ, Якь!“

„Если утонемъ, такъ съ Богомъ, Рейнь!“

И опять оба мѣрятъ взглядами ледяное поле. Дорога проложена, оба они быстрые пѣшеходы, къ вечеру они будутъ дома.

„Я пойду, Якь!“

„Я тоже!“

„Все - равно, утонемъ или нѣтъ, Якь!“

„Жизнь или смерть, Рейнь! Моя жена осталась дома въ такомъ положеніи... Она можетъ умереть... и я ее не увижу больше, если останусь дожидаться конца ледохода.“

Рѣшительно, держась другъ друга за руку, начинаютъ Якь и Рейнь свой путь. Сильный южный вѣтеръ дуетъ сбоку, и густое облако покрываетъ небо, но у обоихъ сердца исполнены рѣшимости. Они сильны, и быстро растутъ пройденное пространство. Кажется, — все сойдетъ удачно. Туманная погода ихъ не пугаетъ. Къ обѣду они уже приблизительно посрединѣ озера. Ледъ, правда, очень мокрый, но нигдѣ еще не треснулъ.

Теперь начинаетъ падать густыми хлопьями снѣгъ. Вѣтеръ завываетъ и съ силой кидаетъ хлопья снѣга въ лицо. Съ трудомъ удается слѣдить за воткнутыми въ ледъ вѣхами. Тревожное чувство охватываетъ Яка и Рейна, но бодро идутъ они дальше. Судя по времени они уже прошли больше половины пути, но идти очень трудно противъ сильнаго вѣтра. Онъ треплетъ ихъ одежду, разметываетъ цолы, какъ будто сердца, что они не уступаютъ его силѣ.

Другъ—что это такое?—вдали слышенъ шумъ! Какъ вколанные, останавливаются Якь и Рейнь. Прислушиваются... Сомнѣній нѣтъ, далеко, по направленію вѣтра шумить — вода! Ледъ идетъ... Они, конечно, еще не видятъ, какъ ломается ледъ, но имъ хорошо извѣстно, что происходитъ тамъ, вдали: вода пѣнится, льдины танцуютъ, и съ трескомъ отламываютъ волны одну льдину за другой. О, ужасъ! о, ужасъ!..

„Мы пропали, Якь!“ Рейнь снимаетъ шапку и читаетъ Отче нашъ. „Впередъ, Якь!“ восклицаетъ онъ затѣмъ.

Они спѣшатъ, шумъ усиливается. Ледъ трещитъ и колеблется подъ ногами. „Впередъ, впередъ, шибче, шибче!“

На мгновеніе они останавливаются. Снимаютъ кушаки, связываютъ ихъ вмѣстѣ, но длина недостаточна. Они

„Iru ni, Rejn!“ Jaak turnas la rigardojn al ĉielo. Malfacile estis al li tion ĉi ekparoli...

Lia kolego demandeme rigardas lin. ne tial, ke lin ekmirigis tio, kion diris Jaak: li mem ĵus volis diri tion saman al Jaak, sed tial, ke la rigardo de kolego inspiras al li la kuraĝon.

„Ni dronos, Jaak!“

„Se ni dronos, tiam kun Dio, Rejn!“

Kaj denove ili ambaŭ mezuras per rigardoj la glacian kampon. La vojo estas signita, ambaŭ ili estas rapidaj piedmarŝantoj vesperon ili estas hejme.

„Mi iros, Jaak!“

„Mi ankaŭ!“

„Tute egale, ĉu ni dronos aŭ ne, Jaak!“

„Vivo aŭ morto, Rejn! Mia edzino restis hejme en tia farto... Ŝi povas morti... kaj mi plu ŝin ne ekvidos, se mi restos atendi la finon de glaciirado.“

Kuraĝe kaj tenante unu la alian per mano komencas Jaak kaj Rein ilian vojon. Forta suda vetero blovas de flanko kaj densa nebulo kovras la ĉielon, sed koroj iliaj estas troplenigitaj de kuraĝo.

Ili estas fortaj, kaj rapide kreskas la trairsta spaco. Ŝajnas, ke ĉio finiĝos prospere. La nebula vetero ilin ne timas. Al tagmezo ili jam estas proksimume en mezo de lago. Glacio, vere, estas tre malseka, tamen nenie ankoraŭ rompiĝis.

Nun komencas fali per densaj flokoj la neĝo. La vento ploreĝas kaj kun krio ĵetas la flokojn de l'neĝo en la vizaĝon. Kun peno prosperas sekvi, la enŝovitaĵn en glacian signostangojn.

Maltrankvila sento ĉirkaŭprenas Jaak'on kaj Rejn'on, sed kuraĝe ili paŝas antaŭen. Laŭ tempo ili jam faris pli ol duonon da vojo, sed estis tre malfacile iri kontraŭ la forta vento. Ĝi desŝiradis iliajn vestojn, disflankigadis baskojn, kvazaŭ kolerante, ke ili ne cedas ĝian forton.

Subite—kio tio ĉi signifas?—malproksime estas aŭdata bruo! Kiel paralizitaj restis stari Jaak kaj Rejn. Ili aŭskultas... nenia estas dubo, malproksime laŭ direkto de l'vento bruas akvo!

Glacio iras... Ili, kompreneble, ankoraŭ ne vidas, kial rompiĝas la glacio, sed estas al ili tre bone konate, kio okazas tie, malproksime: akvo ŝaŭmas, glacie-regoj dancas kaj kun krako la ondoj derompas unu glacieregion post alia. Ho teruro! Ho teruro!

„Ni pereis, Jaako“, Rejn deprenas la ĉapon kaj legas „Patro nia“. „Antaŭen, Jaako“, ekkriis li poste.

Ili rapidas, la krio fortiĝas. Glacio rompiĝas kaj balanciĝas sub la piedoj.

разрѣзываютъ на полоски котомки, скручиваютъ эти полоски и связываютъ съ кушаками... Каждый завѣтываетъ конецъ себѣ за руку. Если одинъ провалится, другой его вытаскиваетъ, — въдъ ледъ подъ ногами вотъ-вотъ расплывется... Все это дѣлается съ лихорадочной быстротой. Они даютъ слово другъ-другу заботиться о женѣ и дѣтяхъ, если одинъ изъ нихъ спасется. Впередъ, впередъ! Шумъ растеть, вѣтеръ переходитъ въ настоящую бурю, густой стѣной валится снѣгъ... О, Боже! о, Боже!

„Я принесу въ даръ церкви большую люстру, если спасусь!“ восклицаетъ Рейнь.

„О, Боже, Боже!“

Какъ не отвѣчаетъ, но въ своемъ сердцѣ онъ даетъ обѣтъ никогда больше не бить своей жены, если Богъ избавитъ его еще, никогда больше не смачивать водой ленъ, чтобы обмануть купца, никогда ночью не пускать лошадь на поправу къ сосѣду, никогда не дремать въ церкви во время проповѣди, никогда не подсыпать трухи въ хлѣбъ, который возвращаетъ въ уплату долга, никогда ничего подобнаго не дѣлать!

Если бы какому-нибудь вѣрному пастырю въ этотъ моментъ довелось заглянуть имъ въ сердца, — онъ пришелъ бы въ умиленіе.

„Скорѣе, скорѣе, о, Боже! о, Боже!“

„О, Боже! о, Иисусъ!“

Быль бы еще часть времени, они бы спаслись!.. Уже явственно слышится трескъ льда — о если бы имъ дали только часть времени! До берега уже навѣрное недалеко... Скорѣй, скорѣй!..

Изъ-подъ ногъ разлетаются брызги воды, — ея такъ много уже на льду! Уже — о, уже чернѣетъ башня Лохусской церкви, но уже видна и вода!

Еще верстъ пять!..

Ледъ трещить колеблется, то и дѣло въ немъ появляются трещины. Было бы еще полчаса времени — о, Боже!

Верста...

Ледъ гнется подъ ногами — ясно чувствуется, что онъ мягокъ, какъ каша и еще еле-еле держится. Достаточно одной сильной волны, и онъ развалится! Только одно слово вертится на устахъ, одно: Боже!

Полверсты...

Съ одной льдины на другую перескакиваютъ они, не разъ уже имъ приходилось вытаскивать другъ друга изъ воды, еще длится борьба жизни со смертью...

Еще?...

„А, чертъ, земля!“ — восклицаетъ Рейнь, стоя по колѣно въ вѣдъ, куда

„Antaŭen, antaŭen, plej rapide, plej rapide!“

Por momento ili haltas deprenas la rimenzonojn, ligas ilin kune, sed ĝia longo ne estas sufiĉa. Ili distranĉas la sakojn je strikoj, tordas tiujn ĉi strikojn kaj kunligas ilin kun rimenzonoj... Ĉiu envolvas la ĝies finon ĉirkaŭ sia mano. Se unu enfalos, tiam la alia eltiros lin, — ĉar la glacio jen—jen disigiĝas sub la piedoj... Ĉi tio fariĝas kun febra rapideco. Ili promesas unu al aliu zorgi pri edzino kaj infanoj, se unu el ili saviĝos. Antaŭen, antaŭen! La bruo kreskas, la vento fariĝas vera ventego, per densa muro falas la neĝo... Ho dio, ho dio!

„Mi donacos al preĝejo grandan lustron, se mi nur saviĝos!“ ekkrias Rejn. „Ho dio, dio!“

Ja aĉo ne respondas, sed en sia koro li promesas neniam plu bati sian edzinon, se dio savos lin, neniam plu malsekigi linon per akvo por trompi la komerciston, neniam fakte elpeli la ĉevalon sur herbejon de najbaro, neniam dormi en la preĝejo dum la prediko, neniam alŝuti la branojn en grenon, kiun li redonas en komunuman magazenon por pagi lian ŝuldon, neniam, neniam ion similan li faros!..

Se al iu kredanta pastro okazus en ĉi tiu momento enrigardi en iliajn korojn, — li kortuŝiĝus.

„Pli rapide, rapide, ho dio! ho dio!“

„Ho dio! ho Jezuo!“

Se estus nur unu horo da tempo, ili saviĝus! Jam tre klare aŭdiĝas krako de l' glacio, ho se ili nur havus unu horon da tempo! Ĝis la bordo estas verŝajne ne malproksime... Pli rapide, rapide!

El-sub piedoj dis flugas la ŝprucoj de l'akvo, kiu estas jam en granda kvanto sur la glacio. Jam—ho, jam vidiĝas la turo de Johusa preĝejo, sed estas jam vidata ankaŭ kaj la akvo!

Ankoraŭ kvinversto!..

Glacio krakas kaj balanciĝas, kaj la fendoj jam kamencas aperadi.

Se estus ankoraŭ duono da horo — ho dio!

Unu versto...

Glacio fleksiĝas sub la piedoj—klare estas sentate, ke ĝi estas mola, kiel kaĉo, kaj ke ĝi apenaŭ ankoraŭ staras. Estas sufiĉa nur, una forta ondo ka. ĝi disiĝos!

Nur unu vorto estas sur iliaj lipoj, nur.. Dio!

Duono da versto!

De unu glacierego sur alian transsaltis ili ne unu fojon okazis de ili eltiri unu la alian el la akvo, ankoraŭ daŭras la batalo inter vivo kaj morto...

Ankoraŭ — ?

„Ha, diablo, tero!“ ekkrias Rejn, starrante ĝis la genuoj en akvo, kien li

онъ свалился со льдины, — „Якъ, чортъ побери, земля! ноги уже на днѣ!“

„Люстры бываютъ разныя“, думаетъ Рейнь и подноситъ вмѣсто люстры маленький подсвѣчникъ.

А когда Якъ черезъ недѣлю идетъ доставлять лень къ купцу, онъ вѣникомъ на каждый полупудъ встряхиваетъ немножко воды: „Налоги высоки, — купцу этотъ рубль—два ничемъ!“

Переводъ съ эстонскаго К. Р—дъ.

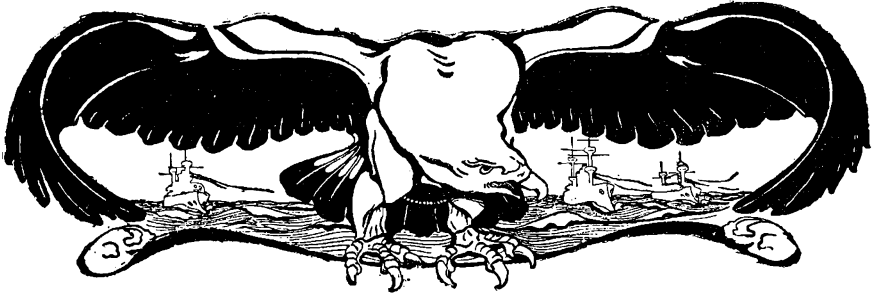
enfalis de l'glacierego.—„Jaako, diablo prenu, tero! piedoj estas jam sur fundo!..

„Lustroj ekzistas do diversaj“ pensas Rejno kaj donacas anstataŭ lustro malgrandan kandelington.

Kaj kiam Jaako post unu semajno iras liveri linon al komercisto, li per balailo sur ĉiun duonon da pudo sprucas iom da akvo: „La impostoj estas grandaj, — al komercisto do tiu ĉi unu rublo, aŭ du rublĵo nenion faras!“

Trad. el esta lingvo

K. R.—d.

*Генне-амъ-Ринъ *).*

Міровая политика.

„Все течетъ“, говорилъ древній греческій философъ, и въ настоящее время эта мысль больше, чѣмъ когда-либо раньше, кажется безспорной истиной. Если мы окинемъ мысленнымъ взоромъ нашъ земной шаръ, то увидимъ, что все находится въ постоянномъ движеніи. Народы наступаютъ на народы съ сокровеннымъ желаніемъ увеличить за ихъ счетъ свое вліяніе и могущество, правда, чаще всего—лишь въ области духовной. Достаточно одного толчка, чтобы все пошло кругомъ. Какіхъ только измѣненій не претерпѣла въ теченіе XIX вѣка политическая жизнь! Гигантская имперія Наполеона разрушена, міровое значеніе Испаніи,

*) Настоящая статья, помѣщенная въ журналѣ „Menschheitsziele“, значительно нами ослаблена въ отношеніи общихъ тенденцій автора. Послѣдній не могъ, конечно, не проявить своихъ чисто германскихъ антипатій, идущихъ въ разрѣзъ со стремленіями эсперантизма. Мы не сомнѣваемся, что въ этомъ измѣненномъ видѣ и съ рисунками, заимствуемыми нами изъ журнала „Je sais tout“, она явится далеко не лишнимъ обзоромъ современнаго международнаго положенія.

Редакція.

*Dr. Otto Henne am Rhyn *).*

Tutmonda politiko.

„Ĉio fluas“, diris antikvaj grekaj filozofoj, kaj en la nuna tempo tiu ĉi ideo pli, ol iam ajn antaŭe, ŝajnas senduba vero. Se ni rigardos en nia penso nian terglobon, ni vidos, ke ĉio estas en konstanta movado. Popoloj paŝas sur popolojn kun interna deziro pligrandigi per ilia malprofito sian influon kaj potencon, certe, la plej ofte—nur en regiono spirita. Sufiĉa estas unu ekpuŝo, por ke ĉio ekruliĝu. Kiajn nur ŝanĝojn ne suferis dum la XIX centjaro la vivo politika! Grandega imperio de Napoleono estas detruita, tutmonda signifo de Hispanujo, kiel de kolonia regno, falis dank'al militoj kaj defalo de kolonioj, la nord-amerikaj ŝtatoj pligrandiĝis duoble, la eŭropa Turkujo plimalgrandiĝis ĝis la duono, la tuta

*) Tiun ĉi artikolon, presitan en la revuo „Menschheitsziele“ ni multe malfortigis, rilate al generalaj tendencoj de la aŭtoro.

Tiu ĉi lasta ne povis, certe, ne montri siajn pure germanajn antipatiojn, kiuj estas direktitaj kontraŭ celoj de la esperantismo.

Ni de dubas, ke en tiu ĉi ŝanĝita formo kaj kun peptraĵoj, kiujn ni prenis el la revuo „Je sais tout“, ĝi estos tute ne superflua trarigardo de l'nuntempa internacia stato.

La Redakcio.

какъ колониальной державы, пало въ слѣдствіе войнъ и отпаденія колоній, Сѣверо-Американскіе Штаты увеличались вдвое, европейская Турція уменьшилась на половину, вся Африка за исключеніемъ двухъ небольшихъ государствъ (Габешъ и Марокко) раздѣлена между европейцами, Италия, какъ и Германия, объединились, Японія приобщилась къ европейской культурѣ, Австралія сдѣлалась федеративнымъ государствомъ. Еще удивительнѣе та быстрая перемѣна, которая произошла въ политическихъ взглядахъ за одно лишь первое пятилѣтіе ХХ вѣка. Еще въ 1901 году европейскіе политики смотрѣли на Россію и на Соединенные Штаты, какъ на самыя сильныя державы новаго столѣтія.

Прошло пять короткихъ лѣтъ, и русская имперія извнѣ была побѣждена малоземельной въ то время Японіей,—внутри же ее потрясаютъ революціонныя бури. Въ прежнее время Европа видѣла для себя восточную опасность въ лицѣ Россіи; теперь эту опасность видятъ на Дальнемъ Востоку и называютъ желтой опасностью (Вмѣсто бѣлой (точнѣе, славянской) опасности, грозившей, съ одной стороны, средней и западной Европѣ, съ другой Китаю и Азіи, на сцену выступила желтая опасность, грозная уже для всей Европы!

Первымъ поводомъ для предсказаній о „желтой опасности“ явилась эмиграція китайцевъ, хотя по сравненію съ эмиграціей изъ Европы въ Америку она и кажется незначительной, особенно если принять во вниманіе размѣры народонаселенія Средней Имперіи. Китай насчитываетъ 425 милліоновъ жителей, изъ которыхъ по подсчету 1901 года 2.765.000 выселились въ другія восточно-азиатскія страны, и 333.000—въ другія части свѣта, за исключеніемъ Европы, итого—немногимъ болѣе 3 милліоновъ, что составляетъ одну стосороковую часть населенія Китая; всѣ эмигранты, жители юго-восточныхъ провинцій Китая, болѣею частью—мужчины, переселеніе ихъ носитъ характеръ временный, т. е. рассчитано на скорое возвращеніе. По роду занятій китайскіе эмигранты принадлежатъ къ рабочимъ и относятся совершенно безразлично къ политической жизни тѣхъ странъ, куда они переселяются. Зато въ Индо-Китаѣ, гдѣ ихъ очень много, они стремятся захватить экономическое вліяніе и безраздѣльно господствуютъ въ торговлѣ. На чужбинѣ эмигранты—китайцы бережно охраняютъ свои нравы и обычаи и ведутъ очень замкнутый образъ жизни. Въ странахъ съ бѣ-

Afriko krom du malgrandaj regnoj (Habeŝo kaj Marokujo) estas dividita inter la eŭropanoj, Italujo, same kiel Germanujo, unuiĝis, Japanujo aliĝis al la eŭropa kulturo, Aŭstralio fariĝis federacia regno. Ankorau pli mirinda estas tiu rapida ŝanĝo, kiu okazis en politikaj opinioj dum sole la unua kvinjaro de 1XX c. Ankorau en 1901 jaro eŭropaj politikistoj rigardis Ruslandon kaj Unuiĝitajn Statojn kiel plej fortajn potencojn de la nova centjaro. Pasis kvin mallongaj jaroj, kaj la rusa imperio de-ekstere estis venkita de l'mal-multe rimarkata tiam Japanujo.—en la interno do ĝin skuas revoluciaj ventegoj. En la pasinta tempo Eŭropo vidis orientan danĝeron por si en Ruslando; nun tiun ĉi danĝeron oni vidas en la Malproksima Oriento kaj nomas ĝin flava danĝero. Anstataŭ blanka, (pli precize, slava) danĝero, minacinta, de unu flanko, al meza, kaj okcidenta Eŭropo, de la alia—al Hinujo kaj Azio, sur la sceno aperis flava danĝero minaca jam por la tuta Eŭropo!

Unu preteksto por profetaĵoj pri la flava danĝero estis la elmigrado de ĥinoj, kvankam kompare kun la elmigrado el Eŭropo en Amerikon ĝi ŝajnas sensignifa, aparte se oni prenos en atenton kvanton de la loĝantaro de la Regno de l'Mezo. Hinujo havas 425 milionojn da loĝantoj, el kiuj laŭ kalkulo de 1901 jaro 2.765.000 elmigris en aliajn orient-aziajn landojn, kaj 333.000—en aliajn partojn de la mondo, esceptante Eŭropon, resume—nur iom pli ol 3 milionoj, kio estas 140-a parto de la loĝantaro de Hinujo; tiuj elmigrantoj estas loĝantoj de sud-orientaj provincoj de Hinujo, la pleje—viroj, ilia elmigrado portas karakteron temporan, t. e. ĝi estas difinita kun espero pri baldaŭa reveno. Laŭ sia profesio ĥinaj elmigrantoj estas laboristoj kaj rilatas tuta indiferece al politika vivo de tiuj landoj, kien ili migras. Sed en la Indo-Hinujo, kie ili estas tre multaj, ili penadas posedi la ekonomian influon kaj plene reĝas en la komerco. En la fremdujo elmigrantoj—ĥinoj zorge gardas siajn morojn kaj vlvmanierojn kaj vivas tre ŝlosite. En landoj kun blanka loĝantaro, kiel Ameriko kaj Aŭstralio, ilin oni malamas, opinias danĝeraj; inter la blankuloj ofte komenciĝas fortaj movadoj kontraŭ ili, precipe tial, ke, havante tre limigitajn bezonojn, ili estas danĝeraj konkurantoj por aliaj laboristoj. De 1882 jaro estas malpermesita la enmigrado de ĥinoj en la Unuiĝitajn Statojn, sed malgraŭ ripeto de tiu ĉi malpermeso ĝi restis senrezultata, ĉar la Unuiĝ. Statoj ne volas malpaciĝi kun la Regno de l'Mezo. Ĝis nun la influo de l'ĥinoj

лымъ населеніемъ, какъ Америка и Австралія, ихъ ненавидятъ, считаютъ опасными; среди бѣлыхъ часто возникаютъ сильныя движенія противъ нихъ, особенно потому, что, имѣя

en la ekonomia vivo de l' Statoj estas ankoraŭ nerimarkebla. En britaj kolonioj—Kanado kaj Aŭstralio ne estas malpermesoj, sed estis eldonitaj decidoj, limigantaj la enmigradon de hinoj.

Символизация агрессивной политики

Simboligo de agresiva politiko.

очень ограниченныя потребности, они являются опасными конкурентами и грозятъ подрывомъ другимъ рабочимъ. Съ 1882 года запрещена иммиграція китайцевъ въ Соединенные

Post kiam pro la konstruado de l' Siberia fervojo la hinoj aperis en rusaj regionoj, oni komencis montri la danĝeron de troplenigo de hinoj ankaŭ por la Eŭropo.

Штаты, но несмотря на повтореніе этого запрещенія оно осталось безрезультатнымъ, такъ какъ Соединенные Штаты не хотятъ ссориться съ Средней Имперіей. До сих поръ влияние китайцевъ въ хозяйственной жизни Штатовъ еще незамѣтно. Въ британскихъ колоніяхъ—Канадѣ и Австраліи нѣтъ запрещенія, но были изданы постановленія, ограничивающія въездъ китайцевъ.

Европа, какъ представляютъ ее себѣ стояще у власти Россія.

La Eŭropo, kiel prezentas ĝin al si la potenculoj de l' Rusujo.

Послѣ того какъ съ постройкой Сибирской желѣзной дороги китайцы появились въ русскихъ областяхъ, стали указывать на опасность переполненія китайцами и Европы.

Kalifornio kaj du trionoj — sur la Havaiaj insuloj. La japanaj elmigrantoj vivas malpli ŝlosite ol la hinoj, havas tiajn samajn modestajn bezonojn, sed estas pli laborkapablaj kaj inteligentaj. Komencante de 1904 jaro, blankaj laboristoj celas al forigo de japanoj, sed ne trovas subtenon ĉe l' vaŝingtona registaro, ĉar tiu ĉi lasta timas

Al la ĥina elmigrado aliĝis de 1890 j. la japana. La elmigrado de japana, protektata de la registaro de l' mikado, iris antaŭe en Ĥinujon, Manĉurujon kaj Koreujon, pri kiu Japanujo montris pretendojn, alkondukintajn al milito. En la Norda Ameriko la nombro de japanoj de 1890 ĝis 1900 j. kreskis de 20.000 ĝis 86.000, el kiuj unu triono vivis en

грация японцев поощряемая правительством микадо, направлялась сначала в Китай, Манчжурию и Корею, на которую Япония заявила притязания, приведшая к войне. В Сѣверо-Американском числу японцев съ 1890 по 1900 гг. возрасло съ 20.000 до 86.000, изъ нихъ треть жила въ Калифорніи, а двѣ трети—на Гавайскихъ островахъ, Японскіе переселенцы живутъ менѣе замкнуто, чѣмъ китайцы, имѣютъ такія же скромныя потребности, но отличаются большею трудоспособностью и интеллигентностью. Начиная съ 1904 года, бѣлые рабочіе стремятся къ удаленію японцевъ, но не находятъ поддержки у Вашингтонскаго правительства, такъ какъ послѣднее опасается войны съ Японіей, несмотря на то, что принадлежатъ С.-А. Штатамъ Гавайскіе и Филиппинскіе острова все больше наполняются японцами. Намѣренія Японіи относительно близъ лежащихъ Филиппинъ уже давно не составляютъ тайны.—Въ Британской Колумбіи, гдѣ японцевъ уже теперь 48.000, ими также тяготеются; и въ Австраліи японская иммиграція возбуждаетъ очень серьезныя опасенія. Въ обѣихъ колоніяхъ были изданы суровыя постановленія, но затѣмъ въ Канадѣ правительство отмѣнило ихъ, а въ Австраліи смягчило. Гордая своими побѣдами Японія отвѣтила на это педопущеніемъ европейцевъ въ свою страну!

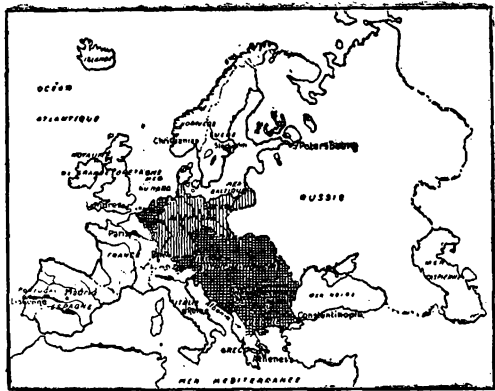
Все это вызвало между англосаксами Новаго Свѣта и великими государствами Восточной Азіи состояніе разлада, къ выходу изъ котораго слѣдуетъ отнестись съ особеннымъ вниманіемъ.

Европа до сихъ поръ была избавлена отъ нашествія обитателей этихъ двухъ восточныхъ державъ.

Что касается Китая, то онъ имѣетъ то преимущество передъ Европой, что благодаря значительному развитію своего сельскаго хозяйства онъ можетъ самъ себя прокормить и не нуждается въ ввозѣ пищевыхъ продуктовъ; земледѣліе цѣнится тамъ такъ высоко, какъ нигдѣ

милитен kun Japanujo, malgraŭ ke la apartenanta al N.—A. Statoj Havaiaj kaj Filipinaj insuloj ĉiam pli pleniĝas de japanoj. La intencoj de Japanujo pri la apudkuŝantaj Filipinoj jam de longe ne estas sekreto.—En la Brita Kolombio, kie jam nun estas 48,000 japanoj, ili ankaŭ estas ŝarĝo por la landanoj; ankaŭ en Aŭstralio la japana enmigrado ekscitas tre seriozajn timojn. En ambaŭ kolonioj estis eldonitaj severaj leĝoj, sed poste en Kanado la registaro forigis ilin, en Aŭstralio do—plimalseverigis. Fiera pro siaj venkoj Japanujo respondis al tio ĉi per neal-laso de eŭropanoj eŭ sian landon!

Cio tio ĉi naskis inter la anglosaksoj de la Nova Mondo kaj la grandaj regnoj de l'Orienta Azio staton de diseco, al kies fino oni devas rilati kun aparta atento.

Европа согласно вождѣніямъ пангерманистовъ.
La Eŭropo laŭ deziroj de pangermanistoj.

Европа ĝis nun estis libera de affluo de loĝantoj de tiuj ĉi ambaŭ orientaj potencoj.

Koncernante la Hinujon, ĝi havas tiun preferon antaŭ Eŭropo, ke dank' al sia bone provita, prudente agata landa maŝtaro ĝi povas mem sin nutri kaj ne bezonas enportadon de nutraĵproduktoj; la terlaborado estas tie ŝatata tiel alte, kiel ne-

nie ĉe ni. Antikva sistemo de l'moralo, reganta en Hinujo, estas tute fremda al ia ajn religia netoleremeco, dum en Eŭropo kun ĝia kristaneco havas lokon la rekta kontraŭaĵo. En tio ĉi estas la forto de Hinujo, savinta ĝin de l'sorto de Asirio kaj Egiptujo, Meksikujo kaj Perulando.

Ke la Hinujo restis en posteco en scienco, tekniko, arto kaj literaturo kaj ĝis nun vivas per spiritaĵoj trezoroj de sia antikveco,—tio ĉi estas alia demando; sed por atingi la mankiton, ĝi bezonas nur kondukanton. Kaj tiu ĉi kondukanto jam estas!

La gvidadon de hinoj akceptis ne la eŭropanoj; ili mem forlasis eblecon uzi tiun ĉi honoron dank' al siaj propraj perfortoĵoj kaj sia aroganta kaj perfidema konduto kun hinoj. La luksa, tiel nom. „tutmonda armeo“, kiu devis restarigi tie ordon post la boksera ribelo, definitive rompis la aŭtoritaton de la blankaj diabloj“. La timo de l'hinoj

у насъ. Древняя система морали господствующая въ Китаѣ, въ противоположность Европѣ, чужда религиозной нетерпимости. Въ этомъ — сила Китая, спасшая его отъ судьбы Ассиріи и Египта, Мексики и Перу.

Что Китай отсталъ въ наукѣ, технологіи, искусствѣ и литературѣ и до сихъ поръ живеть духовными сокро-

pri sia patrujo eksцитис en ili militan animon, en la armeo komenciĝis renoviĝo, la sento de l'vengoĉiam pli kreskas, kaj kondukanto de la lando foriĝas la antaŭa venkinto de Ĥinujo, kaj poste ankaŭ de Rusujo—Japanujo. Malrektaĵaj instruistoj de Ĥinujo estas tamen la eŭropanoj, instruintaj Japanujon la novan militarton; nun al ili

Державы въ Азій.—La regnoj en la Azio.

вищами своей древности,—это дру- mem minacas la batalilo de iliaj ler-гой вопросъ; но чтобы нагнать упу- nantoj. La ĥinaj oficiroj lernas en la щенное, ему нуженъ только вождь. И milita lernejo en Tokio, la japanaj do-этотъ вождь уже есть!

Руководство Срединной Имперіей mase veturas kiel instruktoroj en Ĥi- nujon,—japanoj fariĝas instruistoj en

досталось не европейцам; они сами упустили возможность воспользоваться этой честью благодаря собственным насилиям и своему наглому и коварному обращению съ китайцами. Влестящая, такъ наз. „всемирная армія“, которая должна была возстановить тамъ порядокъ послѣ боксерскаго возстанія, въ конецъ подорвала авторитетъ „бѣлыхъ дьяволовъ“. Боязнь китайцевъ за свое отечество возбудила въ нихъ воинственный духъ, въ арміи началось обновленіе, чувство мести все больше растеть, и вождемъ страны становится прежняя побѣдительница Китай, а потомъ и Россія—Японія. Косвенными учителями Китая являются все-же европейцы, научившие Японію новому военному искусству; теперь имъ самимъ грозитъ оружіе ихъ учениковъ. Китайскіе офицеры учатся въ военной школѣ въ Токио, а японскіе массы отправляются въ качествѣ инструкторовъ въ Китай.—Японцы становятся учителями во вновь учрежденныхъ китайскихъ военныхъ школахъ. То же происходитъ и на морѣ; Китай обновляетъ свой флотъ при помощи японскихъ капитановъ. Впрочемъ и одно изъ европейскихъ государствъ является на ряду съ Японіей учителемъ Китая,—это—Германія. Китайскіе юноши уѣзжаютъ туда изучать стратегію и тактику, германскіе офицеры направляются въ Китай. Новое войско и новый флотъ дѣйствуютъ съ 1905 г., года русско-японской войны. Безчисленное население Китая можетъ выставить несметное войско на сушѣ и на морѣ. Народъ сильный, ловкій и невзыскательный даетъ въ высшей степени годный боевой матеріаль.

Послѣ китайско-японской войны, 1895 г. прежняя вражда между воевавшими государствами уступила мѣсто примиренію и даже дружбѣ надъ укрѣпленіемъ которой японцы неустанно работаютъ. Неохотно присоединилась Японія къ европейскому

la nove fonditaj ĥinaj militaj lernejoj. Tio sama estas ankaŭ sur maro; Ĥinujo renovigas sian ŝiparon per japanaj kapitanoj. Tamen ankaŭ unu el eŭropaj regnoj estas samtempe kun Japanujo instruisto de Ĥinujo, — tio estas—Germanujo. Ĥinaj junuloj veturas tien por ellerni strategion kaj taktikon, germanaj oficiroj iras en Ĥinujon. Nova militistaro kaj nova ŝiparo agas de 1905 j., la jaro de l' ruse-japana milito. La sennombra loĝantaro de

Символизация торговых вожделѣній Германіи.
Simboligo de komercaj deziregoj de l' Germanujo.

Ĥinujo povas liveri sennombran militistaron sur tero kaj surmaro. La popolo forta, lerta kaj nepostulema liveras en plej alta grado taŭgan militan materialon.

Post la ĥin-japana milito de 1895 j. antaŭa malpaco inter la militintaj regnoj cedis lokon al paciĝo kaj eĉ al amikeco, por kies plifortikigo la japanoj senlace laboradas. Nevolonte aliĝis Japanujo al la eŭropa militiro de 1900 j. por konservi sian influon en Ĥinujo. En 1899 j. en Tokio estis fondita „orient-azia kultura ligo“, kies celo estas invastigi terproksimiĝo de ambaŭ popoloj; tria membro de la ligo fariĝis Koreujo. En Ĥinujo la ligo fondis lernejojn, en kiuj ĥinaj konatiĝadis kun la japana kulturo. Unu el japanoj fariĝis konsilisto

военному походу 1900 г., чтобы сохранили свое влияние въ Китаѣ. Въ 1899 г. въ Токио были основаны „восточно-азиатскій культурный союзъ“, цѣлью котораго было сближеніе обоихъ народовъ; третьимъ членомъ союза явилась Корея. Въ Китаѣ союзомъ были основаны школы, въ которыхъ китайцы знакомились съ японской культурой. Одинъ изъ японцевъ сдѣлался совѣтникомъ китайскаго министерства народнаго просвѣщенія; среди учителей въ Китаѣ очень много его соотечественниковъ. Гигантскими шагами развивается эта „японизація“ великаго азиатскаго государства.

Въ послѣднее время изобрѣли новую опасность — американскую. Въ былые годы никто не сомнѣвался въ томъ, что господство надъ всей землей предстоить европейцамъ, что именно они станутъ во главѣ мировой культуры и будутъ указывать путь остальнымъ народамъ. Теперь азиаты и американцы вполне эмансипировались и идутъ своей собственной дорогой, угрожая, какъ полагаютъ нѣкоторые, европейцамъ.

Америка—это въ самомъ дѣлѣ Новый Свѣтъ, не только въ географическомъ отношеніи, но и въ этнографическомъ. Въ Европѣ нѣтъ ни индѣйцевъ, ни негровъ, и нигдѣ нѣтъ такого смѣшаннаго населенія съ самыми разнообразнымъ происхожденіемъ, какъ въ Америкѣ. У насъ нѣтъ и тѣхъ смѣшанныхъ расъ, которыя царятъ въ тропической Америкѣ. Новый Свѣтъ перегналъ насъ въ развитіи торговли, промышленности и сельскаго хозяйства, обнаруживая такую лихорадочную погоню за наживой, что можно сказать безъ преувеличенія, что долларъ—король. Богатыми людьми во всемъ свѣтѣ являются американцы: желѣзно-дорожные, стальные, горнопромышленные, нефтяные и мясные короли. Это и называется индустриализмомъ, влияние котораго на Европу имѣетъ характеръ „американизаціи“. Направленіе это сильно подавляетъ духовную жизнь. Хотя и въ Европѣ замѣтны слѣды этого влияния, но такого преклоненія передъ великими капиталистами, какъ по ту сторону океана, мы еще не знаемъ. Больше всего американизація должна отразиться на англійскомъ обществѣ. Уже теперь происходитъ непрерывный живой обмѣнъ между этими англо-саксонскими государствами благодаря постояннымъ переездамъ изъ одной страны въ другую купцовъ и промышленниковъ, а также профессоровъ и студентовъ.

de l'hina ministrejo de popola klerigado; inter instruistoj en Ĥinuĵo estas tre multaj liaj samlandanoj. Per grandegaj paŝoj progresas tiu ĉi „japanigado“ de l'granda azia regno.

Dum la lasta tempo oni elpensis novan-amerikan danĝeron. En pasintaj jaroj neniu dubis, ke potenco super la tuta tero apartenos al eŭropanoj, ke nome ili estos, kondukantoj de l'tutmonda kulturo kaj montrados vojon al ceteraj popoloj. Nun la azianoj kaj amerikanoj tute emancipiĝis kaj pasas sur sia propra vojo, minacante al eŭropanoj!

Ameriko estas efektive Nova Mondo, ne sole en geografia rilato, sed ankaŭ en la etnografia. En Eŭropo estas nek indianoj, nek negroj, kaj nenie estas tia miksitita loĝantaro kun plej varia deveno, kiel en Ameriko. Ĉe ni ne estas ankaŭ tiuj miksitaj rasoj, kiuj reĝas en la tropika Ameriko. La „Nova Mondo“ restigis nin malantaŭe en la disvolviĝado de komerco, industrio kaj landa maŝtaro, montrante tian febran kuradon por profito, ke oni povas diri sen troigo, ke tie dolaro estas reĝo. La plej riĉaj homoj en la tuta mondo estas amerikanoj: fervojaj, ŝtalaj, minaj, petrolaj kaj viandaj reĝoj. Tio ĉi estas nomata industrialismo, kies influo al Eŭropo havas karakteron de „amerikanigado“. Tiu ĉi tendenco tre premas spiritan vivon. Kvankam eĉ en Eŭropo rimarkeblaj estas signoj de tiu ĉi influo, sed tian adoradon de grandaj kapitalistoj, kiel post tiu flanko de l'oceano, ni ankoraŭ ne konas. Plej forte la amerikanigado devas reŝumi en la angla societo. Jam nun iras senĉesa viva interŝanĝado inter tiuj ĉi anglosaksaj regnoj dank' al konstanta interveturado el unu lando en la alian de komercistoj kaj industriistoj, kaj ankaŭ de profesoroj kaj studentoj.

La amerika „danĝero“ havas, ĝenerale, ne politikan karakteron, sed ekonomian. Politikan flankon de la demando kreas nur tendenco de N.—A. Ŝtatoj fermi al eŭropanoj komercon en la tuta Ameriko kaj en la Pacifiko ĝis mem la Orienta Azio, forigi iliajn komercaĵojn de siaj marktoj kaj, malfortiginte Eŭropon en politika kaj ekonomia rilato, meti ĝin en dependon de si. La amerika movado en sia esenco estas simila al la japana movado en la Orienta Azio kun tia nur diferenco, ke la lasta portas militeman karakteron, dum la „amerikanigado“ estas movado paca laŭ sia eksteraĵo.

Al celado de amerikanoj oni donis la nomon de „imperialismo“, malgraŭ ke la „imperiestro“ en Ameriko portas civilan veston kaj estas elektata por

Американская „опасность“ отличается главным образом, не политическим характеромъ, а экономическимъ. Политическую сторону вопроса составляетъ лишь тенденція С.-А. Штатовъ закрыть европейцамъ торговлю во всей Америкѣ и въ Тихомъ Океанѣ вплоть до восточной Азии, вытѣснить ихъ товары со своихъ рынковъ и, ослабивъ Европу въ политическомъ и экономическомъ отношеніяхъ, поставить ее въ зависимость отъ себя. Американское движеніе въ своемъ существѣ сходно съ японскимъ движеніемъ въ вост. Азій съ тою лишь разницею, что послѣднее носитъ воинственный характеръ, тогда какъ „американизация“ есть движеніе по внѣшности мирное.

Стремленіямъ американцевъ дано названіе „империализма“, несмотря на то, что „императоръ“ въ Америкѣ носитъ штатское платье и выбирается на короткое время. Это—болѣе про-

mallonga tempo. Tio ĉi estas pli riprenita kaj potenca imperialismo, ol la imperialismo de l'romaj cezaroj, se oni prenos en atenton la nuntempan disvolviĝon de l'tutmonda interŝanĝado.

La Unuigitaj Ŝtatoj povas venki la disigitan Eŭropon dank' al sia unueco kaj fortiganta ilin malforteco de l'cetera Ameriko.

La Unuigitaj Ŝtatoj jam delonge nomas sin „Ameriko“ kaj baldaŭ ricevos rajton porti tiun ĉi nomon. La influo de l'Ŝtatoj al ĉiuj regnoj de la Nova Mondo estas tre granda, ĉar la Ŝtatoj estas arbitracia juĝanto en iliaj reciprokaj rilatoj. Tiun ĉi sorton ne evitis ankaŭ la apartenanta al Anglujo, Kanado. Tiu ĉi lasta kun siaj 5 milionaj da loĝantoj estas tre proksima pro sia naturo al Unuig. Ŝtatoj, ĝiaj grandegaj oraj riĉaĵoj allogas de tie kapitalistojn, kiuj estas mastroj de ĉiuj entreprenoj en Kanado. Ĝia aliĝo al la Ŝtatoj estas demando nur de l'tempo.

Вожделѣнія дяди Сама.
Deziregoj de onklo Sam.

думанный и могущественный империализмъ, чѣмъ империализмъ римскихъ цезарей, если принять во вниманіе современное развитіе мирового обмѣна. Соединенные Штаты могутъ одержать верхъ надъ разрозненной Европой благодаря своему единству и усиливающей ихъ слабости остальной Америки.

Соединенные Штаты уже давно называютъ себя „Америкой“ и скоро получатъ право носить это имя. Вліяніе Штатовъ на всѣ государства Новаго Свѣта чрезвычайно велико, такъ какъ Штаты являются третейскимъ судьей въ ихъ взаимныхъ отношеніяхъ. Этой участи не избѣгла и принадлежащая еще Англіи Канада. Послѣдняя со своими 5 милліонами жителей очень блика по своей природѣ къ Соед. Штатамъ, огромныя золотыя богатства ея привлекаютъ оттуда капиталистовъ, которые стоятъ во главѣ всѣхъ предприятий въ Канадѣ. Присоединеніе ея къ Штатамъ—вопросъ лишь времени.

Preskaŭ en plena ekonomia dependeco de l'Unuig. Ŝtatoj estas Meksiko. La tuta granda kapitalo kaj 4/5 da ĉiuj fervojoj estas en manoj de amerikanoj. Tio sama, sed en pli malgranda mezuro, estas observata en centra kaj norda partoj de l'Suda Ameriko,—ankoraŭ pli malforta estas tiu ĉi influo en la sudo—en Ĉilio kaj Argentino. Ĉiaokaze, laborado en direkto de la doktrino—Monroe bolas ĉie. Tamen, la registroj de Kanado kaj de l'sudamerikaj regnoj rilatas senkonfide al planoj de l'Unuig. Ŝtatoj kaj kontraŭstaras al ili.

La tutmonda interŝanĝado kaj tutmonda politiko en la Granda (Paca) Oceano progresas ankaŭ ne por profito de l'Eŭropo. Tiu ĉi lasta kuŝas de ĝi pli malproksime ol ĉiuj ceteraj partoj de l'mondo. La Ameriko, Azio kaj Aŭstralio estas ĝiaj bordoj, la insuloj de l'Oceano kuŝas en la mezo de ĝi. Nur la Panama kanalo plifaciligos al ni aliron al ĝi, sed multe pli grandan profiton de ĝi ricevos la amerikanoj de l'Orientaj Ŝtatoj. Dum antaŭe ĉiuj

Почти въ полной экономической зависимости отъ Соед. Штатовъ находится Мексика. Весь крупный капиталъ и $\frac{4}{5}$ всѣхъ желѣзныхъ дорогъ—въ рукахъ американцевъ. То же самое, но въ меньшихъ размѣрахъ, наблюдается въ центральной и сѣверной частяхъ Южной Америки, еще слабѣе это влияние на югъ—въ Чили и Аргентинѣ. Во всякомъ случаѣ, работа въ духъ доктрины Монрое кипитъ всюду. Впрочемъ, правительства Канады и южно-американскихъ государствъ относятся съ недовѣріемъ къ планамъ Соед. Штатовъ и оказываютъ имъ противодѣйствіе.

Міровой оборотъ и міровая политика въ Великомъ (Тихомъ) Океанѣ развиваются такъ же не въ интересахъ Европы. Послѣдняя лежитъ отъ него дальше всѣхъ остальныхъ частей свѣта. Америка, Азія и Австралія служатъ его берегами, острова Океаніи расположены въ срединѣ его. Только Панамскій каналъ облегчитъ намъ доступъ къ нему, но гораздо большую выгоду получить отъ него американцы восточныхъ Штатовъ. Между тѣмъ какъ раньше всѣ великія державы находились въ Европѣ, теперь къ востоку и западу отъ Великаго Океана возникли двѣ новыя державы: Соединенные Штаты и Япо-

grandaj potencoj estis en Eŭropo, nun en la oriento kaj okcidento de la Granda Oceano, aperis du novaj potencoj: Unuigitaj Ŝtatoj kaj Japanujo. Du kabloj, kiuj traigas la oceanon, apartenas al Kanado kaj Unuigitaj Ŝtatoj. Tiel, la reĝado super la Granda Oceano apartenos al Ameriko. Politikistoj profetas, ke batalado pro la tutmonda potenco estos en la XX centjaro en la Granda Oceano; jam antaŭ duono de centjaro estis dirita—flugila vorto pri tio, ke la Paca Oceano devos fariĝi malpaca. Nun tio ĉi jam komencas realiĝi.

Vs. L—o.

нія. Два кабеля, которые прорѣзываютъ Океанъ, принадлежатъ Канадѣ и Соед. Штатамъ. Такимъ образомъ, господство надъ Великимъ Океаномъ будетъ принадлежать Америкѣ. Политики предсказываютъ, что борьба за міровое господство будетъ вестись въ XX вѣкѣ на Тихомъ Океанѣ; уже поль-вѣка тому назадъ было произнесено крылатое слово о томъ, что Тихій Океанъ долженъ будетъ сдѣлаться бурнымъ. Теперь это и начинается уже осуществляться.

Vs. L—o.

О Перецѣ.

И. Л. Перецъ извѣстенъ въ еврейской литературѣ уже больше 25-ти лѣтъ.

Родился И. Л. въ польскомъ мѣстечкѣ, въ семьѣ „хасидовъ“ *) и, чувствуя весь гнетъ душившаго его фанатизма и сухой обрядности, онъ цѣлью своей поставилъ расширить кругозоръ еврейской массы, открывъ ей красоту поэзіи, борясь противъ шовинизма и узости.

Характерной чертой этого чуткаго, отзывчиваго таланта является,—по

Pri Peres.

J. L. Peres estas konata en la hebrea literaturo jam pli ol 25 jarojn.

Naskiĝis J. L. en pola urbeto, en familio de „hasidoj“ *) , kaj sentante la tutan premon de l' sufokanta lin fanatismo kaj senanima religia formaleco, li prenis por si celon plivastigi la spiritan horizonton de l'hebrea amaso, batalante kontraŭ ŝovinismo kaj mallargeco.

*) Евреи-фанатики, отличающиеся особенно строгимъ исполненіемъ обрядностей. Главнымъ образомъ—евреи Польши и Галиціи.

*) Hebreoj — fanatikuloj, distingantaj sin pro aparte severa plenumado de religiaj ceremonioj. Plioj ĉefe—la hebreoj de Polujo kaj Galicio.

словамъ С. Цинберга,—умънне схватывать и изображать въ удивительно яркой и высокопоэтической формѣ самыя смутныя, неопредѣленныя, переходящія порой въ фантастическія грезы, человѣческія чувства и мысли. Несмотря на то, что произведенія П. болѣе доступны интеллигенціи, чѣмъ простой массѣ, П. тѣмъ не менѣе, является вполне народнымъ писателемъ. Въ лучшемъ циклѣ своихъ разсказовъ, т. наз. хасидскихъ, гдѣ его поэтической талантъ проявляется въ полномъ блескѣ, Перецъ съ поразительной силой изображаетъ стійный протестъ еврейской народной массы противъ его умственной аристократіи *) со всей ея мертвящей обрядностью, холоднымъ бездушіемъ и деспотическимъ порабоженіемъ личности.

Онъ требуетъ милосердія и любви къ народу, къ жалкимъ порабоженнымъ людямъ, къ „ремесленникамъ и поденщикамъ“.

И онъ открываетъ этой порабоженной массѣ на ея родномъ языкѣ красоты, лежащія далеко за предѣлами ея повседневной жизни—въ своихъ прекрасныхъ стихахъ, фантазіяхъ, въ своихъ стихотвореніяхъ въ прозѣ и легендахъ.

„Karaktera trajto de tiu ĉi sentema, delikata talento estas,—laŭ vortoj de S. Cinberg,—kapablo kapti kaj esprimi en mirinde klara kaj altepoezia formo la plej nelklarajn, senformajn, fariĝantajn iafaje fantaziaj revoj, homajn sentojn kaj pensojn. Malgraŭ ke la verkoj de P. estas pli kompreneblaj por la inteligentularo ol por la simpla amaso, P. tamen estas tute popola verkisto. En la plej bona ciklo de siaj rakontoj, t. nom. hasidaj, kie la poezia talento aperas en sia plena brileco, Perec kun mirinda forto prezentas elementan proteston de la hebrea popola amaso kontraŭ ĝia spirita aristokratio*) kun la tuta ĝia senviviganta religia formaleco, malvarma senanimeco kaj despotia sklavigado de l' homa persono“.

И. Л. Перецъ.

Li postulas kompaton kaj amon al la popolo, al mizeraj sklavigitaj homoj, al „metiistoj kaj taglaboristoj“.

Kaj li malkovras al tiu ĉi sklavigita amaso per ĝia patra lingvo belaĵojn, kiuj kuŝas malproksime post la limoj de ĝia ĉiutaga vivo—en siaj belaj versoj, fantazioj, en siaj versaĵoj en prozo kaj legendoj.

V s. L.

Перецъ.

У ФАКИРА.

Переводъ съ еврейскаго.

Къ факиру входитъ челоѣкъ, наружность котораго съ трудомъ поддается описанію: босой, въ старой,

Perec.

ĈE FAKIRO.

Traduko el la lingvo hebrea.

Ĉe unu fakiron eniras homo, kies eksteraĵoj oni povas apenaŭ priskribi: nudpieda, en malnova, ĉifonita vesto

*) Т. наз. „ученыхъ евреевъ“, „Цадиковъ“, посвятившихъ свою жизнь изученію священнаго писанія.

*) Tiel nom. „instruitaj hebreatoj“, „cadikoj“ dediĉintaj sian vivon al ellernado de la sankta Skibo.

изорванной одеждѣ на высохшемъ тѣлѣ, съ увѣренностью, почти гордостью въ движенияхъ. Сморщенная, подобная пергаменту, кожа говорить о старости, но взглядъ большихъ, черныхъ глазъ строгъ и полонъ энергій и молодыхъ силъ. Губы посинѣли и потрескались, но въ уголкахъ этихъ тонкихъ губъ блуждаетъ умная, ироническая и, въ то-же время, добрая улыбка.

Факирь встаетъ и идетъ ему навстрѣчу, что онъ рѣдко дѣлаетъ для богатыхъ и вельможъ.

„У меня къ тебѣ просьба“, говоритъ гость.

— Говори, въ чемъ она заключается, отвѣчаетъ факирь.

— Исполнишь-ли ты ее?

— Если захочу, отвѣчаетъ факирь, и прибавляетъ со смиреніемъ: „и если смогу“.

— Ты можешь, я это знаю,—говоритъ гость, и его голосъ звучитъ все яснѣе и рѣшительнѣе.—Ты это дѣлалъ не разъ, но не даромъ...

— А ты не можешь заплатить?

— Можеть быть... но...

— Чѣмъ?—спрашиваетъ факирь, и снова измѣряетъ взглядомъ оборваннаго, гордаго гостя... „Сынъ мой, ты гдѣ нибудь не...“

— Укралъ? нѣтъ... не деньгами я буду платить тебѣ... а повестью изъ моей собственной жизни.

— Развѣ ея значеніе такъ велико? она можетъ быть мнѣ полезна?

— Значеніе?—какъ для кого... Можеть-ли она быть тебѣ полезной?—Не знаю... но она освободитъ тебя отъ труда и мученій.

— Какимъ образомъ?

— Мой приходъ и моя особа произвели на тебя впечатлѣніе. Я тебя заинтересовалъ... Если я уйду молча, ты не разъ задумаешься и спросишь себя: кто бы это могъ быть? Чего онъ хотѣлъ? А время факира дорого, его мысли еще дороже! Временемъ и размышленіемъ живетъ факирь!

Факирь на секунду задумался, онъ провѣрялъ себя, насколько онъ дѣйствительно заинтересованъ гостемъ, и будетъ ли онъ въ самомъ дѣлѣ думать о немъ.

Этимъ временемъ пользуется гость и говорить дальше:

— Ты старъ, факирь, очень старъ! Всѣ твои чувства высохли... Твое сердце ни въ чемъ не находитъ радости... Ты живешь только головой... Пылливый умъ,—не удовлетворяющійся одной привычкой.—твое единственное счастье; только мозгъ твой имѣетъ свои горести и радости, онъ думаетъ и хочетъ знать... Сдѣлай это ради своей головы,—пусть она получить еще одно впечатлѣніе изъ этого

sur malgrasa korpo, kun la memfido, preskaŭ fiereco ĉe la movoj. Sulkiginta, simila je pergamento, lia haŭto diras pri maljuneco, sed rigardo de la grandaj nigraj okuloj estas severa kaj plena de energio kaj de junaj fortoj. La lipoj bluigis kaj fendetigis, sed en la anguletoj de ĉi tiuj maldikaj lipoj vagas saĝa, ironia kaj samtempe bona rideto. La fakiro sin levas kaj iras alli renkonte, kion li faras malofte nur por riĉuloj kaj grandsinjoroj.

„Mi havas al vi peton“ diras la gasto.

„Diru, kia ĝi estas“ rediris la fakiro.

„Ĉu vi plenumos ĝin?“

„Se mi ekvolos“, respondis la fakiro kaj aldonis kun humileco: „ankaŭ se mi povos“.

„Vi povos, mi scias tion“ diras la gasto kaj lia voĉo sonas pli kaj pli klare kaj decideme. „Vi faradis ĉi tion ne unu fojon, sed ne senpage“.

„Ĉu vi ne povas pagi?“

„Povas esti, sed...“

„Per kio“, demandas la fakiro kaj denove mezuras per la rigardo la ĉifonitan fieran gaston... „Mia filo, ĉu vi je ne...“

„Stelis? Ne... ne per mono mi pagos vin... sed per rakonto el mia propra vivo“.

— „Ĉu ĝia signifo estas tiel granda?“

Ĉu ĝi povas esti utila por mi?“

— „Signifon? laŭ la persono... Ĉu povas ĝi esti utila? Mi ne scias... sed ĝi liberigos vin de laboro kaj de turmentoj“.

— „Kiamaniere?“

— „Mia alveno kaj mia persono impresis vin. Vi ekinteresiĝis je mi... Se mi foriros silente, vi ne unu fojon pensis ĝos kaj demandas vin mem, kiu povus esti ĉi tiu persono? Kion li volis? Dola la tempo por fakiro estas kara, liaj pensoj estas pli karaj! Per tempo kaj per pensado vivas fakiroj“.

La fakiro ekpensis por unu momento, li pripensadis kiom li, efektive, ekinteresiĝis je la gasto kaj ĉu li pensas efektive pri li.

Uzante tiun tempon la gasto daŭras:

„Vi estas maljuna, fakiro, tre maljuna! Ĉiuj viaj sentoj tute sekiĝis... Via koro nenie trovas ĝojon... Vi vivas nur per la prudento... La esplora saĝo — ne kontentiganta je la kutimo — estas via sola feliĉo, nur via cerbo havas siajn ĝojojn kaj malĝojojn; ĝi pensas kaj volas scii... Faru ĉi tion por via kapo, lasu ĝin enhavigi ankoraŭ unu impreson el tiu ĉi mondo antaŭ ol ĝi ne fariĝos malforta kaj tro maldiliginta per mortilo...“

— „Bone“, konsentis la fakiro.

Ili sidiĝas, kaj la gasto rakontas;

мира, прежде чѣмъ она тоже не станетъ слабой и слишкомъ лѣнливой, чтобы умереть..

— Хорошо, согласился факиръ.

Они усаживаются и гость рассказываетъ:

— Еще ребенкомъ, я гулялъ со своимъ отцомъ между горъ, подъ замкомъ...

— Вы жили въ замкѣ?

— Да. Мы испугали орла, и онъ взлетѣлъ въ небо. Я тоже хотѣлъ бы такъ летать, подумалъ я вслухъ. „Ты будешь летать“, отвѣтилъ мнѣ отецъ. „Но не въ воздухѣ. Воздухъ не наша сфера; мы не можемъ жить въ немъ, и только имъ“...

— А летать, говоритъ онъ, ты будешь къ небесамъ—это будутъ голубые шелковые, усыпанные золотыми звѣздами, ковры въ нашемъ королевскомъ дворцѣ... Прямо къ солнцу—нашему королю... Лучи его милости свѣтлѣе и теплѣе, и они не для всякаго, и они не для всякаго лучшаго...

— Я передалъ потомъ эти слова моему учителю, такому же факиру, какъ и ты. Его лицо при этомъ не измѣнилось. Холодно и строго онъ мнѣ сказалъ: орелъ, если онъ хочетъ жить, долженъ ѣсть, а для того, чтобы ѣсть, онъ долженъ спуститься на землю... Пища лежитъ низко, часто, въ грязи.

— Очень хорошо.

— Но я его не понялъ и забылъ нашъ разговоръ.

— Опять пришли на память мнѣ эти слова тогда, когда я сталъ первымъ министромъ.

— Манцифудий?

— Такъ меня называли.

— А теперь?

— У меня нѣтъ имени.

— Когда это случилось?

— Нѣсколько лѣтъ тому назадъ...

Я радъ за то, что ты этого не зналъ... За то, что это живетъ такъ высоко, такъ далеко отъ моей прошедшей жизни!

Однажды, я стоялъ такъ долго и такъ низко склонившись передъ солнцемъ, что мнѣ невольно пришла въ голову мысль позавидовать дворцовымъ колоннамъ, которыя не склоняясь, поддерживаютъ его...

— Ты сказалъ это?

— Нѣтъ, мои уста тогда еще не приоткрылись къ этому; но голова!.. Я сдѣлалъ нетерпѣливое движеніе... солнце это замѣтило...

— И ты живъ еще?

— Велика была его любовь ко мнѣ; меня сдѣлали только луной, дали управленіе провинціей...

— Ты былъ доволенъ?

— „Estante ankoraŭ infano, mi promenis kun mia patro inter montoj ĉirkaŭ kastelo...“

— Vi loĝis en kastelo?

— Jes. Ni ektimigis unu aglon kaj ĝi forflugis ĉielen. „Mi ankaŭ dezirus tiel flugadi“ ekpensis mi aŭdeble. „Vi flugados“ respondis al mi la patro... Sed ne en aero. Aero ne estas nia sfero; ni ne povas vivi en ĝi kaj nur per ĝi“.

„Sed vi flugados“ diras ĝi, „al ĉielo—ĉi tio estos ĉielbluaj, silkaj, ĉirkaŭsitaj per oraj steloj, tapiŝoj en nia reĝa palaco... rekte al suno—nia reĝo... Radioj de ĝia favoro estas pli lumaj kaj pli varmaj, ili estas ne por ĉiu kaj ne por ĉiu plej bona...“

— Mi ripetis ĉi tiujn vortojn al mia instruanto tia sama fakiro, kiel vi. Lia vizaĝo tiam ne ŝanĝiĝis. Malvarme kaj severe li diris al mi: „Aglo se volas vivi devas manĝi, por manĝi ĝi devas malsuprenflugi teren... Nutraĵo kuŝas malalte, ofte en koto.“

— Tre bone.

— Sed mi ne komprenis lin kaj forgesis nian interparoladon.

— Denove venis en mian memoron ĉi tiuj vortoj tiam, kiam mi fariĝis ĉefministro.

— Mancifucij?

— Mi estis tiel nomata.

— Kaj nun?

— Mi havas nenian nomon.

— Kiam ĉi tio okazigis?

— Antaŭ kelkaj jaroj. Mi ĝojas pro tio, ke ĝi vivas tiel alte, tiel profunde kaj tiel malproksime de mia pasinta vivo!

— Ian tagon mi staris tiel longe kaj tiel malalte kliniĝinte antaŭ „suno“, ke en mian kapon nevole venis penso ekenvii kolonojn de palaco, kiuj subtenas ĝin ne kliniĝante.

— Ĉu vi diris tion?

— Ne, mia buŝo tiam ankoraŭ ne alkutimiĝis je tio, sed la kapo!.. Mi faris senpaciencan movon... „Suno“ rimarkis tion.

— Kaj vi ankoraŭ estas viva!

— Lia amo al mi estis grandega oni min faris nur „luno“, permesis al mi administradi provincon...

— Vi estis kontenta?

— Por kelke da tempo... ĝis okazis ke la „suno“ preterveturis, kaj la „luno“ antaŭkliniĝis ne sufiĉe malalte...

— Kaj...

— Oni min degradis je steloj... Mi fariĝis urbestro...

— Kaj vi administradis ĝis kiam „luno“ venis...

— Jes. La kapo kliniĝadis ĉiam pli kaj pli malmulte. Mi aperis meze de la „lakta vojo“ inter milionoj da malgrandaj steloj...

— Poste!

— Нѣкоторое время... Пока не случилось такъ, что солнце не проѣхало мимо, а луна недостаточно низко преклонилась...

— И...

— Меня разжаловали въ звѣзды... Я получилъ городъ...

— И ты управлялъ, пока луна не появилась...

— Да. Голова, чѣмъ дальше, тѣмъ меньше склонялась...

— Я очутился въ млечномъ пути; среди миллионъ мелкихъ звѣздочекъ...

— Потомъ?

— Все голова!.. Меня познакомили съ бамбуковыми палками и сбросили съ неба!

— А твой отецъ, гордый владѣлецъ замка?

— Онъ не пережилъ этого и оставилъ мнѣ большое наслѣдство. я самъ могъ бы устроить себѣ маленькое небо...

— И ты этого не сдѣлалъ?

— Нѣтъ, у меня была другая мучительная забота. Я чувствовалъ естественное желаніе всѣхъ людей, я хотѣлъ, чтобы другіе были равны мнѣ, чтобы они перестали склонять головы.

— Опасная забота...

— Я накопилъ пиши и платья, открылъ ворота замка и крикнулъ на всю страну: „Кто хочетъ, можетъ придти брать, что ему угодно... Но я поставилъ одно условіе—не благодарить. Кто это сдѣлаетъ—долженъ заплатить...“

— И многіе платили?

— Немногіе, но число не благодарившихъ росло, увеличивалось, и, наконецъ, меня...

— Арестовали?

— Нѣтъ; посадили въ домъ умалишенныхъ...

— Правильно... Какъ расточителя...

— Когда я вышелъ изъ дома умалишенныхъ, отъ моего наслѣдства не осталось и слѣда... Друзья и враги постарались; появились долги, содержаніе въ королевскомъ домѣ умалишенныхъ довольно дорого...

„Иди работать“, сказали мнѣ по выходѣ изъ дома...

— Это, конечно, не понравилось бывшему министру?

— Наоборотъ, послѣ столь долгаго отдыха, я скучалъ по работѣ... Но просить работы я не могъ... Клянчить и кланяться было мнѣ уже не по силамъ...

Гость умолкъ на минутку и факиръ спросилъ:

— Ты хочешь, чтобы я тебя этому научилъ? — Этому, съ гордостью сказалъ гость, ты не сумѣешь. Голодъ

— Ćiam kapo!.. Oni min konatigis kun bastonoj bambuaj kaj dejetis de la ĉielo!

— Kaj via patro, la fiera posedanto de l'kastelo?

— Li ne travivis tion ĉi kaj restigis por mi grandan heredaĵon; mi mem povus aranĝi por mi malgrandan ĉielon.

— Sed vi tion ne faris!

— Ne, mi havas alian turmentigan zorgon. Mi sentis naturan deziron de ĉiuj homoj; mi deziris, ke la aliaj estus al mi egalaj, ke ili ĉesigu klini la kapojn.

— Tre danĝera zorgo!

— Mi aĉetis multe da nutraĵo kaj vesto, mi malfermis la pordojn de la kastelo kaj ekkriis al ĉiujniaj samlandanoj. Kiu deziras tiu povas veni por preni tion, kio al li plaĉas. Sed mi proponas unu kondiĉon—ne danki. Kiu faros tion, tiu devas pagi...

— Kaj multaj pagis?

— Ne multaj, sed la nombro de nedankintoj pligradis kaj fine min...

— Oni arestis?

— Ne, oni enmetis min en malsanulejon por frenezuloj...

— Estis juste... kiel malŝparulon...

— Kiam mi eliris el la malsanulejo por frenezuloj, restis nenio el mia heredaĵo. Miaj amikoj kaj malamikoj penadis, aperis ŝuldoj—zorgado pri mi en reĝa malsanulejo por frenezuloj estis sufiĉe kara...

— „Iru labori“ oni diris al mi kiam mi eliris el la domo.

— Ĉi tio, certe ne plaĉis al eksministro?

— Kontraŭe, post tia longa ripozo mi enuis pri laborado... Sed peti pri laboro mi ne povis... peti kiel almozulo kaj malaltiĝi—tio estis kontraŭ miaj fortoj...

La gasto eksilentis por momento, kaj la fakiro demandis:

„Vi deziras ke mi ĉi tion instru al vi?“—Ĉi tion vi ne ekpovos, kun fiereco diris la gasto... Malsato kaj soifo ne povis fari tion... la vivo min tedis.

— Ĉu vi volas, ke mi liberigu vin de ĝi?..

— Ho ne, por tio al mi ne estas bezona via helpo... Unua renkontita branĉo... Por tio mi ne bezonus rakonti al vi ĉion ĉi.

— Do en kio estas esenco?

— Mi estas certa, fakiro, ke ĉiu homo havas sian kredon. Ĝi estas tia fadeno, per kiu dioj alligas min al la vivo; mi kredas, ke venos tempo de homoj nekonataj, fortikaj, kun bona prudento kaj de homoj, kiuj ne ekpovos malaltiĝi... Mi deziras ĝisvivi ĝis tia tempo!

— Vi deziras vivi tiel longe!

— Ne... Mi ne volas aĉeti estontan feliĉon per tia kara prezo. Mi deziras

и жажда не смогли этого сдѣлать... Мнѣ жизнь надоѣла.

— Хочешь, чтобы я тебя от нея освободил?..

— О нѣтъ, для этого мнѣ не нужна твоя помощь... Первая попавшаяся вода, первая попавшаяся вѣтка...

Для этого мнѣ не надо было рассказывать тебѣ все это.

— Но въ чемъ же дѣло?

— Я вѣрю, факирь; у каждаго человека своя вѣра, это та нить, которой боги привязываютъ насъ къ жизни; я вѣрю, что придетъ время людей неизломанныхъ, стойкихъ, со здоровыми головами; людей, которые не смогутъ и не захотятъ гнуться... Я хочу дожить до той поры!

— Ты такъ долго хочешь жить?

— Нѣтъ... Я не хотѣлъ бы купить будущее счастье такой дорогой цѣной...

Спать я хочу, проспать!..

Ты это можешь, усыпи меня факирь!..

Факирь молчитъ.

dormi, dormi ĝis venos ĉi tiu tempo*. La fakiro silentas.

— „Vi ne volas plenumi vian promeson?“ demandis la gast.

— „Tute alie“, respondis la fakiro, „mi pensas: kiu vin vekos? Nek mi, nek miaj filoj kaj nepoj ekpovos tion... Kiu memoros pri vi?“

— Ne timu... Min vekos tempo, ĝi ne venos tute trankvile“.

Nauko

— Ты не хочешь сдержать своего слова? спрашиваетъ гость.

— Не въ этомъ дѣло, отвѣчаетъ факирь, я думаю о томъ, кто разбудитъ тебя? Ни я, ни мои дѣти и внуки не сможемъ... Кто о тебѣ будетъ помнить?

— Не бойся... Меня разбудитъ время; совсѣмъ спокойно оно не придетъ.

Земгалешу Бирута.

Мимоходомъ.

Переводъ съ латышскаго.

Чудный, гихій лѣтний вечеръ. На опушкѣ лѣса красивая дача. Черезъ открытыя окна льются звуки фортепiano, такіе сладкіе, такіе нѣжные; иногда слышенъ веселый говоръ. Внутри просторный, роскошный залъ. Веадъ много цвѣтовъ. Опьяняющій ароматъ ихъ носится въ воздухѣ и, кажется, опьянилъ всѣхъ этихъ людей, такъ беззаботно и весело гуляющихъ въ залѣ. У открытыя оконъ фортепiano. Играетъ молодая, красивая женщина въ изящномъ шелковомъ бальномъ одѣянии съ желтой розой въ черныхъ, какъ ночь, волосахъ. Гордая, самоувѣренная улыбка блуждаетъ на ея губахъ. Она знаме-

„Pasante“.

Rakonto de Zemhalešu Biruta.

Traduko el latva lingvo.

Carma trankvilasomera vespero. Sur rando de la arbaro staras bela somerloĝejo. Tra lanefermitaj fenestroj fluas sonoj de l'fortepiano tiel dolĉaj, tiel delikataj; iafoje estas aŭdata gaja

parolado. Interne estas vasta luksa salono. Ĉie multe da floroj. Ilia ebriiĝanta aromo flugas en la aero kaj, ŝajne, ebrigiĝis ĉi-ĉiujn homojn tiel senzorge kaj gaje promenantajn en la salono. Ĉe la nefermitaj fenestroj staras fortepiano. Ludas juna, bela virino en eleganta silka balvesto kun flava rozo sur nigraj kiel nokto haroj. Fiera, memfida rideto vagas sur ŝiaj lipoj. Ŝi estas famulino, de ĉiuj adorata, de ĉiuj esti-megata—sed ŝi estas malvarma kaj

нитость, всёми боготворимая, всё ей поклоняются — но она холодна и равнодушна ко всёмъ. Ея поклонники утверждаютъ, что у нея нѣтъ сердца. Но сегодня, съ того мгновения, какъ она дважды встрѣтилась взоромъ съ огненными, сѣрыми, какъ сталь, глазами, она неувѣрена въ холодности своего сердца. Эти глаза будто бы напоминаютъ ей что-то далекое, туманное... Что это могло бы быть? Напрасно она старается вспомнить....

Бѣлые, красивые пальцы нервно скользятъ по клавишамъ и льютъ звуки, тѣчудные звуки, которые прославили Оеу Морени. Вдругъ она обрываетъ и небрежно опускается въ кресло. Всё осыпаютъ ее благодарностями, хвалятъ. Ахъ, если бы они только знали, какъ это все ей надоѣло, какъ это скучно! Это вѣчное повтореніе! Выдумали бы что-нибудь новое!

„Дорогая m-lle Морени“, слышитъ она голосъ хозяйки около, „Гялмаръ Дестрѣмъ желаетъ низложить къ вашимъ стопамъ свою преданность.“ А, значитъ, это онъ, знаменитый норвежець! Тотъ уже ловко поклонился и поцѣловалъ ей руку. Холодокъ пробѣгаетъ по ея тѣлу. Теперь онъ стоитъ передъ ней. Его статная фигура такъ и манитъ: иди, на моей груди ты будешь въ безопасности всю свою жизнь. Лицо его было какъ мраморъ, и орлиный носъ выказываетъ силу воли. Свѣтлые курчавые

indiferenta al ĉiuj. Ŝiaj adorantoj konstatas, ke ŝi ne havas koron.

Sed hodiaŭ de tiu momento, kiam ŝiaj rigardoj dufoje renkontiĝis kun tiuj-ĉi fajroplenaj, grizaj, kiel stalo, okuloj, ŝi jam ne estas certa pri malvarmeĉo de sia koro. Tiuj-ĉi okuloj kvazaŭ rememorigas al ŝi ion malproksiman, nekleran... Kio do tio-ĉi povus esti?

Vane ŝi penas ekmemori...

Blankaj, belaj fingroj nerve glitas sur klavoj kaj fluas sonoj—tiuj ĉarmaj sonoj, kiuj gloris Fea Moreni. Subite ŝi rompas la ludon kaj nezorge sin mallevas en apogseĝon. Ĉiuj supersurtas sin per dankoj kaj laŭdoj. Ha, se ili nur scius kiel ĉi-ĉio tedis al ŝi, kiel tio-ĉi estas enuiga! Tiuj-ĉi eternaripetado! Almenaŭ oni elpensu ion pli novan!

„Kara f-ino Moreni — aŭdas ŝi apude voĉon de la mastrino—s-ro Hjalmar Destrjöm deziras submeti al viaj piedoj sian sindonecon.“ — „Ha! sekve, tio-ĉi estas li, famekonata norvego!

Tiu do jam lerte salutis ŝin kaj kisis ŝian manon. Iometo malvarmo trakuras ŝian korpon. Nun li staras antaŭ ŝi. Lia bontalia figuro tiel kaj allogas: venu, sur mia brusto estos vi en sendanĝero dum la tuta via vivo. Lia vizaĝo estas blanka kiel marmoro kaj lia agla nazo montras la forton de la volo. Helaj, krispaj haroj karesas lian altan frunteton—sed, ĉefe, tiuj-ĉi fajroplenaj okuloj de la artisto! Sur liaj lipoj vagas kuraga rideto — la signo, ke

волосы ласкаютъ высокій лобъ — но, главное, эти полные огня глаза художника. На губахъ дерзкая улыбка — знакъ, что жизнь и ея радости ему не чужды.

„Мле Морени, повторите!“ попросилъ онъ приятнымъ голосомъ. Нехотя, Феа выпрямилась въ креслѣ. Что заставляетъ ее повиноваться ему... И она играла и забыла, что она не одна... всѣ свои мечты, страданія, стремление къ свободѣ и счастью она влила въ эти звуки.. было въ нихъ даже слабое сопротивление сердца противъ чего-то могучаго... Феа Морени, береги сердце свое!

Въ этотъ вечеръ она больше не играла, — и Гялмаръ Дестрёмъ торжествовалъ. Онъ любитъ искусство, красоту, молодость и наслаждение жизнью! Жить вѣдь такъ хорошо, — отчего же не веселиться? Онъ побѣдилъ ледяное сердце этой женщины! Слава жизни! Что-то вспомнилъ онъ — и приближается къ фортепиано. Въ залѣ никого, всѣ разошлись или по саду, или въ другія комнаты. Только они двое въ цѣломъ мирѣ...

„Вы поете?“ спрашиваетъ Феа. — „Да, но рѣдко. Есть такая маленькая пѣсенка, разъ она вскружила голову одной миленькой дѣвушкѣ. Тогда я былъ совсѣмъ еще молодъ, безъ славы я предпринялъ тогда научную экскурсію — и это было такъ... мимоходомъ...“

Дестрёмъ взялъ нѣсколько аккордовъ и началъ:

На устахъ блуждаетъ улыбка —
Укралъ ее юноша смѣлый; —
На мигъ ихъ встрѣтились взоры, —
Забытъ былъ юноша бѣдный...

Эти звуки! Боже мой! Гдѣ же она слышала ихъ! Феа пробудилась, какъ отъ сна. А, теперь она знаетъ, почему эти глаза ей такъ знакомы... Это былъ онъ! тогда... да... Въ сердцѣ кольнула острая боль, и она схватилась за грудь...

Что-то задрезжало. Рукой она опрокинула винный бокаль, и теперь красная струя вылилась на ея платье и окрасила его, какъ кровью. И ея сердце истекло кровью, — но не выказывать, не выказывать! Стиснуть зубы и терпѣть!

Гялмаръ вскочилъ, чтобъ платкомъ спасти ея платье, но не успѣлъ.

„Поздно!“ остро засмѣялась она и вышла изъ зала. — Черезъ нѣсколько минутъ она катилась въ легкомъ экипажѣ къ своей дачѣ.

Гялмаръ Дестрёмъ, на этотъ разъ ты проигралъ! Передъ тобой стояло не дитя, а женщина. Чего тогда не поняло дитя, то поняла теперь женщина!..

Мимоходомъ!..

la vivo kaj ĝies ĝojoj ne estas por li fremdaj.

„F-ino Moreni, ripetu!“ ekpetis li per agrabla voĉo. Kontraŭvole Fea ekrek-tigis en seĝo. Io devigas ŝin obei al li... Kaj ŝi ludis kaj forgesis ke ŝi estas ne sola... ĉiujn siajn revojn, suferojn, celadon al feliĉo kaj libero ŝi enigis en tiujn-ĉi sonojn... estis en ili eĉ malforta kontraŭstaro de unu koro kontraŭ io fortega...

Fea Moreni, gardu vian koron! Tiun-ĉi vesperon ŝi ne ludis plu, — kaj Hjalmar Destrjom triumfis. Li amis sian arton, belecon, junecon kaj viv-ĝuon! Vivi estas tiel agrable, — kial do oni ne povas gaji? Li venkis glacian koron de tiu-ĉi virino! Gloro al vivo! Ion li ekmemoris — kaj alproksimiĝas fortepianon.

Neniu en salono estas, ĉiuj estas aŭ en la ĝardeno aŭ disiris en aliajn ĉamb-rojn... nur ili restis duope en tuta mondo...

„Ĉu vi ankaŭ kantas?“ demandas Fea. — „Jes, sed malofte. Estas tia mal-granda kanteto, unufoje ĝi senpruden-tigis beletan fraŭlinon. Tiam mi estis ankoraŭ tute juna, sen gloro... mi entre-prenis tiam sciencan ekskurson — kaj tio-ĉi estis tiel... interalie...“

Destrjom sonigis kelke da akordoj kaj komencis:

Sur lipoj vagas rideto,
Ĝin ŝtelis junulo kuraĝa;
Benkontiĝis rigardoj iliaj por la momento,

Kaj forgesita estis junulo malfeliĉa

Tiujĉi sonoj! Mia Dio! Kie do ŝi aŭdis ilin? Fea ekvekiĝis kvazaŭ el sonĝo. Ha! nun ŝi scias kial tiuj-ĉi okuloj estas tiel konataj por ŝi... Tiu-ĉi estis li! tiam... jes... La koro premiĝis pro akra doloro kaj ŝi metis la manon sur sian bruston. Io ekkrakis. Per mano ŝi renversis pokalon da vino kaj nun ruĝa strio ekverŝiĝis sur ŝian veston. kaj ekkolorigis ĝin kvazaŭ per sango. Kaj ŝia koro sangfluis, — sed ne montru, ne lasu kompreni! Kunpremu la dentojn kaj toleru!..

Hjalmar eksaltis por savi per tuko ŝian veston, sed malfruis. „Malfrue“ — ironie ekridis ŝi kaj eliris el la salono. Post kelke da minutoj ŝi veturis en kaleŝo en sian somerloĝejon.

Hjalmar Destrjom, tiun-ĉi fojon vi malgajnis! Antaŭ vi staris ne infano, sed virino. Kion tiam ne komprenis infano, tion nun komprenis virino!.. Interalie!..

Post du tagoj Destrjom ricevis de Fea malgrandan letereton. Ŝi skribis: „Kara amiko! Mi konis tiunĉi fraŭlinon, kies koron vi interalie ekbruligis per amo. Tiu mortis pro malĝojo. Anstataŭ ŝi aperis alia, nova — Fea Moreni. Neniu

Через два дня Дестрёмъ получилъ отъ Эеа маленькое письмецо. Она писала:

Милый другъ! я знала ту дѣвушку, которой вы мимоходомъ вскружили голову. Та скончалась отъ горя. Намъ сто ея явилась другая, новая — Эеа Морени. Ей никто никогда головы не вскружилъ. Но когда третьяго дня чуть не воскресла умершая дѣвушка, вы сами помѣшали тому. Благодарю за это! Въ жизни такія не годятся! — уѣзжаю сегодня въ Англию. Всего хорошаго!

Ваша Эеа Морени.

Примѣчаніе: Земгалешу Бирута — молодая талантливая латышская писательница — трагически скончалась 2-го дек. 1906 г. въ Ригѣ въ началѣ своей славы. К. П.

provas diri, ke mi amis lin. Sed kiam antaŭhieraŭ apenaŭ reviviĝis mortinta fraŭlino, vi mem ekmalhelpis tion. Koran dankon pro tio-ĉi! Por vivo la tielaj ne taŭgas. Hodiaŭ mi forveturas Anglujon. Ĉion plej bonan!

Via Eea Moreni.

Rimarko. Zemhaleŝu Biruta estas juna, talenta latva verkistino, tragedie mortinta la 2-an de decembro 1905 j. en Riga je la komenco de sia gloro.

Grad. V. Gerlivanov.

lavojo trans ŝtoregoj kaj trans profundaj, amas mila mal-lumon, nokton kaj izolecon: volas mi eterne vagadi volas mi eternajn batalojn. Kaj la bataloj frue aŭ malfrue entenas min inter siaj kadavroj, kaj putriĝos mi tie, sola, forgesita... Kiu karesos tiam kapon vian, kiu tiam

parolos al vi pri amo?

Kial amas vi min, homon malsanan! Iru, kie la mondo floras, kie la homoj, kontentaj de l'vivo kaj soifantaj la amon, deŝiras la florojn kaj kantas la kantojn — tie trovos vi printempon vian.

Sed apud mila amo via estingiĝos, kiel fajreto en nokta mallumo kaj neniu ekpovos disblovi ĝin je hela suna flamo. La amo bezonas ripozon, verdan larĝecon kaj oron, mi do estas malriĉa — mia sola trezoro estas nur pensoj miaj, sed ili estas frenĉaj. Kial amas vi min!

Kuru, kuru for de mi!

Aŭ volas vi tamen ami min kaj kompreni? Ĉu volas vi ami min kiel imagon, kiel ion jam longe forgesitan? Ha, tiam ne demandos mi vin, kial amas vi min.

Unu solan ekzistaĵon mi sentos proksime al mi, de kies varma spirado reviviĝos la tuta mondo kaj ekfloros kaj ekridetos al mi. Kaj vivos tiam mi kaj glora, potenca kaj fiera mi fariĝos, kaj neniu ekscios tiun forton, kiu min levis: vi do pro amo via velkos kaj glutos en trankvilo la larmojn...

Kial amas vi min, se ne plaĉas al vi larmoj kaj malĝojo? Je larmoj kaj malĝojo la mondo ridas kaj ridas ĝi ankaŭ je vi kaj mi...

Kial amas vi min?

Trad. A. Sensaiev.

S. Akurater.

Kial amas vi min?..

(Kam mi hli mani)?

Kial amas vi min, homon de l'frenozo? Ĉu scias mi, kie rozoj floras, por harojn viajn per ili ornamu, por ilin al brusto via almeti? Ĉu estas dolĉaj vortoj konataj al mi, por mur-

mureti ilin en izolo al vi en oreilon, kiam revu vi volas?

Nenion mi havas: nek florojn, nek karesojn, nek kisojn...

Kial amas vi min? Ĉu revas vi pri „nesto“ ie en trankvila anguleto kaj pri kvietaj delikata vivo, kiu trafluas, kiel flava silenta aŭtuna tago — nenion, nenion mi havas! Estas konata al mi

Вѣрьте себѣ.

Льва Николаевича Толстого.

Вѣрьте себѣ, выходящіе изъ дѣтства юноши и дѣвушки, когда впервые поднимаются въ душѣ вашей вопросы: кто я такой. зачѣмъ живу я, и зачѣмъ живутъ всѣ окружающіе меня люди? И главный, самый волнительный вопросъ: такъ ли живу я и всѣ окружающіе меня люди? Вѣрьте себѣ и тогда, когда тѣ отвѣты, которые представляются вамъ на эти вопросы, будутъ не согласны съ тѣми, которые были внушены вамъ въ дѣтствѣ, будутъ не согласны и съ той жизнью, въ которой вы найдете себя живущими вмѣстѣ со всѣми людьми, окружающими васъ. Не бойтесь этого разногласія; напротивъ, знайте, что въ этомъ разногласіи вашемъ со всѣмъ окружающимъ выразилось самое лучшее, что есть въ васъ, — то божественное начало, проявленіе котораго въ жизни составляетъ не только главный, но и единственный смыслъ нашего существованія. Вѣрьте тогда не себѣ, известной личности, — Ванѣ, Петѣ, Лизѣ, Машѣ, сыну или дочери рабочаго, купца или крестьянина, — а себѣ, тому вѣчному, разумному и благому началу, которое живетъ въ каждомъ изъ насъ и которое въ первый разъ пробудилось въ васъ и задало вамъ эти важнѣйшіе въ мірѣ вопросы и ищетъ, и требуетъ ихъ разрѣшенія. Не вѣрьте тогда людямъ, которые со снисходительной улыбкой скажутъ вамъ, что и они когда-то искали отвѣтовъ на эти вопросы, но не нашли, потому что нельзя найти иныхъ, кромѣ тѣхъ, которые приняты всѣми.

Помню, какъ я, когда мнѣ было 15 лѣтъ, переживалъ это время, какъ вдругъ я пробудился отъ дѣтской покорности чужимъ взглядамъ, въ которой жилъ до тѣхъ поръ, и въ первый разъ понялъ, что мнѣ надо жить самому, самому избрать путь, самому отвѣчать за свою жизнь передъ тѣмъ началомъ, которое дало мнѣ ее.

Помню, что я тогда, хотя и смутно, но глубоко чувствовалъ, что главная цѣль моей жизни — это то чтобы быть хорошимъ, хорошимъ въ смыслѣ евангельскомъ, въ смыслѣ самоотреченія и любви. Помню, что я тогда же попытался жить такъ, но это продолжалось недолго. Я не повѣрилъ себѣ, а повѣрилъ всей той внушительной, самоувѣренной, торжествующей мудрости людской, которая внушалась мнѣ сознательно и безсознательно всѣмъ окружающимъ. И мое первое

Kredu al Vi mem

de Lev Nikolaevič Tolsoj.

Kredu al Vi mem, vi, junuloj kaj junulinaj, elirantaj el infaneco, kiam unufoje en via animo naskiĝas demandoj: kiu mi estas, por kio vivas mi kaj ĉiuj min ĉirkaŭantuloj? Kaj la ĉefa, la plej ekscitiganta demando: ĉu tiel vivas mi kaj ĉiuj min ĉirkaŭantaj homoj? Kredu al vi mem kaj tiam, kiam tiuj respondoj kiuj aperas al vi je tiuj-ĉi demandoj, ne estas konsentaj kun tiuj, kiuj estis al vi inspiritaj en infaneco ne estos konsentaj kaj kun tiu vivo, en kiu vi vin trovas vivantaj kune kun ĉiuj homoj ĉirkaŭantaj vin. Ne timu tiun-ĉi malkonsenton; male, — sciu, ke en tiu-ĉi malkonsento via kun ĉio vin ĉirkaŭanta esprimiĝis la plej bona, kio estas en vi, — tiu dia komenco, kies elmontriĝo en la vivo faras ne sole la ĉefan, sed ankoraŭ la solan sencon de nia ekzistado. Tiam kredu ne al vi, — al konata persono — al Joaĉjo. Peĉjo Elinjo, Manjo, — al filo aŭ filino de l'laboristo, de l'komercisto aŭ de l'vilaĝano — sed al vi mem, al tiu eterna, saĝa kaj bona komenco, kio vivas en ĉiu el ni, kaj kio por unufoje elvekiĝis en vi kaj ekdonis al vi tiujn-ĉi la plej gravajn demandojn kaj serĉas kaj postulas ĝiajn solvojn. Ne kredu tiam al homoj, kiuj kun malsevera rideto, diras al vi, ke kaj ili iam serĉadis la respondojn je tiuj-ĉi demandoj kaj ne trovis ilin, ĉar oni ne povas trovi aliajn (respondojn) krom tiuj, kiuj estas akceptitaj de Ĝ-i-u-j.

Mi ekmemoras, kial mi, kiam mi estis 15-jaraĝa, travivadis tiun-ĉi tempon, kiel mi subite ekvekiĝis el la infaneca humileco al fremdaj rigardoj, el humileco, en kiu mi vivadis ĝis tiu-ĉi tempo kaj por unua fojo komprenis, ke mi devas vivi mi mem, ke mi mem devas serĉadi vojon, mi mem devas esti respondebla pro mia vivo antaŭ tiu komenco, kiu donis ĝin al mi.

Mi ekmemoras, ke tiam, kvankam neklare, sed profunde mi sentadis, ke la ĉefa celo de mia vivado — estas tio, ke mi estu bona, bona en evangelia senco, en senco de memrifuzado kaj de l'amo. Mi ekmemoras, ke jam tiam mi ekprovis tiel vivadi, sed tio ĉi daŭradis ne longe. Mi ne ekkredis al mi mem, sed ekkredis al tiu inspirinda memfida, triumfanta homa saĝeco, kiu estis al mi inspirata konscie kaj malkonscie de ĉio min ĉirkaŭanta. Kaj mia unua elvekiĝo estis anstataŭigita per tre difinitaj, kvankam tre diversaj deziroj de l'sukceso antaŭ homoj — esti eminenta, sciencula glora, riĉa, fovta t. e.

пробужденіе замѣнилось очень опредѣленными, хотя и разнообразными желаніями успѣха передъ людьми, быть знатнымъ, ученымъ, прославленнымъ, богатымъ, сильнымъ, т. е. такимъ, котораго бы не я самъ, но люди считали хорошимъ.

Я не повѣрилъ себѣ тогда, и только послѣ многихъ десятковъ лѣтъ, потраченныхъ на достиженіе мірскихъ цѣлей, которыхъ я или достигъ, или которыхъ не достигъ, а увидальъ безполезность, тщету, а часто и вредъ ихъ, я понялъ, что то самое, что я зналъ 60 лѣтъ тому назадъ и чему не повѣрилъ тогда, и можетъ, и должно быть единственно разумной цѣлью усилій всякаго человѣка.

А какою иною, болѣе радостной для себя и болѣе полезной людямъ могла бы быть моя жизнь, если бы я тогда, когда голосъ истины, Бога, въ первый разъ говорилъ въ неподвергшейся еще соблазнамъ душъ моей, повѣрилъ бы этому голосу и отдался ему?

Да, милые юноши, искренно, самоотстоятельно, не подъ вліяніемъ внѣшняго внушенія, а самоотстоятельно и искренно пробудившись къ созданію всей важности своей жизни, да, не вѣрьте людямъ, которые будутъ говорить вамъ, что наши стремленія—только неисполнимыя мечты молодости, что и они такъ же мечтали и стремились, но что жизнь скоро показала имъ, что она имѣетъ свои требованія и что надо не фантазировать о томъ, какая бы могла быть наша жизнь, а стараться наилучшимъ образомъ согласовать свои поступки съ жизнью существующаго общества и стараться только о томъ, чтобы быть полезнымъ членомъ этого общества. Не вѣрьте и тому, особенно усилившемуся въ наше время, опасному соблазну, состоящему въ томъ, что высшее назначеніе человѣка—это содѣйствіе переустройству существующаго въ извѣстномъ мѣстѣ, въ извѣстное время общества, употребляя для этого всевозможныя средства, даже и прямо противоположныя нравственному совершенствованію. Не вѣрьте этому. Цѣль эта ничтожна передъ цѣлью проявленія въ себѣ того божественнаго начала, которое заложено въ душѣ вашей. И цѣль эта ложна, если она допускаетъ отступленія отъ начала добра, заложенаго въ душѣ вашей.

Вѣрьте себѣ и живите такъ, направляя всѣ свои силы на одно: на проявленіе въ себѣ Бога, и вы сдѣлаете

esti tiela, kielan ne mi mem, sed homoj kalkulis bonan.

Mi tiam ne ekkredis al mi mem, kaj nur post multaj dekoj de l'jaroj, perditaj por atingo de l'mondaj celoj, kiujn mi aŭ atingis, aŭ kiujn mi ne atingis sed kies maltaŭgecon, vanecon kaj ofte eĉ malutilecon mi ekvidis—mi komprenis, ke tio-sama, kion mi sciis antaŭ 60 jaroj kaj je kio tiam mi ne kredis—povas kaj devas esti la sola saĝa celo de l'penoj de ĉiu homo.

Sed kia alia, pli ĝoja por mi mem, kaj pli utila por homoj, povus esti mia vivado, se tiam, kiam la voĉo de l'vero, de Dio unufoje paroladis en mia, ankoraŭ ne submetita al loĝoj, animo, se tiam mi ekkredus al tiu-ĉi voĉo kaj aldonis min al ĝi?!

Jes, karaj ĵunuloj,—sincere, arbitre, ne sub influo de l'ekstera inspirado, sed arbitre kaj sincere ekvekiĝintaj al konscio de l'tuta graveco de via vivo—jes, ne kredu vi al homoj, kiuj parolados avi, ke viaj celoj—estas nur ne plenumebraj revoj de l'juneco, ke kaj ili tiel revadis kaj celadis,—sed ke la vivo baldaŭ montrigis al ili, ke ĝi (la vivo) havas siajn postulojn, kaj ke oni ne devas fantaziigi pri tio—kia povus esti nia vivo, sed penadi la plej bone konsentigi siajn agojn kun la vivo de l'ekzistanta societo kaj nur penadi pri tio—por ke esti utila membro de tiu-ĉi societo. Ne kredu kaj al tiu, danĝera en la nia tempo fortiĝanto eklogo, kiu konsistas en tio,—ke la plej alta difino de l'homo etas la akcelado al la prikonstruado de l'societo, ekzistanta en certa loko, en certa tempo per uzado por tio-ĉi de l'ĉia eblaj rimedoj, eĉ malaj al morala perfekteco.

Ne kredu al tiu-ĉi. Tiu-ĉi celo estas malgrandega antaŭ la celo de l'aparigo en vi de tiu dia komenco, kiu estis fondita en via animo. Kaj tiu-ĉi celo estas malvera, se ĝi permesas la reiraĉon de l'komenco de la bona, fondita en via animo.

Kredu al vi mem kaj vivu tiel, streĉante ĉiujn viajn fortojn por unu-por aparigi en vi de l'Dio kaj vi faros ĉion, kion vi povas fari kaj por via bono kaj por bono de l'tuta mondo.

Serĉu la regnecon Dian kaj ĝian veron, kaj la resta aldoniĝos al vi.

Esperantigis D-ro A. M. Grünfeld.

все, что вы можете сдѣлать и для своего блага, и для блага всего міра. Ищите царствія Божія и правды его, а остальное приложится вамъ.

Взаимопомощь читателей.

Reciproka helpado de legantoj.

I. Отдѣль общій.

Проснитесь, эсперантисты, пока не поздно!

Кажется, что такія великія идеи, какъ идея эсперантизма, т. е. уничтоженіе стѣнъ вражды между національностями и установленіе братскаго единенія народовъ на культурныхъ началахъ, не можетъ быть достигнута только введеніемъ одного общаго языка. Поглядите вокругъ себя, и вы увидите доказательство этого положенія. Вспомните 1905 годъ. Вѣдь евреи прекрасно владѣютъ русскимъ языкомъ, а между тѣмъ пухъ, выпущенный изъ ихъ подушекъ, омытыхъ ихъ же кровью, которую спустили руки тѣхъ, чей языкъ они знали, на чьемъ языкѣ объяснялись, долго носился облакомъ во многихъ мѣстахъ Россіи. А армяне и татары, вѣчно грызущіе другъ другу горло? Неужели они не говорятъ на одномъ общемъ языкѣ? Или, быть можетъ, на поляхъ Манчжуріи выросла куча человѣческихъ череповъ только потому, что мы не понимаемъ языка японцевъ, а они нашего? Нѣтъ.—Причины еврейскихъ погромовъ, армяно-татарской рѣзни и т. п. надо искать гораздо глубже...

Массѣ сказали: „бей жидовъ“, и она, не способная мыслить, ринулась на несчастныхъ, спустила имъ кровь, разожгла черену, развѣла окровавленный пухъ ихъ подушекъ. Тотъ же факторъ лежитъ въ основѣ вражды между татарами и армянами, именно: низкій уровень интеллектуальнаго развитія народныхъ массъ. То же самое можно сказать и о другихъ подобныхъ случаяхъ.

Да, во всѣхъ этихъ случаяхъ не достаетъ у субъекта яснаго сознанія того, что онъ дѣлаетъ, отсутствуетъ способность мыслить, выбирать, рѣшать, каковая можетъ быть только у людей съ развитымъ до известной степени интеллектомъ. Такого уровня умственнаго развитія у народныхъ массъ нѣтъ,—но онъ нуженъ. Слѣдовательно, нужны также люди, которые самоотверженно работали бы на поприщѣ народнаго образованія.

И вотъ мы—эсперантисты, стремящіеся слить всѣ народы въ единую братскую семью, въ которой не было бы „жида“, русскаго, поляка, нѣмца, а были бы только

I. Fako generala.

Vekigu, la esperantistoj, ĝis ankorau ne estas malfrue!

Sajnas, ke tiaj ideoj, kiel ideo de esperantismo t. e. detruo de muroj malamikeco inter nacioj, kaj konstruo de frata unuigo de popoloj sur la kulturaj fundamentoj, ne povas esti atingota sole per enkonduko de unu komuna lingvo. Rigardu ĉirkaŭe, kaj vi ekvidos la argumentojn al tiu ĉi tezo. Rememorigu la 1905-an jaron. Ja la hebreoj bonege posedas rusan lingvon, tamen lanugo eljetita el iliaj kusenoj, ruĝigitaj per ilia sango, kiu estis elversita per la manoj de tiuj, kies lingvon ili konis, per kiu ili interparoladis, kiel nubo longe flugadis en multaj lokoj de l' Rusujo. Ankaŭ armenoj kaj tataroj konstante mordantaj unuj ĉe aliaj la gorgon. Ĉu efektive, ili ne interparoladis per unu komuna lingvo? Ah, povas esti, sur kampoj en Mangurio elkreskis la amasego da homaj kranioj sole tial, ke ni ne komprenas la japanan lingvon kaj ili la nian?

Ne.—Kauzojn de elmortigoj de la hebreoj ankaŭ de malamikeco inter armenoj kaj tataroj kaj c. oni devas serĉi multe pli profunde.

Al amaso oni diris: „batu la hebreojn“ kaj ĝi, ne scianta pensi, sinĵetis sur malfelicajn, elversis el ili sangon, disbatis kraniojn, disventumis sangigitan lanugon de iliaj kusenoj. Tia do kauzo kuŝas en fundamento de malamikeco inter tataroj kaj armenoj nome: malfalta nivelo de intelekta disvolvigo de popolaj amasoj.

Samon estas eble diri pri ceteraj je ili similaj okazoj. Jes en ĉiuj ĉi okazoj ĉe subjekto mankas klara konscio, pri tio kion li faras, forestas la kapableco mediti, elekti, decidi, kia povas ekzisti nur ĉe homoj kun iom disvolvita intelekto. Tia nivelo de intelekta disvolvigo ĉe popolaj amasoj ne ekzistas,—sed ĝi estas necesa. Sekve, estas necesaj ankaŭ homoj, kiuj memoferante laborus sur la areno de l'popola klerigado. Kaj jen ni—esperantistoj celantaj kunigi ĉiujn popolojn en unu fratan familion, en kiu ne estas hebreo, ruso, polo, germano k. t. p sed estas nur esperantistoj, mi ripetas, ni devas laboradi por

люди, повторяю, мы — должны работать надъ просвѣщеніемъ массъ, мы должны поднять уровень ихъ умственнаго развитія, вдохнуть въ нихъ сознаніе, научить мыслить, и тѣмъ подготовить благородную почву, которая съ благодарностью восприняла бы великую идею эсперантизма. Этого нѣтъ въ русскихъ эсперантскихъ организаціяхъ. И движеніе эсперантистовъ, вмѣсто того, чтобы сконцентрироваться въ Петербургѣ и течь отсюда широкимъ потокомъ, который бы, извиваясь змѣей по самымъ захолустнымъ уголкамъ Россіи, пыталъ бы провинціальныя ручейки—эсперантскіе кружки и об-ва замирать. Скажу даже больше, оно трепещетъ по вѣтвямъ и медленно, со скрипомъ и визгомъ, скользить въ могилу,—могилу, которую, какъ это ни досадно, роютъ для себя сами же эсперантисты. Они кричатъ о братствѣ народовъ и въ то же время отгораживаются китайскими стѣнами отъ всего, чѣмъ можно достигнуть этотъ идеалъ. Они, стараясь смотрѣть сквозь пальцы на самый главный факторъ осуществленія эсперантизма, именно на умственное развитіе своихъ меньшихъ братьевъ,—на народное образованіе, и игнорируя всѣ прочія средства для достиженія своей цѣли, кромѣ пропаганды сухого изученія языка—тѣмъ самымъ уже урѣзываютъ свой идеалъ, суживаютъ и безъ того узкій путь для его достиженія, задыхаются сами на этой узкой дорожкѣ, и душатъ все эсперантское движеніе...

Да, душать... И неудивительно что смерть уже ступила своей косявливой ногой на грудь эсперантскаго движенія, давить его и можетъ статься, что отъ него останется одно воспоминаніе, если эсперантисты не воспрянуть, не посмотрятъ здраво на жизнь, не повесутъ свѣтъ знанія въ самое сердце темныхъ народныхъ массъ. Такимъ только путемъ, можно еще оживить это заморающее движеніе и пустить его по руслу, ведущему прямо и неуклонно къ цѣли. А цѣль хороша, велика и достижима!

Да, г. эсперантисты, подымите знамя народнаго образованія на равную высоту съ зеленымъ знаменемъ эсперантистовъ. Девизъ „учиться и учить другихъ“, начертанный молніевидными знаками на знамени народнаго образованія, долженъ въ дружномъ рукопожатіи сплестись съ вашей надеждой и сдѣлаться общимъ основаніемъ не только для русскихъ эсперантистовъ, но и для эсперантистовъ всего

klerigo de amasoj, ni devas altigi nivelon de ilia intelekta disvolvigo, enspiri en ilin konscion, instrui ilin pensi, kaj tiel pretigi noblan fundamenton, kiu kun danko akceptus grandan ideon de esperantismo. En rusaj esperantistaj organizacioj ĉi tio ne ekzistas. Kaj tial la movado de esperantistoj anstataŭ, koncentriĝi en Peterburgo, kaj flui de tie ĉi simile al rivero, kiu kiel serpento volvigas en ĉiun senvivan lokon, kaj nutrus provincajn riveretojn-societojn kaj ondetojn de l' esperantistoj, -formortetas. Mi diros eĉ pli multe,—ĝi kraketas je ĉiuj kunkudroj, kaj malrapide, kun krako kaj krieto glitas en tombon—tombon, kiun, kiel ajn tio ĉi estu ofende, fosas por si mem esperantistoj.

Ili krias pri frateco de popoloj kaj en tiu sama tempo sin barigas per la dikaj muroj de ĉio, per kio estas eble atingi tiun ĉi idealon.

Ili, penante ne turni atenton al plej ĉefa kaŭzo de realigo de esperantismo, nome al intelekta disvolvigo de siaj fratoj—al popola klerigo, kaj incente nerimarkante aliajn rimedojn, por atingo de sia celo, krom la propagando de pura elernado de lingvo, jam per tio malgrandigas sian idealon, malvastigas jam sen tio malvastan vojon por ĝia atingo, ili sufokigas mem sur tiu ĉi malvastata voĵeto, kaj sufokas tutan esperantistan movadon...

Jes sufokas... Kaj tial ne estas mirinde, ke morto jam staris per sia osta piedo sur la brusto de esperantista movado, premas ĝin, kaj povas okazi, ke de ĝi restos nur rememorigo, se esperantistoj ne vekigos, ne rigardos sane vivon, kaj se ne portos la lumon de l' scienco en mem koron de malkleraj popolaj amasoj. Ĉar per tiu ĉi maniero estas eble revivigi ĉi tiun formortantan movadon, kaj direkti ĝin kuŝujon, kondukanta rekte al la celo. La celo do estas bona, granda kaj atingebla.

Jes, s-oj esperantistoj, levu standardon de popola klerigo sur egalan altecon kun verda standardo de l' esperantistoj. La devizo „lerni kaj instrui aliajn“, kiu estas skribita per la fulmovidaj signoj, sur la standardo de popola klerigo, devas en amika manpremo kunplektigi kun via „espero“ kaj fariĝi komuna fundamento ne sole por rusaj esperantistoj, sed por esperantistoj de tuta mondo, ĉar sur ĝi nur povas realigi tia granda ideo kiel ideo de esperantismo.

V. Radiŝ.

мира, потому что на такомъ только фундаментѣ возможна постройка такихъ великихъ идей, какъ идея эсперантизма. В. Радышъ.

LA OFEROJ: POŬKERTVONAJA:

Por fondo de l' abonantoj—nehavantuoj:

F. S. Pilunov—1 rub., C. Fajgold—75 kop., S. A. Stepanov—1 rub., L. A. Albickij—50 k., I. I. Divnogerskij—57 kop. V. Labas—50 kop. L. Lastovskij—50 kop. V. K. Emeljanenko—A. Bogorod—50 kop.,

Por utilo de unuigo «Vjestnik Znanja», Petrokuk—1 rub., K. V. Garcev—1 rub.,

Por fondo de l' «Popola Akademio»: L. A.

Albickij—1 rub. V. K. Emeljanenko—10 kop. M. F. Radobilskaja—Gubareviĉ—5 rub., Pantusov—50 kop., Lifanov—1 rub.,

Por fondo serĉantaj sciencen. F. I. Jancenکو—25 kop.

La oferoj por fondo de l' pollkaj ekzilitoj ditoj V. K. Emeljanenko—10 kop.

Por la utilo laboristoj, nehavrantaj laboron. Portas—25 kop.

Estas alsendita de A. E. 2 rub. 50 kop. por la fondo kiun elektis la Redakcio.

ПЕРЕПИСКА.

Желаю переписываться по вопросу о саморазвитии. Желаю также иметь переписку с эсперантистами-иностранцами.

Адрес: Псковь, Застѣнная ул., д. Каменскаго, кв. Воробьевой, А. Семенову.

— Желаю переписываться по общеобразовательным предметам и о книгах дѣлиться впечатлѣніями и всесторонне анализировать жизнь. Адрес: Саратовъ, Казарменная, 29 М. Колесникову.

— Желаю переписываться с гимназисткой или гимназистомъ по вопросам средней школы, преимущественно, гимназій. Варшава. Новолінье, 10. С. Рафелькесъ

— Желаю переписываться на яз. эсперанто. Адр. Ст. Денисово М. Ниж. ж. д. Петру Слугину.

— Стефанъ Свѣчковскій, ученикъ польской частной гимназій, желаетъ переписываться илштр. откр. и закр. письмами о прогрессивныхъ движеніяхъ среди учащейся молодежи. Польша, Аллея № 73.

— Желаю переписываться на яз. эсперанто. Адр. Ямбургъ, Пет. губ. Николай Алексѣевичъ Сдобновъ.

— Желаю переписываться специально по вопросам артиллеріи. Адр. Алекс. пр. № 13. Петербургъ, офицеру Р. Плазовскому.

ВОЗВРАЩЕНІЯ

Ко всѣмъ кружкамъ и отдѣламъ союза „Вѣстника Знанія“.

Никольскій отдѣлъ союза „В. Зн.“ желая расширить свою дѣятельность, обращается ко всѣмъ существующимъ кружкамъ и отдѣламъ союза „В. Зн.“ съ просьбой указать ему исторію своего зарожденія, развитія, программу занятій, чтеній, конспекты рефератовъ и лекцій, прислать свои изданія, указать какъ легализоваться, дать совѣты, какъ работать. Желательны свѣдѣнія всѣхъ существующихъ сейчасъ кружковъ и отдѣловъ, а также и отдѣльныхъ лицъ.

Адресъ: Николаевъ, Московская ул., № 1, С. Фрейденбергу.

Товарищи! Взявъ на себя задачу обработки труда на тему „о развитіи внѣшкольного образованія въ Россіи“ и крайне нуждаясь въ нижеазванномъ матеріалѣ, — я прошу Васъ придти на помощь и сообщить мнѣ, по мѣрѣ возможности, слѣдующія свѣдѣнія:

1) Мѣстныя нужды школьнаго дѣла и частная инициатива. (Если въ данномъ районѣ есть заслуживающія вниманія просвѣтительныя общества, то интересно знать характеръ ихъ дѣятельности и познакомиться съ ея усѣбностью черезъ посредство имѣющихся отчетовъ). 2) Желательныя средства, способы и задачи для наиболѣе плодотворнаго развитія дѣятельности просвѣтительныхъ Обществъ въ данной мѣстности. и 3) Отношеніе интеллигенціи и рабочихъ къ вопросу элементарнаго образованія.

Еврово.

INTERKORESPONDADO DE LEGANTOJ.

— Mi deziras korespondadi pri demando de memklerigo, kaj ankaŭ kun esperantisto—ailandanoj. Aдр. Pskov. Zastenaja ul. d. Kamenskago kv. Vorobjevoj A. Semjenovu.

— Mi deziras korespondadi pri klerigaj demandoj, pri libroj, ankaŭ intersaŭgi impresojn kaj ciufianke analizi la vivon. Aдр. Saratov, Kazarmenaja 29. M. Kolesnikovu.

— Mi deziras korespondadi kun lernantoj kaj lernantinoj pri demandoj de mezlernejo, precipe de gimnazio. Varŝava Novolipje, 10 C. Rafelkes.

— Mi deziras korespondadi per la lingvo „Esperanto“. Aдр. Stancia Denisovo. M. Nij. Jel. d. al Petr Slugin.

— Stefan Sviečkovskij, studento de pola privata gimnazio, deziras korespondadi per. ilus. poŝtkartoj kaj leteroj pri liberpensaj kaj progresista movado inter lernanta junularo. R. Polujo. Aleja № 73.

— Mi deziras korespondadi esperante. Aдр. Jamburgo Peterb. губ. Nikolaj Aleksevič Sdobnov.

— Mi deziras korespondadi pri demandoj speciale artileriaj. Aдр. Aleksandrovskij pr. № 3 Peterburgo, al oficiro R. Plazovskij.

ALVOKOJ.

La filio de l' unuigo de „Vest. Zn.“ en ur. Nikolaev dezirante disvastigi sian agadon, sin turnas al ĉiuj ekzistantaj rondetoj kaj filioj de „Vest. Zn.“, kun peto montri al ĝi la historion de sia nasko, disvolvigo, programon de okupoj, legadoj, konspektojn de l' referatoj, lekcioj, alsendi siajn eldonojn, montri kiel sin legali, doni konsilojn kiel labori. Ni deziras ricevi sciigojn de ĉiuj ekzistantaj en nuna tempo rondetoj kaj filioj, kaj ankaŭ de apartaj personoj. Aдр. Nikolajev Moskovskaja ul. d. № 1. S. Frejdenbergu.

— Kolegoj! prenante sur sin la celon pri-labori verkon „pri disvolvigo eksterlerneja klerigo en Rusujo“ kaj tre bezonante eŭ mal-suprenomita materialo, — mi petas Vin—helpu al mi kaj sciigu, laŭ ebleco, sekvantajn sciigojn: I) Lokajn bezonojn de lerneja afero kaj aparta iniciativo. (Se en tiu regiono estas meritaj atenton klerigaj societoj, estas interese koni la karakteron de ĝiaj agadoj kaj konatigi kun ĝia sukceseco per la rapoto. II) Dezirindajn rimedojn, manierojn por pli multa sukceso de l' disvolvigo de agado de klerigaj societoj en ia la regiono. III) Rilato de intelektularo kaj laboristoj al demando pri elementa klerigo. Aдр. S.-Peterburg Nevskij pr. № 147 Redak. «Vjestnik Znanija» p. I. B.

Корреспонденцію прошу адресовать: С.-Петербургъ, Невск. пр. 147, Редакція «Вѣсти. Знанія» для И. В. Б.

ОБЪЯВЛЕНИЯ.

Желающим дешево и скоро изучить полный курс стенографии, рекомендую отличного преподавателя ея. Обращаться по следующему адресу. Ст. Овечка. Влад. ж. д. Григорию Бахчаваджи.

Организационная деятельность.

АСХАБАДЪ. (Контора служб. сбор. Ср.-Ав. ж. д.) В. Суркинъ, жел. орган. круж., проситъ сообщ. адр., можетъ предостав. удобн. помѣщ.

АСТРАХАНЬ. Отд. союза „В. З.“ Астраханскаго края. За свид. обрац.: Канзанская ул., д. Попова, М. Зайцеву или: Запасн. ул., д. Латрыгина, Ф. Третьякову.

АРХАНГЕЛЬСКАЯ губ., Холмогоры, д. А. А. Королева, Степанъ Левчукъ, жел. орган. круж. „В. Зн.“.

АХТЫРКА (Харьковск. губ.) О. Яценко, 5 Миргород. ул., д. Колантуева, организовалъ круж. „В. З.“, имъ-же открыта читальня и библиот. „В. З.“

С. БАЕВО (Нижне-Кузундинск. вол., Барнаульск. уѣзд., Томской губ.) Митроф. Прохоровъ, жел. вступ. въ „С. В. З.“ член.

БОГУСЛАВЪ (Кіевск. губ., Каневск. уѣзд.) И. П. Тучинскій жел. примкн. къ круж. „В. З.“.

ВЪ БАКУ—В. Срединъ, уч. коммерч. учил., жел. орган. круж.

ВАРШАВА. И. Штейнсапиръ (Слизская ул.), 33—31, жел. орган. отд. „С. В. З.“ А. Шейманъ (Маршалков. 125, кв. 25), жел. орг. круж.

С. ВЕЙВЕРЫ (Сувалкской губ., Мариампольск. уѣзд. чер. почт. ст. Мавруцы), организован. круж. „В. З.“, состоящій изъ 14 лицъ.

ВЛАДИМИРСК. ГУБ. (ст. Ундоль) П. Самойловъ, организатор. круж.

ГАТЧИНА (Петерб. губ.) М. Загвоздка, Ал. Жерновъ, жел. орган. круж. „В. З.“ общ. шсъм.

ГОМЕЛЬ (Могилевск. губ.). Сущест. круж. „В. З.“, прос. желающ. примк. (Николаевск. ул., д. Лапцкаго, А. Розовскому).

СТ. ДАВУЖЪ (Ряз.-Ур. ж. д.) с. Ст.-Кобылящина.—Подписч. Азбукинъ, жел. орган. кр. „В. З.“.

ДУБНО (Волыньск. губ.) образовался круж. „В. З.“, обрац. К. С. Дейбогу.

ЕЛИЗАВЕТПОЛЬ. Д. Рафибековъ жел. орган. „С. В. З.“, 9.

ВЪ ЕКАТЕРИНБУРГЪ (Пермск. губ.) образованъ круж. „В. З.“, обрац.: Вознесенская ул., 12, А. Федорову или Усольцевская ул., 36, Шипицыну.

ЖИТОМИРЪ им. отдѣлъ „С. В. З.“, обрац. Р. Тайберу. (Вильск. ул. соб. д. 135).

ЗАБАЙКАЛЬСК. ОБЛ. ст. Борзя П. Савельевъ (Заб. ж. д. к-ра 14 уч. сл. пути), организов. кр. „В. З.“.

ANONCOJ DE LEGANTOJ.

Al dezirantaj ellerni malmultekoste kaj rapide kurson de stenografio, mi rekomendas bonegan instruiston de ĝi. Adr. stancio Oveĉka Vlad. Jel. d. al Grigorio Baĥĉivangi.

Organizacia agado.

AŬTIRKA (Harjkovskoj gubernio). F. Jacenko, 5 Mirgordskaja ul., d. Kolantueva, organizis rondeton de „Vjestnik Zn.“ de li ankaŭ estas malfermita legejo kaj biblioteko de „Vjest. Zn.“.

— AŜĤABAD (kontora slujb. sbor. Sr. Az. j. d.). V. Surkin, deziras organizi rondeton, li petas sciigi adresojn, li povas ankaŭ proponi oportunan legejon.

— ASTRĤAN. Filio de „Unuigo Vjestn. Zn.“ en Astrahanlando. Por sciigoj turnu sin: Kazanskaja ul., d. Popova, M. Zajcevu-aŝ: Zapasnaja ul., d. Latrygina, F. Tretjakovu.

— S. BAEVO (Nijne-Kulundinskaja volostj. Barnaulskago ujezda, Tomskoj gubernio) Mitrofan Prochorov, deziras sin ensribi en „Unuigon Vjestn. Zn.“.

— BOGUSLAV (Kievskoj gubernio, Kanovsk. ujezda). I. P. Tuĉinskij deziras aliĝi al rondeto de „Vjest. Zn.“.

— BAKU. V. Seredin, uĉenik. komerĉ. uĉiliŝta, deziras organizi rondeton de „Vjest. Zn.“.

— VARŜAVA. I. Ŝtejnŝapir (Slizskaja ul.) 33—31, deziras organizi filion de „Unuigo Vjest. Zn.“. A Ŝejnman (Marsalkov. 125—25) deziras organizi rondeton.

— S. VEJVERI (Suvalskoj gubernio, Mariupolskago ujezda ĉerez poŝt. stanciu Mavruci) estas organizita rondeto de „Vjest. Zn.“ konsistanta el 14 personoj.

— GATINA (Peterbur. gubernio). M. Zagvozdka, Al. Jernov, deziras organizi rondeton de „Vjest. Zn.“ sin turnu letere.

— ST. DABUĴ. (Rjaz.—Ur. j. d.) s. St.-Kobilisĉina.—Abonanto Azbukin, deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“.

— ELISAVETPOL. D. Rafibekov deziras organizi „Unuigon Vest. Zn.“.

— JIŬOMIR. Estas filio de „Unuigo Vest. Zn.“ sin turnu al P. Tajber. (Vilskaja ul. sobst. dom 135).

— ZABAJKALSKAJA OBL. st. Borzja P. Saveljev (Zabajk. jelez. dor. k-ra 14 uĉastka sl. puti) organizis rondeton de „Vestn Zn.“.

— KAINSK. (Tomskoj gubernio). El kelkaj personoj estas organizita rondeto de „Vest. Zn.“ sin turnu: Naberajnaja ul. Golovinu, sobstlenij dom.

— KONSTANTINOGRADSK. UJEZD. (Polt. gubernio), uĉ. Domniĉ deziras aliĝi al filio de „Vest. Zn.“. (Poŝt. oddelenie). Dar-Nadej, Veliko-Buĉkovskoe 1-o Narodnoe uĉiliŝte.

— KAZAN. G. Banŝaikov (Uspenskaja ul., d. Civilsk monost.) deziras organizi rondeton de unuigo de „Vest. Zn.“.

- ИРКУТСКЪ. М. Н. Б. жел. орган. кр., обр. письм. до востр. М. Н. Б.
- КЛЕВЪ. I. Шкабара (Ново-Тарасов. пер., 3) жел. образов. круж. „В. З.“
- КИШИНЕВЪ. Д. М. Мушнякъ. (Мун-честс. дор., 118), жел. организ. мѣст. круж. „В. З.“
- КАЛУГА. Образовался круж. „С. В. З.“, просятъ примк. желающ., обрац.: уг. Телчевской и Подвязовск. ул., д. Христофорова, В. Соловьеву.
- КОСТРОМА. Подпис. организов. круж. „В. З.“, обрац.: Богословскій пер., д. Ремеслен. общ., Б. Панфилову.
- КАИНСКЪ (Томская губ.). Изъ нѣсколькихъ лицъ образов. круж. „В. З.“, обрац.: Небреж. улнца, Головину, собств. домъ.
- КОНСТАНТИНОГРАДСК. УѢЗ. (Полт. губ.) уч. Домнич. жел. примк. къ отдѣл. „В. З.“ (Почт. отд.), Дарь-Надеж., Велико-Бучковское 1-ое Народ. Училище.
- КАЗАНЬ. Г. Ванщиковъ (Успенск. ул., д. Цивильск. монаст.) жел. орган. круж. С. „В. З.“
- С. КАРАТАСКОЕ (Томской губ., Калнск. уѣзд.) организа. круж.
- КРОНШТАДТЪ (Спб. губ.) П. Колышко (Галкина ул., № 11), открыв. чпт. „В. З.“
- КУРЛ. ГУБЕР. В. А. Зоринъ (Почт. отд. Грива-Семгаленъ, Деменск. волости жел. орган. круж.
- КАЗАНСК. ГУБ. (Цивильск. уѣзд., с. Кожель). В. Дьяконовъ жел. организ. круж.
- КОВНО. А. Плавинскій, жел. орган. круж., Новобазарн. 5, кв. 1.
- КАМЕНКА (Подольск. губ.) В. Коринкевичъ жел. примк. къ ближайшимъ кружкамъ.
- ВЪ ЛОДЗИ организов. отд. „С. В. З.“ В. Адр. Шенфинкель, для Раи Левинъ, ул. Венедикта, № 12.
- ЛУГАНСКЪ (Екатер. губ.) Г. Держановъ, Донецк. ул., 4, жел. орган. круж.
- С. ЛИРЕНЬ (Кишинев. уѣзд., Бессараб. губ.) Гензунъ З. жел. примк. къ Кишин. отд. „С. В. З.“ или орган. таковой.
- МѢСТ. МУРАФА (Подольск. губ.) П. Будкеръ жел. орган. круж. „В. Зн.“
- С. МИТРОПОЛЫ (Тамбовск. губ.) Учит. Шп. жел. примк. къ сарат. отд. „С. В. З.“
- МОСКВА. Имѣются два отдѣла „С. В. З.“ 1-ый Замоскворѣцк. круж. „С. В. З.“ И. А. Бушуевъ (Больш. Серпух., 7) организов. круж. „В. З.“ Бакуловъ (Соф. Наб. д. Федот., кв. № 21); Пиляевъ (Рогожск. Заст. Вагон. Мастерск. М. К. ж. д.) желаютъ примкн. къ московск. круж. „С. В. З.“ Козлова (за Преображ. Заст., с. Чернизово, Земское учил.) жел. примк. къ моск. кр. Ив. Сергѣевъ (Тверская 38, мар. Генералова) жел. примк. къ Моск. отд. „В. З.“ В. Тепловъ, студ. дух. ак., жел. познак. съ моск. подписч. „В. З.“ Адр. Сергѣевск. Посадъ.
- МИНСКЪ. Образованъ круж. „В. З.“, обрац. къ А. Вольскому, Ильинскій пер., 6.
- МИНСК. ГУБ. (Борисов. уѣздъ) М. Пледжаницы и М. Либрманъ, жел. организ. круж. „В. З.“
- S. KARAGATSKOE (Tomskoj gub., Kainskago ujezda), estas organizita rondeto de „Vestn. Zn.“
- KRONŠTADT, (Pet. gub.). P. Kolisko (Galkina ul., № 11), arangis legejon de „Vest Zn.“
- KURLANDSK. GUB. V. A. Zorin, (Poët. otdel. Griva Semgalen, Domenskoj volosti) deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“
- KAZANSK. GUB. (Civilsk. ujezda. s. Kospel). V. Djakonov deziras organizi rondeton de „Vest. Zd.“
- KOVNO. A. Plavinskij deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“. Novobazarnaja № 5, kv. 1.
- KAMENKA, (Podolsk. gub.). V. Korinkevič deziras aliĝi al proksimaj rondetoj de „Vest. Zn.“
- ŁODZJ. Estas organizita filio de „Unuigo Vest. Zn.“. V. And. Senfinkel, dla Rai Levin, ul. Venedikta, № 12.
- LUGANSK. (Ekater. gub.), g. Derjanov, (Doneckaja ul., 4). deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“
- S. LIRENI (Kišinevsk. ujezda, Besarabskoj gub.). Genzun L. deziras aliĝi al Kišineva filio de l' „Unuigo Vest. Zn.“ atŝ organizi tielan.
- MŢST. MURAPA (Podolsk. gub.), P. Budker deziras organizi rondeton de „Vestn. Zn.“.
- S. MITROPOLI (Tambovsk. gub.). Učit. Šil. deziras aliĝi al filio de l' „Unuigo Vest. Zn.“ de ur. Saratov.
- MOSKVO. Estas du filioj de l' „Unuigo Vest. Zn.“, 1-a Zamoskvoreckij rondeto de „Vest. Zn.“ I. A. Bušuev. (Rols. Serpuhovskij 7.) organizis rondeton de „Vest. Zn.“ Bakulov (Sotievskaja Naberejn. d. Fedot. kv. № 21). Pilaev. (Rogojskaja zastava Vagon. Master. M. K. j. d.) deziras aliĝi al moskva rondeto de l' „Unuigo Vest. Zn.“. Kozlova (za Preobraj. zastav., s. Černigovo, zemskoe uč.) deziras aliĝi al moskva rondeto de „Vest Zn.“. Iv. Sergeev (Tverskaja 38 magaz. Generalova) deziras aliĝi al moskva filio de „Vest. Zn.“. V. Teplov, stud. duhov. akademii deziras konatigi kun moskvaj abonatoj. Aдр. Sergeevsk. Pasad.
- MINSK. Estas organizita rondeto de „Vest. Zn.“. Sin turnu al Volskij, Iljinskij per., 6.
- MINSKOJ GUB. (Boris. ujezda) M. Pleščanici kaj. M. Liberman, deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“.
- NEAPOL. Estas organizita rondeto de l' „Unuigo Vest. Zn.“ (Corriere della Scienza) Italiaj Napoli via Genova 115 presso Roberti al Poltavniku.
- N.-NOVGOROD. A. Ovčënikov (Vladimirsk. realn. uč.) deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“
- NIŤNIJ-TAGIL (Permsk. gub. Verhot. ujezda) F. S. Konotov (Novaja ul. d. Džakova) organizis rondeton de „Vest. Zn.“.
- NAŤIUEVAN na. D. A. Pinkin (3 lin. d. № 34, li alvokas abonatoj por organizi rondeton de „Vest. Zn.“.

НЕАПОЛЬ. Образованъ круж. „С. В. З.“ (Corriere della Scienza), adr.: Italia Napoli via sanava 115, presso Roberti al s-ro Poltavekiu.

Н. НОВОГОРОДЪ. А. Овчинниковъ (Владимирск. реальн. учил.), жел. орган. круж.

НИЖНИЙ-ТАГИЛЬ (Пермской губ., Верхотурск. уезд.) Ф. С. Конозовъ (Новая ул., д. Дьячкова) организ. круж. „В. З.“.

НАХИЧЕВАНЪ на Д. А. Плякинъ (3-ья лпн., д. № 34) приглаш. подп. организ. круж. „В. З.“.

НОВОЧЕРКАССКЪ. Бр. Мепченко прос. свидѣн. о полож. „С. В. З.“ П. Флоровъ (Песчан. ул., 86) жел. орган. круж. „В. З.“.

НАРВА. Организ. круж. „В. З.“, обр. Н. Абаза, казан. вин. складъ 7.

НИЖЕГОРОДСКОЙ ГУБ. П. Петровъ, жел. орган. круж. Адр.: Сормовск. заводъ, Паровозо-Технич. бюро.

ОДЕССА. Г. Бауманъ (Елизавет. ул., 21), жел. присоед. къ отдѣл. „В. З.“.

ОСТРОГОЖСКЪ (Воронеж. губ.) гимназ. Яковлевъ организ. круж. „В. З.“ Учит. Любавевъ жел. примк. къ отд. „В. З.“.

ОРЕНБУРГЪ. Подписч. и читат. „В. Зн.“ приглашаютъ для организ. круж. по слѣдующ. адр. II-ая часть, Ермолаевскій пріютъ, Картолинская ул., П. Червиль-Водачи.

ОРЕЛЬ. В. Ченцовъ (I-ая гимназ. отъ 11—12 ч.) жел. орган. круж. „В. З.“.

ОМСКЪ (Учит. Сем.) Учит. Ѳ. Галдобинъ жел. орган. круж. „В. З.“.

ПОЛТАВА. Г. Трегубенко (Кобелянск. ул., 67) организ. круж. „В. З.“.

ПЕРМЬ. Г. Ф. Марксъ (Жел.-дор. д. № 5, кв. 9), жел. орган. круж. „С. В. З.“.

ПСКОВЪ. А. Гессе (Сергиевск. ул., соб. д.) жел. орган. круж. „В. З.“.

ПРУЖАНЫ (Грод. губ.). Подписч. образ. круж. „В. З.“ Адр.: Губернск. Казнач. А. Нячипоровичу.

ПЕРМСКАЯ губ. (Красноуфим. уезд. завод. Сарана) А. Лялинъ жел. завест. снош. съ подп. „В. З.“.

ПЕТРОВСКО-РАЗУМОВСК. организ. круж. „В. З.“.

ПЕРМСК. ГУБ. (ст. Нейво-Рудзянс.). Мъхавевъ жел. орг. круж. „В. З.“.

РОСТОВЪ на ДОНУ. Образов. подписч. круж. „В. З.“ Желаящихся присоединиться къ нему для активной работы просить обращаться къ Ив. Вас. Моторину. Ростовъ/Д. ул. Согласія 22; по средамъ отъ 5—7 для личныхъ переговоровъ.

РИГА. Организованъ отдѣл. союза „Вѣст. Зн.“ Предсѣдатель Р. Макстыс. Казначей Печкоца. Секретарь Шершуновъ.

РИГА. Имѣется круж. „В. З.“ Ф. Гурвичъ (Б. Кузнец. 62); И Ерыкановъ (Ярославск. 66); и Вейновск. (Земековск. 123, кв. 5) желаютъ примкн. къ рижск. отдѣл. „С. В. З.“.

СТ. РЫКОВО (Южн. жел. дор.) И. Шутковъ жел. орган. круж. „В. З.“.

РЪЖИЦА (Витеб. губ.) образов. круж. „В. З.“ обр.: Розенмуйское Учил. Д. Портасу.

— NOVOČERKASK. Fratoj Mečenko petas sciigojn pri stato de l' „Unuiĝo Vest. Zn.“.

— NARVA. Estas organizita rondeto de „Vest. Zn.“. Sin turnu al N. Abaza, kazen. vin. skiad, 7.

— NIJEGORODSKAJA GUB. P. Petrov deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“. Aдр. Sormovskij zav. Paravozo-Tehničeskoe bjuro.

— ODESA. G. Bauman (Elizavet. ul., 21) deziras aliĝi al filio de „Vestn. Zn.“.

— OSTROGOŬSK. (Voronejsk. gub) gimnaz. Jakovlev organizis rondeton de „Vest. Zn.“. Učitel Lubavev deziras aliĝi al filio de „Vest. Zn.“.

— ORENBURG. Mi alvokas la abonantojn kaj legantojn de „Vest. Zn.“. por organizi rondeton laŭ adreso 2-a ĉastj Ermolaevsk. prijuta, Kargolinskaja ul. P. Červen-Vodači.

— OREL. B. Čencov (1-a gimnazija de 11—12 hor.) deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“.

— OMSK. (Učit. semin.) Učitel Galdobin deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“.

— POLTAVA. G. Tregubenko (Kobelansk. ul. 67) organizis rondeton de „Vest. Zn.“.

— PERM. G. F. Marks (Šel-Der. d. № 5, kv. 9) deziras organizi rondeton de l' „Unuiĝo Vest. Zn.“.

— PSKOV. A. Gese (Sergievskaja ul. sobst. dom) deziras organizi rondeton de „Vestnik Zn.“.

— PRUJANI. (Grod. gub.) La abonantoj organizis rondeton de „Vest. Zn.“. Aдр. Gubernsk. kaznač. A. Ničiporoviču.

— PERMSKAJA GUB. (Krasnoufim. ujezd, zavod Sarana). A. Lalin deziras konatiĝi kun abonantoj de „Vest. Zn.“.

— PETROVSKO-RAZUMOVSKOE. Estas organizita rondeto de „Vest. Zn.“.

— PERMSKOJ GUB. (st. Nejvo-Budžjan) Mehaev deziras organizi rondeton de „Vestn. Znanja“.

— ROSTOV-NA-DONU. La abonantoj organizis rondeton de „Vest. Zn.“ dezirantaj aliĝi por aktiva laboro oni petas sin turni al Iv. Vas. Matorin, ul. Soglasia 22, ĉiu merkredo de 5 ĝis 7 por personaj paroladoj.

— RIGA. Estas rondeto de „Vestn. Zn.“ F. Gurvič (Bols Kuznečn., 62) I. Erikanov (Jaroslav. 66) kaj Vejnovskij. (Zemekovsk. 123 kv. 5) deziras aliĝi al riga filio de „Unuiĝo Vest. Zn.“.

RIGA. Estas organizita la filio de l' „Unuiĝo Vest. Zn.“. Prezidanto P. Makstis. Kasisto Jv. Perkonka. Sekretario Seršunov.

— ST. RIKOVO (Juĵn. Jelez. Dor.). I. Šutkov deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“.

— REJICA (Viteb. gub) estas organizita rondeto de „Vest. Zn.“ sin turnu: Rezenmujskoe učil. D. Portasu.

— G. SIMFEROPOL. S. Sokolskij deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“. (Petro-pavlovskaja ul. d. Bogaevsk., kv. Denejnago.

— ST. SERPUĤOV (M. K. j. d. fabr T-vo Rjabovsk. Manufakt.) A. P. Klepackij, do-

Г. СИМФЕРОПОЛЬ. С. Сокольский жел. орган. кр. „С. В. З.“ (Петропавл. ул., д. Богоевского, кв. Денежного).

СТ. СЕРПУХОВЪ. (М. К. ж. д. фабр. Т-во Рябовск. Мануф.) А. П. Клепацкий жел. орган. круж. „С. В. З.“ прос. сообщ. адреса.

САРАТОВЪ. Организованъ отд. „С. В. З.“ Напеч. отч о дѣят. его. Обращ. къ Попову (Часовенная ул., 175).

СТРѢЛЬНА (СПБ. губ.). Ив. Осиповъ жел. организ. круж. „В. З.“ (Красносельское шоссе. 2).

СЕМИПАЛАТИНСКЪ. М. К-въ (до востр. подъ № 5625) жел. орган. круж. или примкн. Пред. комп.

СТАВРОПОЛЬ. Организован круж. „В. З.“ А. Мешкянцемъ, надсмотр. телеф.

САМАРА. С. Резинкинъ (Солдат. слоб. ул. Курени, д. 48) и Я. Кожевниковъ (Дворянская ул., 70) жел. орган. круж.

СИБИРСКЪ. К. Пыдыевъ (Пажская, 7) жел. орган. круж.

ТРОСТЯНЕЦЪ (Харьк. губ.). Образован. круж. „В. З.“ обращ. къ Федору Ильичу Лпенко.

ТУЛА. П. КОМАРИЦКІЙ (Баранов. ул., д. Комарицкаго) жел. орган. круж. „С. В. З.“

ТИФИСЪ. (Судебн. ул., 5 кв. К. Кочарева) М. А. Ч. жел. орган. круж. З. Безуглий (Панаусар. пер., д. 9) организовалъ круж. „В. З.“

ТАЛЪСЕНЪ. (Курлянд. г.), Я. Индриксъ № 7. (гр. Вабельнъ, Нейвакене. вол., ус. Лунъ-Мунепекъ) жел. орган. кр. „В. З.“

ТЕРСКАЯ ОБЛ. (станиц. Ново-Павловск., въ Георгиевск. И.) Гладилин. пр. подписч. присыл. адр. изъ Пятигор. и окрест. для образ. н. круж. „В. З.“

СТ. НЕЗЛОБНАЯ (Терс. обл.) организов. круж., Пятигорск. отд. „В. З.“

С. УБИНСКОЕ (Кайнокаго у., Томской г.) орган. круж. „В. З.“ обращ. къ В. Яковлеву.

СТ. ФАЛЬЦГРАФЕНЪ (Р.-Орлов. ж. дор.) К. Кауфманъ жел. образ. круж. „С. В. З.“ прос. присл. адреса.

ХАРЬКОВЪ. Е. Дьюкова (Вокз. до востр. Дьюковой), жел. организ. кр. „В. Зн.“

ХЕРСОНЪ. И. Гелюкъ (Уѣздн. Зем. Упр.) предполог. устр. сѣвздъ подписч. „В. Зн.“

ХЕРСОНСК. ГУБ. (Ананьевск. у.) И. С. Шушара жел. орган. круж. (ст. Бирзула, до востреб.).

ХЕРСОНСК. ГУБ. въ Александрин Е. Боуманъ (Крюкова ул. соб. д.) организов. круж. „В. Зн.“

ЮРЬЕВЪ (Лифляндск. губ.). И. Бенсъ (Лавочная ул., 2) жел. организ. круж.

ЯРОСЛАВЛЬ. В. Счастныи (Губ. Земск. Больн.) жел. орг. круж. „В. З.“

ЯРЕНСКЪ (Вологод. губ.). 30-го сентября 1907 г. образовался отдѣлъ „С. В. З.“

образл. Яренскъ, Волог. г., А. Колоташину. ѲЕОДОСИЯ. В. Башкиль, А. Гоцко жел. организ. круж. „С. В. З.“ прос. прис. адр. Симфероп. ул., д. Риза, кв. Гога Б, Башкину.

ziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“ li petas alsendi adresojn.

— SARATOV. Estas organizita la fillo de l' „Unuigo Vest. Zn.“ estas presita raporto pri ĝia agado. Sin turnu al Popov (Časovenaja ul. 175).

— STRELNA. (Pet. gubern.) Iv. Osipov deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“ (Krasnoselskoe soso 2).

— SEMIPALATINSK. M. K-в (do vestrebovanija № 5625) deziras organizi rondeton at sin enskribi en iu ajn enzistantan rondeton.

— STAVROPOL. Estas organizita rondeto de „Vest. Zn.“ A. Meskjanecv, observanto de telefono.

— SAMARA-S. Rezinkin (Soldatsk. sloboda, Korenaja ul. d. № 48) kaj Jak. Kojevnikov (Dvorjansk. ul. 70) deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“

— SIBIRSK. K. Pildev deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“ (Paĵskaja 7).

— TROSTJANEC (Har. Gub.). Estas organizita rondeto de „Vest. Zn.“. Sin turnu al Feodor Ijicu Jacenko.

— TULA. P. Komarnickij (Baranovsk. ul. d. Komarn.) deziras organizi rondeton de l' „Unuigo Vest. Zn.“

— TIFLIS. (Sudebnaja ul. 5, kv. Kočareva M. A. Č. deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“ L. Bezuglij (Panausar per. d. 9) organizis rondeton de „Vest. Znanija“.

— TALSEN (Kurl. gubern.) Indriks (№ 7 gr. Vabeln, Neĵvakene. vol., us. Jaun-Mucenek) deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“

— TERSKAJA OBL. (Stanica Novo-Pavlovs., en Georgievsk. I. Gladilin proponas al abontantoj alsendi siajn adresojn el Pjatigorsk kaj aliaj ur. por organizi rondeton de „Vest. Zn.“

— ST. NEZLOBNAJA (Tersk. obl.) estas organizita rondeto de „Vest. Zn.“

— S. UBINSKOE (Kainskago ujezda, Tomsk. gubern.). Estas organizita rondeto de „Vest. Zn.“ Sin turnu al V. Jakovlev.

— ST. FALCGRAFEN (R. Or. j. d.) K. Kaufman deziras organizi rondeton pe l' „Unuigo Vest. Zn.“ li petas alsendi la adeseojn.

— ĤARKOV. E. Djukova (Vokz. do vostrebovanija al Djukovoj) deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“

— ĤERSON. I. Geluk (Ujezdn. Zemsk. Uprava) proponas arangi la kunveturon de abontantoj de „Vest. Zn.“

— ĤERSONSK. GUB. (Ananjevsk. ul.) I. S. Susara deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“ (st. Birsula do vostrebovanija).

— ĤERSONSK. GUB. (Aleksandria E. Bouman (Krkjkova ul. sob. dom) organizis rondeton de „Vest. Zn.“

— JURJEV (Lifland. gubern.). I. Bens (Lavačnaja ul. 2) deziras organizi rondeton de „Vest. Zn.“

— JAROSLAVL. V. Sčastnij (Gub. Zemsk. Voln.) deziras organizi rondeton de „Vest. Znanija“.

— JARENŠK. (Volog. gub.) 30 Septembro la 1907 jaro estis organizita, filio de l' „Unuigo Vest. Zn.“. Sin turnu al A. Kolo-taŝinu.

— FEODOSIA. V. Baŝkin, A. Gočko deziras organizi rondeton de l' „Unuigo Vest. Zn.“ ili petas alsendi adresojn. Simferopolsk. ul., d. Rila kv. Goza 5, Baŝkinu.

— Dubno (Volinsk. gub.). Estas fondita la rondeto de „Vjestn. Zn.“ Ĉiujn deman-dojn respondas K. C. Dejbog.

— Ekateringburgo (Permsk. gub.) Oni aranĝis la rondeton de „Vjestn. Zn.“ Sin turni: Voznesenskaja ul., 12. A. Fedo-rov aŭ Usolevskaja ul., 36. Ĥipicin

— Gomel (Mogilev. gub.). Jam estas la rondeto de „Vjest. Zn.“; oni petas la dezirantojn aliĝi (Nikolaevsk. ul., d. La-pick. A. Rozovskij.)

— Ĥolmohori (Arhangelskaja gub.), dom A. A. Koroleva, Stepan Levčuk

deziras aranĝi la rondeton de „Vjest Zn.“

— Irkutsk. M. N. B. deziras organizi la rondeton. Adresi la leterojn: poŝt res-tante.

— St. Undol (Vladimir. gub.). P. Samo-j-lov organizis la rondeton.

— Kaluga. Estas fondita la rondeto de „La Ligo de Vjest. Zn.“ Oni petas aliĝi ĉiujn dezirantojn: sin turni ug. Telčeev-skoj i Podvjazovsk. ul., dom Ĥristo-forov. Al B. Solovjev.

— Kostroma. La abonanto organizis la rondeton de „Vjestn. Zn.“ Sin turni: Bogoslovskij pereul. dom Remeslan. obŝe. Al B. Panfilov.

— Kiev. I. Ŝkabara (Nov-Tarasovsk. pe-reul. 3) deziras aranĝi la rondeton de „Vjest. Zn.“

— Kiŝinev. D. M. Muŝnjak. (Munĉemts. dor. 118). deziras organizi lokan rondeton de „Vjest. Zn.“

ТОВАРИЩАМЪ ПОДПИСЧИКАМЪ ЭСТ-ЛАНДСКОЙ ГУБЕРНИИ.

AL KOLEGOJ-ABONANTOJ de ESTLANDA GUB.

Повсемѣстно подписчики „Вѣстн. Zn.“ уже приступили и приступаютъ къ органи-заціонной работѣ для проведенія въ жизнь дорогихъ для всѣхъ насъ идей, проповѣду-емыхъ въ „Вѣстн. Zn.“. Между остали тоже немало подписчиковъ, горящихъ желаніемъ работать. Но пока еще никто изъ насъ не заговорилъ о совмѣстной работѣ; никто не заявилъ желанія хотѣ бы обмѣниваться мы-слями по поводу устройства сѣзда, откры-тія кружка и т. п.. А, между тѣмъ, время не ждетъ. И намъ слѣдовало бы принятыся за работу, приступити къ взаимному озна-комленію другъ съ другомъ для ревизіи сво-ихъ силъ. Призываю всѣхъ подписчиковъ Эстляндіи къ обсужденію вопроса, какъ устроить въ ближайшемъ времени сѣздъ подписчиковъ, какъ для взаимнаго ознако-мленія, такъ и для выясненія цѣлей и спосо-бовъ дальнѣйшей работы подъ дивизіомъ: „Учиться и учить другихъ“. Гдѣ, когда и какъ устроить сѣздъ, какіе вопросы жела-тельно было бы на немъ обсуждать? Очень желательно, чтобы инициаторами сѣзда вы-ступали городскіе подписчики. Игакъ, това-рищи страхпемъ съ себя разомъ ушніе и-скорѣе къ дѣлу!

Подп. *I. Вейнманъ.*

Адр.: чер. Везенбергъ, дер. Сагадъ.

КАЛУГА. Общество „Вѣстн. Zn.“ проситъ Астраханскій, Ярославскій и другіе отдѣлы союза „Вѣстн. Zn.“ со-общити свои адреса для переписки по вопросамъ организаціоннаго харак-тера и о постановкѣ и ходѣ работъ въ отдѣлахъ.

Адресъ правленія: Саратовъ, Часо-венная, № 175. между Камышанской и Ильинской. И. Г. Попову.

Ĉie la abonantoj de „Vjest. Zn.“ jam komencis kaj komencas organizi sin, por enkonduki en vivon tre karajn ideojn, propagandatajn en „Vjestn. Zn.“ Inter la estlandanoj ankaŭ estas multe da abonantoj, flamantaj per la deziro labori. Sed, tamen neniu el ni ekparolis pri kunigita laboro, neniu raportis la deziron eĉ nur interesanĝi la pensojn pri la aranĝo de kunveturo, pri eltrovo de rondeto k. t. p. Kolegoj, la tempo ne atendas, kaj al ni necese estas labori, komencu korespondadi unu kun alia por revizi siajn fortojn. Mi alvokas ĉiujn abonantojn de Estlando al medito pri la sekvanta demando: Kiel aranĝi en pli proksima tempo la kunveturon de abonantoj, kiel por reciproka konatiĝo tiel ankaŭ por la klarigo de celoj kaj rimedoj por plua laboro sub devizo: „Lerni kaj instrui aliajn“. kie, kiam kaj kiel aranĝi kunveturon, kiajn deman-dojn oni deziras disputadi? Tre estas dezirinde, ke la iniciatantoj estus la urbaj abonantoj. Kaj tiel, kolegoj, forskuu de si senkuragon kaj — pli rapide al afero. J. Vejman ĉer. Vezenberg, de-revnja Saggad.

— Societo de l' „Vjest. Zn.“ en Sa-ratov petas fakojn de uniigo la „Vjest. Zn.“ en Astrahanj. Jaroslavl kaj aliaj alsendi siajn adresojn por kores-pondadi pri demandoj organiza cia ka-raktero Adreso: Saratov. Ĉasovenaja, N 175 mejdu Kamiŝanskoj i Ĥjnskoj. I. G. Popov.

II. Отдѣлъ молодежи.

Опять о женскомъ равноправіи.

Подписчикамъ содержаніе этого письма, безъ сомнѣнія, извѣстно. Считаю нужнымъ подчеркнуть въ немъ слѣдующее...*) „женщина безусловно должна быть полноправной гражданкой“, но равноправіе можетъ быть „...только въ образцово конституціонныхъ и республиканскихъ государствахъ“... при господствѣ-же бюрократіи „это невозможно“. Отсюда выводъ: „прежде чѣмъ дать въ Россіи женщинѣ равноправіе, необходимо осуществить образцово-конституціонное правленіе, ввести погодовное образованіе лицъ обоего пола, создать подъемъ культуры и гуманности; въ противномъ случаѣ женское равноправіе въ Россіи недопустимо“.

Отбѣняя этотъ пунктъ письма „подписчика изъ Литвы“, я недоумѣваю, почему автору кажется невозможнымъ и даже недопустимымъ равноправіе женщинѣ въ бюрократическомъ государствѣ? Неужели только потому, что, какъ выражается авторъ, „различныя бюрократіи большею частью злоупотребляютъ своею властью надъ подчиненными имъ женщинами-чиновницами“? Мнѣ думается—эта аргументація совершенно неосновательна: развѣ лишена человѣческихъ правъ женщина ограждена въ бюрократическомъ государствѣ, отъ притязаній „бюрократиковъ“, если-бы таковыя случились? Оградить женщину отъ такихъ притязаній, значитъ запретить ее опять въ четырехъ стѣнахъ, совершенно изолировать ее отъ жизни. Но возможно ли это? Конечно, нѣтъ. А если такъ, кто сильнѣй и способнѣй отстоятъ свою личность, женщина угнетенная, безправная или во всеоружіи правъ? Конечно, послѣдняя. Я не буду приводить иллюстрацій,—мысль ясна, какъ Божій день.

Отсюда очевидно, что никогда не вредно, всегда допустимо женщинѣ добиваться права въ какомъ-бы то ни было государствѣ, будь это бюрократическое самодержавіе или демократическая республика (если въ послѣдней не признается женское равноправіе). Скажу

*) Всѣ фразы въ кавычкахъ взяты изъ письма „Подписчика изъ Литвы“.

II. Fakoj de junularo.

Ree pri la virina rajtegaleco.

Mi deziras diri kelkajn vortojn pri la letero de abonanto el Litvujo. Ceteraj abonantoj memoras, sendube, la enhavon de tiu letero. Mi opinias tamen necesa rememorigi el ĝi ĉi tion: „la virino sendube devas esti la plenrajta regnantino“, sed la rajtegaleco povas esti efektivigita „nur en la modele konstituciaj kaj respublikaj regnoj“, do ĉe la estrado de l' bjurokratio „tio ĉi estas neebla“. De tio ĉi estas konkludo: „antaŭ ol doni al la virino en Rusujo rajtegalecon, oni devas efektivigi modele—konstitucionan reformon, enkonduki la klerigadon de ĉiuj personoj de ambaŭ seksoj, krei levigon de l' kultureco kaj de l' humaneco; en kontraŭa okazo neebla estas la virina rajtegaleco en Rusujo“.

Rimarkigante ĉi tiun punkton de l' letero de l' „abonanto el Litvujo“, mi ne povas kompreni, kial al l' aŭtoro ŝajnas neebla kaj eĉ neallasebla la rajtegaleco de virinoj en bjurokrata regno. Ĉu nur tial, ke, laŭ la esprimo de l' aŭtoro „diversaj bjurokratetoj plej ofte trouzas sian potencen kaj submetitaj al ili virinoj—oficistinoj“? Mi opinias, ke ĉi tia argumentado estas tute senfunda: ĉu la virino, senigita de l' homaj rajtoj estas gardita en la bjurokrata regno kontraŭ, l' atencoj de l' „bjurokratetoj“, se tiaj atencoj okazas? Gardi la virinon kontraŭ ĉi tiaj atencoj—signifas: fermitigi sin inter kvar muroj de sia ĉambro, tute izoli sin de l' vivo. Tamen, ĉu estas tio ĉi ebla? Certe, ne. Se estas tiel, diru do, kiu estas pli kapabla forte gardi sian personecon: ĉu la virino premata, senigita de l' rajtoj, aŭ de ili perfekte armita? Certe, la lasta.

De tio estas okulvideble, ke neniam estas malutile, ĉiam estas permeseble al la virinoj peni atingi la rajtojn en kia ajn regno, ĉu en la bjurokrata kaj aŭtokrata aŭ en la demokrata respubliko (se en ĝi ne estas konfesata la virina rajtegaleco).

Mi eĉ pli diras: la virino devas (se nur ŝi ne estas tiel premata, ke mem ne konfesas esti homo) devas peni atingi siajn rajtojn, kaj ĉiu celanto la liberigon de l' popolo de-

богбе — женщина обязана (если только она не настолько подавлена, чтобы не признавать в себѣ человѣка), обязана добиваться своихъ правъ и всякій, кто ругаетъ за народное освобождение, обязанъ въ интересахъ дѣла помогать женщинамъ: ея пополняются кадры борцовъ за поруганныя, украденныя права — борцами, наиболее чувствующими всю безпомощность безправия и произвола.

Вотъ почему мнѣ непонятно выражение „прежде чѣмъ дать въ Россіи женщинѣ равноправіе, необходимо осуществить образцово-конституціонный образъ правленія“. Неужели люди до сихъ поръ были справедливы, отказывая женщинамъ въ равноправности? Неужели женщина должна, не помышляя о возстановленіи своего человѣческаго достоинства, терпѣливо дожидать этого образцово-конституціоннаго правленія? Нѣтъ, нѣтъ и нѣтъ.

Другое дѣло задать вопросъ, когда осуществляется женское равноправіе, при какомъ строе? Но утверждать, что „прежде чѣмъ дать въ Россіи женщинамъ равноправіе, необходимо осуществить образъ а в з о в о - конституціонное правленіе, ввести поголовное (?) образование лицъ обоего пола, создать подъемъ культуры (до какой степени) и гуманности (?); въ противномъ случаѣ женское равноправіе въ Россіи недопустимо“ — мнѣ думается, говорить абсурдъ.

Женское равноправіе допустимо всегда и вездѣ. Отрицать это — значитъ не считать женщину за человѣка, ставить вопросъ, человѣкъ-ли женщина, или, по крайней мѣрѣ, уже: такой-ли она человѣкъ, какъ и мужчина? Иметь-ли она право на общественную жизнь или должна ограничиться семьей? и т. д. Но эти вопросы достаточно уже разработаны и на нихъ, какъ кажется, данъ уже положительный отвѣтъ.

Передо мной встаетъ другой вопросъ, на какомъ основаніи отказывали женщинамъ до сихъ поръ въ равноправіи? Какъ могло произойти это мировое заблужденіе? Какъ могъ сложиться этотъ взглядъ на женщину, какъ на неравноправную мужчинѣ; какъ на нѣчто недостойное участія въ строительствѣ общества, государства? Говоря коротко, какимъ образомъ могъ даже зародиться въ человѣчествѣ вопросъ (и даже споръ!) о женскомъ неравенствѣ? Вотъ вопросъ — вопросъ очень, мнѣ кажется, важный и я бы былъ очень благодаренъ, если-бы кто-либо изъ подписчиковъ сказалъ нѣсколько словъ для его выясненія или просто на просто отослалъ къ какому-нибудь труду по этому вопросу.

Н. В.

Съ нѣсколько иной точки зрѣнія отвѣчаетъ тому же „подписчику изъ Литвы“ другъ изъ нашихъ корреспондентовъ. За недостаткомъ мѣста мы печатаемъ это письмо съ незначительными сокращеніями.

Ред.

Съ чего начать? Съ установленія ли „образцово-конституціоннаго строя“. Какъ пишетъ товарищъ изъ Литвы, или же дать раньше равноправіе женщинамъ и привлечь ее къ совмѣстной работѣ по строительству

vas pro la utilo de sia afero helpi al virinoj: si plenigas la vicojn de l' batalantoj por la malhonoritaj forstelitaj rajtoj, plenigas ilin je l' novaj kolegoj, plej malfacile elprovitaj la tutan senhelpecon de l' senrajteco kaj arbitron.

Jen kial mi ne komprenas la esprimon: „antaŭ ol doni al la virino en la Rusujo, rajtegalecon, necese estas efektiviĝi modele — konstitucia regformo“. Ĉu ĝis nun estis pravaj la homoj, rifuzante doni al la virino la rajtegalecon? Ĉu la virino nepre devas, ne pensante pri la restarigo de sia homa indeco, tolereme atendi ĉi tiun modele — konstitucia regformon? Ne, ne kaj ne!

Estas alia afero — demando, kiam efektiviĝos la virina rajtegaleco de kia regformo. Sed, mi opinias, ke estas absurde parolanto-homo, kiu diras, ke „antaŭ ol doni al la virino en la Rusujo la rajtegalecon necese estas efektiviĝi modele — konstitucia regformo enkonduki la klerigadon de ĉiuj (?) personoj de ambaŭ seksoj, krei levigon de l' kultureco (ĝis kia grado?) kaj de l' humaneco (?); en kontraŭa okazo neallasebla estas la virina rajtegaleco en Rusujo“.

La virina rajtegaleco estas ĉie kaj ĉiam allasebla. Nei tion ĉi signifas ne opinii la virino estas homo? aŭ almenaŭ tian ĉi: „ĉu ŝi estas tia sama homo, kia estas la viro? ĉu ŝi havas rajton por la societa vivado aŭ devas limigi sin per la hejmo?“ k. c. Sed tiuj ĉi demandoj estas jam sufiĉe pritrakitaj kaj, ŝajnas, oni jam respondis je ili jese.

Antaŭ mi ekstaras alia demando: sin apogante je kio oni rifuzadis ĝis nun al la virinoj la rajtegalecon? Kiel povis okazi ĉi tiu tutmonda eraro? Kiel povis kunmetigi la opinio, ke la virino estas ne rajtegala kompare kun la viro, ke ŝi ne indas partopreni konstruadon de l' societo, de l' regno? Mallonge dirite, kiel povis naskiĝi en la homaro demando (kaj eĉ disputo) pri la virina neegaleco?

Tiel staras la demando tre grava, laŭ mia opinio, kaj mi estus tre danka, se iu el abonantoj dirus kelkajn vortojn por ĝin klarigi aŭ simple rekomendus al mi ian verkon je ĉi tiu demando.

N. V.

Tradukis Ĉensiranto.

De iom alia vidpunkto repondas al sama „abonanto el Litvujo“, alia el niaj abonantoj. Pro la manko de l' loko ni presigas ĉi tiun leteron negrave mallongigita.

Redakcio.

De kio oni devas komenci? Ĉu de l' starigo de la „modele — konstitucia regformo“, kiel skribas kolego el Litvujo, aŭ antaŭe doni al la virino la rajtegalecon kaj sin altiri al kuna laborado por la konstruado de l' modele — konstitucia regformo? Mi esprimas la lastan el juskribitaj opinioj kaj ne povas konsenti je l' kontraŭa opinio de l' kolego el Litvujo. Ŝajnas al mi, ke de l' efektiviĝo de l' modele — konstitucia regformo sen kunlaborado de vi-

образцово-конституціоннаго правленія? Я стою на сторонѣ послѣдняго и съ мнѣніемъ товарища изъ Литвы, который думаетъ обратное, согласиться не могу, мнѣ кажется, что при осуществленіи образцово-конституціоннаго строя безъ привлеченія женщинъ, кто бы ни были защитниками ихъ (женщинъ) интересовъ, все же явятся существенные пробѣлы, съ которыми придется считаться. Нельзя назвать истинно-конституціоннымъ, или образцово-конституціоннымъ — государство, въ которомъ будетъ лишена жизни большая часть его гражданъ. Не могу согласиться съ товарищемъ изъ Литвы и въ томъ, что „только въ образцово-конституціонномъ и республиканскихъ государствахъ женщины могутъ пользоваться гражданскимъ равноправіемъ“. Предъ нами: республиканская Франція и конституціонныя: Англія, Германія и др. и все же гражданскаго равноправія женщины не имѣютъ, а у насъ въ автономной Финляндіи—равноправіе.

Безспорно, что введеніе поголовнаго образованія лицъ обоего пола весьма желательна, но въ дѣ некультурными нашихъ женщинъ назвать никто не можетъ; за нихъ говорить прошлое и настоящее на всѣхъ поприщахъ, и товарищ изъ Литвы неправъ, находя нашихъ женщинъ некультурными.

Допустите женщинъ къ избирательнымъ урнамъ, сдѣлайте ихъ равными мужчинамъ въ государственной и общественной жизни

Жена и „сожительница“.

Женщина не есть дѣль. а подруга и товарищ въ достиженіи высшихъ дѣлей бытія.

Л. Андреевъ.

Незаконная жена.. Сколько чудится въ этомъ словѣ безвразвѣннаго, развратнаго... Такъ и кажется, что это какаля-то падшая женщина, продающая свою ласку «по установленной таксѣ»... Дѣйствительно, что такое «незаконная» (гражданская) жена?

Лично мнѣ думается, что въ большинствѣ случаевъ люди, относясь отрицательно къ „гражданской“ женѣ, даже сами не вполне ясно понимаютъ причину своей антипатіи.

Еще крѣпко сидятъ въ нашемъ обществѣ прадѣдовскіе взгляды, проводившіе рѣзкую граніцу между „законной“ и „незаконной“ женой.

Каждый „порядочный, благовоспитанный и нравственный“ человѣкъ считаетъ своей священной обязанностью уважать, почитать и одарять часто несуществующими добродѣтелями первыхъ, а вторыхъ... но о нихъ даже избѣгаютъ говорить...

Virinoj, nepre aperos esencaj mankoj, kiuj ajn estos defendantoj de l' virinaj rajtoj kaj tiujn mankojn oni devos atenti. Oni ne povas nomi vere—konstitucia aŭ modele—konstitucia regnon, en kiu estas forigita de l' vivo granda parto de ĝia anaro. Mi ne povas konsenti kun la kolego el Litvujo kaj je tio, ke „nur en modele—konstituciaj kaj respublikaj regnoj la virino povas ricevi la civilan rajtegalecon“. Antaŭ ni estas—respublika Francujo kaj konstituciaj: Anglujo, Germanujo k. c. kie tamen la virinoj ne havas la civilan rajtegalecon, ĉe mi do en la aŭtonoma Finlando estas la rajtegaleco,

Estas sendisputeble, ke la enkonduko de klerigado de ĉiuj personoj de ambaŭ seksoj estas treege dezirinda, sed neniu ja havas rajton nomi niajn virinojn nekulturaj; por ili parolas la estinteco kaj estanteco en ĉiuj vivarenoj, kaj la kolego el Litvujo estas neprava, opiniante niajn virinajn nekulturaj.

Allasu la virinojn al la balotadurnoj, egaligu ilin je l'viroj en la regna kaj societa vivo, kaj la plua solvo de l'virina demando staros sur la fortikaj apogoj.

Ĉu mi estas prava? mi atendas vian juĝon, kolegoj.

M. A. abonanto № 23816.

Tradukis Ĉensiranto.

и дальнѣйшее рѣшеніе женскаго вопроса будетъ покоиться на прочныхъ устояхъ.

Правъ ли я, жду вашего суда, товарищи.

M. A. подп. № 23816.

Edzino kaj „konkubino“.

La virino ne estas celo, sed estas amikino kaj kolego en atingado de altaj celoj de l' vivo.

L. Andrejev.

Ne legala edzino! Kiom da senmoraleco kaj malĉestececo oni atidas en tiuj ĉi vortoj...

Sajnas, ke tio ĉi estas ia „perdita“ virino, vendanta siajn karesojn laŭ „difinita takso“ Efektive, kio estas „nelegala“ civila edzino?

Persono al mi sajnas, ke la plej granda parto da homoj, kiuj rilatas negative al „civila“ edzino, eĉ mem ne tute klare komprenas la kaŭzon de sia antipatio.

En nia societo havas ankoraŭ fortikajn radikojn praavaj opinioj, kiuj metis akran limon inter „legala“ kaj „nelegala“ edzino.

Ĉiu „konvena bonedukita kaj morala“ homo opinias, ke lia sankta devo igas lin estimi, respekti kaj aldoni ofte eĉ nekristantajn virtojn al la unuaj, la duaĵn do... sed pri ili oni eĉ evitas paroli!..

Ĉu estas eble? ja tio ĉi estas „nelegala“ edzino, konkubino, preskaŭ prostituantino. Ĉu

Как можно?! Въдъ это „незаконная“ жена, сожительница, чуть-ли не проститутка. Развѣ можетъ порядочный человѣкъ говорить о такой грязи...

Но вѣрно-ли это?.. По адресу-ли посылаете вы, „порядочные, нравственные люди“ свое обвиненіе?

Мнѣ кажется, нѣтъ.

Мнѣ скажутъ, что я ошибаюсь, или даже хочу умышленно извратить правду и защищать пороки. Но это будетъ—неправда. Я не ошибаюсь и, тѣмъ болѣе, не имѣю желанія извращать факты для защиты разврата. Развратъ антипатиченъ и, главнымъ образомъ, тѣмъ, что при немъ женщину лишаютъ человѣческаго достоинства, низводятъ ее до какого-то скотскаго положенія. Но, къ сожалѣнію, „порядочные, нравственные люди“ еще не научились отличать скотскую любовь отъ чистой.

Ихъ взглядъ сводится къ слѣдующему: развѣ женщина живетъ съ мужчиной внѣ законнаго (церковнаго) брака,—она должна быть безнравственной, независимо отъ тѣхъ причинъ и побужденій, которые привели ее къ свободной любви. Это съ одной стороны. Съ другой,—каждая женщина, живущая съ мужчиной законнымъ (церковнымъ) бракомъ, опять-таки независимо отъ причинъ и побужденій, достойна всяческаго уваженія, ибо ихъ любовь разрѣшена и зарегистрована соответственными, властью имущими, лицами.

Не ошибаетесь-ли вы, „порядочные, нравственные“ люди? Вы берете на себя слишкомъ большую ответственность — клеймить однихъ и восхвалять другихъ.

Но вернусь къ главной дѣли своей замѣтки. И такъ: какую-же женщину считать женой, и какую любовницей-содержанкой?

По моему, женщина можетъ оказаться въ той или другой роли, независимо отъ того, церковная она, или гражданская жена.

Каждая женщина, живущая съ мужчиной, безразлично—законнымъ или гражданскимъ бракомъ, только ради того, что можетъ свободно пользоваться его состояніемъ и проводить свое время въ весельи, удовольствіяхъ и въ полной праздности—будетъ скорѣе, любовницей-содержанкой, чѣмъ женой, т. е. она, въ сущности, продаетъ свою любовь и ласку. И сколько мы видимъ такихъ „любовницъ“ среди „законныхъ“ женъ; при этомъ число ихъ повышается съ приближеніемъ къ „высшимъ“ слоямъ общества и понижается по мѣрѣ удаленія отъ нихъ. Лишь какъ рѣдкость, такую „содержанку“ можно найти среди трудящихся, рабочаго люда.

Теперь возьмемъ другой случай.

Если женщина живетъ съ мужчиной, даже предположимъ—и законнымъ бракомъ, но наравнѣ съ нимъ, какъ равный членъ семьи, трудится, переноситъ всѣ лишенія трудовой жизни,—развѣ эту женщину можно называть содержанкой-любовницей, продающей свою любовь и ласку?

po vas homo konvenema paroli pri tia malpuro... Sed ĉu tio ĉi estas justa?.. Ĉu laŭ vera adreso sendas vi konvenaj moralaj homoj, Vian kulpigon? Al mi ŝajnas—ne.

Oni diros al mi, ke mi eraras aŭ eĉ volas intence kurbigi la verojn kaj dependi malvirton. Sed tio estos malvero. Mi ne eraras kaj, des pli, ne deziras malverigi faktojn por dependi malĉaston.

La malĉasteco estas antipatia kaj, ĉefe, pro tio, ke per ĝi la virinon oni senigas de l' homa indeco, malverante sin ĝis ia besta stato. Sed bedaŭrinde „konvenaj moralaj homoj“ ankoraŭ ne sciigas distingi bestan amon de la pura.

Ilia opinio estas sekvanta: se virino vivas kun viro ekster legala (eklezia) edzeco, — si devas esti senmorala, sendepende de tiuj kaŭzoj aŭ motivoj, kiuj alkondukis ŝin al la libera amo. Tiel estas de unu flanko.

De alia, ĉiu virino, vivanta kun viro en la legala (eklezia) edzeco, ankau sendepende de kaŭzoj kaj motivoj meritas ĉian respekton, ĉar ilia amo estas permesita kaj registrita konformaj de potenchavantaj personoj.

Ĉu ne eraras vi „konvenaj moralaj?“ Vi akceptas por si tro grandan respondecon malhonorigi unujn, kaj laŭdegi aliajn. Sed mi revenos al la ĉefa celo de mia noto. Tiel kian do virinon oni devas konfesi edzinon kaj kiun—pagata amatulino?

Laŭ mia opinio virino povas okazi en tiu aŭ alia rolo, sendepende, ĉu eklezia aŭ civila edzino ŝi estas. Ĉiu virino vivanta kun viro, egale ĉu, en legala, ĉu en civila edzeco, nur tial ke ŝi povas libere uzi lian monon kaj pasigi sian tempon en gajado, amuzoj kaj en plena mallaboreco—estas pli ĵuste, pagata amatulino, ol edzino, ĉar ŝi en esenco vendas sian amon kaj kareson, kaj krom da tiaj „amatulinoj“ ni vidas inter „legalaj“ edzinoj; kaj nombro de ili kreskas ĵu pli proksime estas al „supraj“ sferoj de l' societo kaj plimalgrandigas kun malproksimiĝo de ili. Nur kiel maloftaĵon, tian „pagatan amatulinon“ oni povas trovi inter la laborista klaso.

Nun ni prenu alian okazon. Se virino vivas kun viro eĉ ni supozu—nelegala edzeco, sed egalrajte kun li kiel egala membro de familio, laboras, toleras ĉiujn malfacilaĵojn de l' labora vivo,—ĉu tiun ĉi virinon oni povas nomi pagata amatulino vendata sian amon kaj kareson?

Ne. Neniu honesta, nobla homo permesos al si nomi ŝin per tiu ĉi malhonora nomo. Tiu ĉi virino estas amiko kaj kolego de l' viro en malfacila labora bataladolo. Sed malofte vi povas renkonti tian virinon inter niaj „konvenaj“ homoj, ili estas tute sobrigitaj de malvirteco de maĉastaj deziroj, de ekstera konveneco kaj ĉefe de sia sankteco kaj konveneco. Sed iru vi al homoj laborantaj kaj vi trovos nemale multe da tiaj virinoj—kolegoj.

Estimu tiun ĉi virinon eĉ kvankam ŝi estus „civila“ edzino, ĉar ŝi meritas esti mon

Нѣтъ. Ни одинъ честный, порядочный человекъ не рѣшится назвать ее этимъ позорнымъ именемъ... Эта женщина—другъ и товарищъ мужчины въ тяжелой, трудовой борьбѣ!.. Но рѣдко вы встрѣтите такую женщину среди нашихъ „порядочныхъ“ людей: онѣ насквозь пропитаны порокомъ, низкими желаніями, вѣшной порядочностью и, главнымъ образомъ, своею „святостью и порядочностью“.

За то пойдите къ трудящемуся народу и вы найдете не мало такихъ женщинъ-товарищей.

kaj malhonoru tiujn el ili. kiuj firmante sin per „eklezia“ edzeco, vendas siajn karesojn pro mono.

M. Sagovskij.

Уважайте эту женщину, хотя бы она была „гражданской“ женой, ибо она достойна уваженія, и клеймите тѣхъ изъ нихъ, которые, прикрываясь „церковнымъ“ бракомъ, продаютъ свою ласку за деньги.

M. Sagovskij.

III. Спорные вопросы жизни и нравственности.

Цѣль жизни.

Въ виду того, что всякая попытка рѣшить этотъ вопросъ о цѣли и смыслѣ жизни можетъ дать толчокъ дальнѣйшему разъясненію этой важной для всѣхъ насъ проблемы, я рѣшился изложить свое пониманіе цѣли жизни. Цѣль жизни человѣка познается посредствомъ нашихъ чувствъ. Но прежде, чѣмъ говорить о цѣли жизни, опредѣлимъ, что мы понимаемъ подъ словомъ—цѣль. Цѣль есть то, къ чему человѣкъ стремится. А такъ какъ каждый человѣкъ стремится къ чему-нибудь (къ чему бы то ни было), то, слѣдовательно, цѣль имѣется въ жизни каждого человѣка. Но какова цѣль этихъ небольшихъ-проходящихъ цѣлей? Цѣль этихъ цѣлей есть желаніе лучшаго, стремленіе къ лучшему. Какова же цѣль всѣхъ этихъ желаній и стремленій? Цѣлью всѣхъ желаній и стремленій является счастье. Что же такое счастье? Счастье есть состояние души, которое удовлетворяетъ человѣка не только въ данный моментъ, но и въ послѣдующіе. Это и есть цѣль жизни.

Чтобы предохранить читателей отъ односторонняго пониманія счастья, сдѣлаемъ несколько поясненій. Счастье у одного чело-

III. Disputeblaj demandoj de l'vivo kaj moralo.

Celo de la vivo.

Ĉar ĉia peno solvi tiun ĉi demandon pri celo kaj senco de l'vivo povas doni ekpuŝon al plua klarigo de tiu ĉi grava por ĉiuj ni problemo, mi decidis esprimi, kiel mi komprenas la celon de l'vivo. Celo de l'vivo de homo estas ekkonata kun helpo de niaj sentoj. Sed antaŭ, ol paroli pri celo de la vivo, ni klarigu, kion ni komprenas sub la vorto—celo. Celo estas tio, kion homo volas atingi. Kaj ĉar ĉiu homo volas atingi ion (ion ajn), sekve, celon havas la vivo de ĉiu homo. Sed kia estas celo de tiuj ĉi malgrandaj-sangigantaj celoj? La celo de tiuj ĉi celoj estas deziro, de la pli bona, movado al la pli bona. Kia do estas celo de ĉiuj tiuj ĉi deziroj kaj movadoj? Celo de ĉiuj tiuj ĉi deziroj kaj movadoj estas la feliĉo. Kio do estas la feliĉo? La feliĉo estas stato de l'animo, kiu plenkontentigas la homon ne sole en la nuna momento, sed ankaŭ en sekvantaj. Jen tio ĉi estas celo de la vivo.

Por gardi la legantojn de unufanka komprenado de l' feliĉo, ni faru malgrandajn klarigojn. La feliĉo ĉe unu homo aperas post bongusta matenmanĝo, tagmanĝo vespermanĝo, ĉe la dua—post kelkaj glasoj da brando, da vino... ĉe la tria pro interparolado kun simpatia homo at pri interesaj por li objektoj, ĉe la

вѣка появляется послѣ вкуснаго завтрака, обѣда, ужина, у другого послѣ нѣсколькихъ стакановъ водки, вина., у третьяго отъ бѣсѣды съ симпатичнымъ человѣкомъ или объ интересныхъ ему предметахъ, у четвертаго отъ созерцанія красоты., у пятаго отъ добраго дѣла; во всѣхъ этихъ случаяхъ человѣкъ чувствуетъ счастье, хотя предметы, вызывающіе счастье, различны. Счастье имѣетъ сходство съ пищей. Одинъ человѣкъ доволенъ одной пищей, другой человѣкъ—другой пищей, третій—третьей и т. д., или: человѣкъ удовлетворяется одной пищей, животныя—другой, птицы—третьей, насекомыя—четвертой, рыбы—пятой и т. д.; не смотря на значительное различіе пищи человѣка и другихъ животныхъ, у нея, однако, есть общій признакъ: она утоляетъ голодъ, это и даетъ ей право называться пищей. Такъ и счастье. Не смотря на значительныя различія предметовъ, вызывающихъ счастье, у нихъ есть общій признакъ: они вызываютъ состояніе, удовлетворяющее человѣка. Послѣ этихъ поясненій содержаніе счастья будетъ понятнѣе.

Подписчикъ Л. Кр—ко.

О декадентствѣ.

Самымъ моднымъ въ настоящее время теченіемъ въ литературѣ является декадентство. И мнѣ кажется, что выяснить его сущность и значеніе будетъ не безинтересно. По моему мнѣнію декадентство это отраженіе въ литературѣ разложенія буржуазіи *). Предчувствующій свою гибель буржуа, угрожаемый грознымъ рабочимъ движеніемъ извнѣ и грозными промышленными кризисами, стачками рабочихъ и т. п. внутри, не можетъ уже смѣло смотрѣть на дѣйствительную жизнь, на ея эволюцію, на ея перипетіи.

„Жизнь такъ капризна, такъ грязна! Стоять ли изображать ее? Вѣдь это значить двойнѣ страдать. Стоить ли намъ, стоящимъ такъ неизмѣримо высоко надъ гнусной чернью, дѣлающей жизнь, прислушиваться къ импульсу ея, къ импульсу той жизни, которой теперь владѣютъ другіе, шагъ за шагомъ отвоёвывающіе наши преимущества.

Покинемъ же эту „юдоль печали!“ Удалимся въ надземный міръ, будемъ восторгаться невѣдомыми, но величественными звуками, молчаніемъ, неподвижностью“. Таковъ смыслъ всего, что говорятъ декаденты, такъ оправдываютъ они туманность, непонятность своей „повзні“.

Но гдѣ мы ищемъ красоту? Красоту мы ищемъ въ жизни, въ мірѣ дѣйствительности, а не призраковъ, въ мірѣ разнообразныхъ, полныхъ глубокаго смысла движеній, эмоцій. Мы требуемъ отъ произведенія искусства,

*). Характерно, что самое названіе „декадентство“ означаетъ упадокъ.

kvara pro observado de la belo., de la kvina pro bona ago; en ĉiuj tiuj ĉi okazoj homo sentas feliĉon, kvankam objektoj, naskantaj feliĉon, estas diversaj. La feliĉo havas similecon kun nutraĵo. Unu homo estas kontenta, pro unu nutraĵo, dua homo—pro alia nutraĵo, la tria—pro la tria kaj t. p., aŭ: la homo kontentigas pro unu nutraĵo, la bestoj—pro la alia, la birdoj—pro la tria, la insektoj—pro la kvara, la fiŝoj—pro la kvina k. t. p.; malgrat granda diferenco inter nutraĵo de homo kaj nutraĵo de aliaj bestoj ĝi havas tamen, komunan signon: ĝi kontentigas la malsaton, kaj tio ĉi donas al ĝi rajton havi nomon de nutraĵo. Tiel same ankaŭ la feliĉo. Malgrat granda diferenco inter objektoj, sekvigantaj la feliĉon, ili havas unu komunan signon, ili kreas staton kiu kontentigas la homon. Post tiuj ĉi klarigoj la esenco de feliĉo estos pli komprenebla.

Abcnavto L. Kr—ko.

Esperantigis Radis.

Pri dekadentismo.

La plej moda movado en literaturo estas en la nuna tempo la dekadentismo. Kaj al mi ŝajnas, ke estas interese klarigi ĝian esencon kaj signifon.

Laŭ mia opinio la dekadentismo estas rebriilo en la literaturo de la degradado de la burĝaro *). La burĝo, antaŭsentanta sian pereon, minacata de la timiga laborista movado de ekstere, kaj de la timigaj industriaj krizoj, de la strikoj de laboristoj k. t. p. de interne, jam ne povas kurage rigardi la realan vivon, ĝian evolucion, ĝiajn ŝanĝojn.

„La vivo estas tiel kapricema, tiel malpura! Ĉu ĝi estas inda, ke oni ĝin figuru? Tio ja estus duobla sufero! Ĉu ĝi estas inda, ke ni, kiuj staras tiel nemezureble alte super la abomeninda popolamaso, kiu faras la vivon, atskultadu ĝian impulson, impulson de tiu vivo, kiun nun regas aliaj homoj, paŝo post paŝo formilitantaj niajn privilegiojn. Ni forlasu do tiun ĉi, valon de malĝojo!“ Ni foriru en la superteran mondon, ravu nin per nekonsentaj, sed majestaj sonoj, per silento, per senmoveco“.

Tia estas la senco de ĉio, kion parolas la dekadentistoj, tiel pravigas ili nebulcon, nekompreneblecon de sia „poezio“.

Sed kie ni serĉas la belecon? Ni ĝin serĉas en la vivo, en la mondo de realeco, sed ne en mondo de fantomoj, en la mondo de diversaj, plenaj de profunda senco movoj kaj emocioj. De verko de la arto ni postulas, ke

*). Estas karaktere, ke la mem nomo „dekadentismo“ signifas faladon.

чтобы оно „жило“, чтобы оно „было так“, какъ есть въ дѣйствительности“, чтобы образъ его „жили“. Мы требуемъ отъ художественнаго произведенія лишь того, чтобы въ образѣ его лилась кровь, чтобы они были облечены плотью, чтобы они двигались, чувствовали, думали, какъ живы е. Значить искусство есть не болѣе какъ отраженіе жизни, которая только и есть красота, изъ которой только мыслимо черпать ее. Красота же жизни не въ вычурности, не въ декадентской затѣйливости и замысловатости, а въ простотѣ и хрустальной ясности.

Такъ понимаемъ красоту мы, реалисты. Декаденты же, не находя красоту въ жизни, ища ее выше ея, полагаютъ красоту въ туманности, которой усердно окутываютъ свои произведения, въ наборѣ звуковъ, (какихъ безразлично, лишь бы музыкальных) въ никому непонятныхъ символахъ и аллегоріяхъ (непонятныхъ можетъ и самимъ авторамъ). И выходить бессмыслица, а не красота, полная глубокого и яснаго смысла.

Въ исторіи мировой литературы существуетъ законъ, что аллегорія знаменуетъ собою начало упадка въ литературѣ. Законъ этотъ выведенъ наблюдениемъ надъ ея историческимъ ходомъ. Объясняется это той простой причиною, что авторы, не находя возможности давать кровные, живые образы, обращаются къ „чурбану“ (аллегоріи и символу) и дѣлаютъ изъ него вмѣстѣлице красоты, премудрости и т. п. Вотъ такой-то именно періодъ мы теперь переживаемъ. Намъ кажется, что этотъ упадокъ обуславливается болѣзненнымъ броженіемъ умовъ и вообразеній современныхъ руководителей литературы—буржуа. Можетъ такъ же быть, что это явленіе, лишній разъ доказывая различіе буржуазнаго строя, вмѣстѣ съ тѣмъ возвѣщаетъ конецъ буржуазной литературы. Нѣсколько не сомнѣваясь въ добросовѣстности декадентовъ, искренности ихъ чувствъ, мы должны признать въ такомъ случаѣ творенія ихъ бессмысленнымъ бредомъ, продуктомъ разстроеннаго воображенія *). Но въ такихъ писателямъ не мѣсто въ литературѣ.

Реалистъ.

*) Это доказано уже извѣстнымъ М. Нордау въ его знаменитой книгѣ „Вырожденіе“. Конечно, есть и такіе, которые, покорясь модѣ, искусно настраиваютъ себя на декадентскій ладъ.

gi „vivu“, ke gi „estu tiel, kiel en realco“, ke ĝiaj figuroj „vivu“. Ni postulas de arta verko nur, ke en ĝiaj figuroj fluu la sango, ke ili havu korpon, ke ili sin movu, pensu kaj sentu kiel vivaj. Sekve la arto estas ne pli ol rebriilo de vivo, kiu sola estas beleco, el kiu sola oni povas ĉerpi la lastan. La beleco do de l' vivo kuŝas ne en la nenatura malsimpleco kaj ne en la dekadenta saĝaceco, sed en la simpleco kaj kristala klareco.

Tiel komprenas la belecon ni, realistoj. La dekadentoj do, ne trovante la belecon en la vivo, serĉante ĝin pli supre, opinias, ke la beleco konsistas en la nebuleco, per kiu ili fervore ĉirkaŭtadas siajn verkojn, en la kolekto de sonoj tute egale—de kiaj, estu ili sole muzikaj, en la simboloj kaj alegorioj por neniu kompreneblaj (nekompreneblaj, povas esti, por la aŭtoroj mem). Kaj devenas, sensenaĵo, sed tute ne beleco, plena de profunda kaj klara senco.

En la historio de l'tutmonda literaturo ekzistas lego, laŭ kiu la alegorio signifas la komencon de literatura ruiniĝo. Tiu ĉi lego estas konkludita el la observado de l' historia movado de la literaturo. Tio ĉi klarigas per tiu simpla kaŭzo, ke la aŭtoroj, ne trovante donadi havantaj sangon, vivajn figurojn, sin turnas al „manekeno“ al alegorio kaj simbolo kaj faras el ĝi ujon de beleco, saĝeco k. sim.

Jen tian nome periodon ni nun travivas. Al ni saĝnas, ke kaŭzo de tiu ĉi ruiniĝo estas malsana sentrankvileco de prudentoj kaj imagoj de l'nuntempaj gvidantoj de la literaturo—burĝoj. Estas eble ankaŭ, ke tiu ĉi fenomeno, pruvante ankoraŭ unu fojon la degradadon de la burĝa vivordo, kune kun tio antaŭmontras la finon de la burĝa literaturo. Neiom dubante la bonfidecon de la dekadentoj, la sincerecon de ilia sentoj, ni devas en tia, okazo konfesi, ke iliaj kreaĵoj estas senseca, deliro produkto de malarangiginta fantazio**). Sed por tiaj verkistoj ne estas ja loko en la literaturo.

Realisto.

Tradukis Goo.

*) Tio ĉi estas jam pruvita per konata M. Nordau en lia fama libro „Degenerado“. Certe, ekzistas ankaŭ tiaj dekadentoj, kiuj, obeante al la modo, lerte aranĝas sin laŭ dekadenta maniero.

Научная переписка.

Scienca Korespondado.

Вниманию врачей и химиковъ.

Por atento de la kuracistoj kaj hemistoj.

Возбужденный въ прошломъ номерѣ вопросъ о причинахъ сохраняемости мощей сильно меня заинтересовалъ. Пользуясь любезностью Редакціи, я позволю себѣ обратиться къ болѣе ученымъ товарищамъ-читателямъ со своими недоумѣніями, прося помочь мнѣ ихъ разрѣшить.

Что въ сохраняемости мощей нѣтъ ничего чудеснаго, въ этомъ я, конечно, нисколько не сомнѣваюсь, ибо естествознание совершенно исключаетъ слово „чудо“, замѣняя его словомъ „неизслѣдованное явленіе“. Принадлежитъ ли, однако, вопросъ о мощахъ къ числу еще неизслѣдованныхъ явленій или онъ только мнѣ представляется такимъ—этого я не знаю. Правда, я слышалъ, что красивая красная птичка клестъ (*Loxia*) не гнѣетъ десятки лѣтъ, вследствие того, что тѣло ея пропитано смолою, благодаря еловымъ или сосновымъ сѣменамъ, которыми питаются отдѣльные виды этой птицы (*Loxia curvirostra*—еловикъ, *L. pityopsittacus*—сосновикъ, *L. rubrifasciata*—краснопопаяный клестъ, *L. bifasciata*—бѣлопопаяный клестъ). Имѣется даже граціозная легенда, что эта симпатичная птичка пыталась выцѣпить гвозди, которыми былъ прибитъ ко кресту І. Христосъ. Благодаря этимъ непосильнымъ усиліямъ, клювъ клеста приобрѣлъ особую форму: верхняя и нижняя его доловны загибаются и скрещиваются. Въ награду за это доброе намѣреніе сострадательной птички Христосъ, какъ гласитъ преданіе, сдѣлалъ ея тѣло нетлѣннымъ.

Но, если въ данномъ случаѣ процессъ сохранения тѣла объясняется очень просто, то совсѣмъ въ иномъ положеніи находится вопросъ о сохраняемости мощей. Я слышалъ, что образуется какой-то жировоскъ, вещество, не подвергающееся гниенію и сохраняющее тѣло покойника отъ тлѣнія, но что это за вещество, какимъ химическимъ процессамъ и условіямъ оно обязано своимъ происхожденіемъ, достаточно ли одного образования жировоска для нетлѣнности мощей? и т. д. — вотъ вопросы, которые роятся у меня въ головѣ, не встрѣчая отвѣтовъ.

La demando pri la kaŭzoj de konservigado de korprestaĵoj, ekscitita en la antaŭa numero, min tre ekinteresis.

Uzante la afablecon de la Redakco, mi permesas al mi sin turni al pli kleraj kolegoj—legantoj kun miaj nekomprenaj petanto helpi al mi ilian klarigon.

Ke en la konservigado de l' korprestaĵoj estas nenio mirakla, je tio mi, nature, tute ne dubas, ĉar la naturscienco tute forigas la vorton „miraklo“ anstataŭante ĝin per la vorto „neexplorita aĵo“. Tamen—ĉu la demando pri korprestaĵoj apartenas al la ankoraŭ neexploritaj aĵoj aŭ ĉu ĝi nur sajnasesi tiaĵon mi ne scias. Kvankam, mi aŭdis, ke la bela ruĝa birdeto loksio (*Loxia*) ne putras dum dekoj da jaroj, kaŭze de tio, ke ĝia korpo estas sorbiginta per rezino, dank' al abiaĵoj kaj pinaj tuberoj, per kiuj sin nutras apartaj specoj de tiu ĉi birdo (*Loxia curvirostra*—abia loksio, *L. pityopsittacus*—pina loksio, *L. rubrifasciata*—ruĝzona loksio, *L. bifasciata*—blankzona loksio). Ekzistas eĉ gracia legendo, ke tiu ĉi simpatiinda birdeto, penis eltiri la najlojn, per kiuj estis alnajlita al la kruco I. Kristo. Dank' al tiuj nelafortaj penoj, la beko de la loksio akiris apartan formon: ĝiaj supra kaj malsupra partoj estas kunfleksitaj kaj krucigitaj. Por rekompenco pro tiu ĉi bona intenco de l' kompatema birdeto, Kristo, kiel diras la legendo, faris ĝian korpon neputreblan.

Sed, se en tiu ĉi okazo la proceso de la konservigado de la korpo klarigas tre simple, tiam tute en alia stato estas la demando pri konservigado de la homaj korpoj. Mi aŭdis, ke tiam formigas ia graso-vakso, stofa kinu ne putras kaj kinu konservas la korpon de l' mortinto de la putrado, sed kia stofa tio estas, al kiaj ĥemiaj procesoj kaj kondiĉoj ĝi dankas, pro sia deveno, ĉu sufiĉas sole la farigo de l' graso-vakso por la neputrebleco de l' korprestaĵoj k. t. p.—jen demandoj, kiuj amase flugadas en mia kapo, ne trovante la respondon.

Читалъ я также, что какой-то итальянскій ученый открылъ способъ предохраненія на вѣчныя времена труповъ отъ гнѣния; причемъ онъ дѣлаетъ это двоякимъ образомъ: при одномъ способѣ тѣло становится подобнымъ камню, такъ что изъ него можно дѣлать всевозможные предметы (рассказываютъ даже о столѣхъ съ мозаичной доской, сдѣланной изъ окаменѣвшаго человѣческаго тѣла); по другому способу, тѣло сохраняетъ всю свою вѣшность и мягкость, какъ тѣло только что умершаго человѣка.

Скажете, ученые люди, имѣютъ ли все, сообщаемое мною, какое-либо отношеніе къ сохраненности мощей? Объясните мнѣ это явленіе съ химической и физиологической точки зрѣнія.

Читатель *Василій Писайло*.

Mi legis ankaŭ ke ia itala scienculo eltrovis manieron antaŭgardi por eterneco la kadavrojn de l' putrado; nome, li faras tion dumaniere: de unu maniero la korpo fariĝas simila al ŝtono, tial ke el ĝi oni povas fari ĉiajn objektojn (oni rakontas eĉ pri tableto kun mazaika tabulo, farita el la stoniginta homa korpo); laŭ alia maniero, la korpo konservas sian tutan eksterajn kaj molecon, kiel la korpo de ĵus mortinta homo.

Diru, kleraj homoj, ĉu ĉie, konigata de mi havas ian rilaton al konservigado de la korprestaĵoj? Klarigu al mi tiun ĉi fakton de l' ĥemia kaj fiziologia vidpunkto.

Leganto *Vasilij Pisajlo*.

Tradukis G o d o.

Объ устройствѣ образовательныхъ экскурсій *).

Приближается лѣто. Для весьма многихъ это—свободное отъ обычныхъ занятій время. Почти всѣ учащіеся и учащіе въ теченіе нѣсколькихъ лѣтнихъ мѣсяцевъ могутъ распологаться своимъ временемъ какъ хотятъ.

Всѣ, кому можно, кто не связанъ съ опредѣленнымъ мѣстомъ семей и необходимостью запастись средствами на зиму, кто имѣетъ хоть небольшія сбереженія, стремятся лѣтомъ выбраться изъ своего уголка на широкій просторъ, чтобы собственными глазами взглянуть на красоту божьяго міра; взглянуть на могучіе успѣхи человѣка въ его достояннхъ успѣхахъ разгадать тайну сложнаго чуда—природы и собравшаго плоды своихъ стараній въ сокровищницахъ науки—въ музеяхъ, чтобы извѣдать чудаеса человѣческаго генія, воплотившаго свою волшебную мечту въ сочетаніяхъ линий красокъ, звуковъ, подчинившаго своей гордой власти стихіи и заставившаго ихъ служить себѣ въ пзумительныхъ созданіяхъ техники.

Но многимъ ли доступны такіа поѣздки? Многимъ ли удастся выбраться изъ своего захолустья?—Нѣтъ, только отдѣльные счастливы (я имѣю въ виду людей трудящихся) оказываются въ состояніи сколотить достаточный капиталъ для такой роскоши, какъ экскурсія. А между тѣмъ, если энергично взяться за дѣло, то можно было бы создать очень устойчивую организацію, оцрающуюся не на капризъ судьбы, а на истинныя потребности.

Эта организація должна будетъ заняться рѣшеніемъ двухъ вопросовъ, а именно, вопросомъ о созданіи коллегіи путеvodителей по музеямъ, выставкамъ, фабрикамъ, и пр., и вопросомъ о возможномъ сокращеніи рас-

ходовъ, лежащихся тяжелымъ бременемъ на небогатыхъ участниковъ экскурсій.

Что касается перваго вопроса, то онъ будетъ легко разрѣшенъ, если только русское общество дастъ понять господамъ завѣдующимъ музеями, что они существуютъ для музейевъ, а не музеи для нихъ, и что одною изъ важнѣйшихъ обязанностей ихъ является популяризація представляемаго музейемъ матеріала. Подъ давленіемъ общественнаго мнѣнія профессора сойдутъ съ своего Олимпа и займутся толковой, сообщающей цѣнныя научныя знанія постановкой объясненій въ музеяхъ.

И не такъ ужъ много времени терялось бы у профессора, чтобы организовать объясненія толковыя, строго научныя, сообщающія цѣнныя знанія. Нашлось бы и среди педагоговъ средней и нижней школы и среди студентовъ немало лицъ, которыя явились бы достаточно годными помощниками ихъ въ этомъ дѣлѣ.

Но одной удовлетворительной постановки объясненій въ музеяхъ не достаточно. Надо сдѣлать посѣщенію ихъ фактически возможнымъ для лицъ, живущихъ далеко отъ столицы и не располагающихъ большими средствами. Надо удешевить ихъ проѣздъ и проживаниеъ въ Петербургѣ. Какъ добиться удешевленія проѣзда для экскурсантовъ, на этотъ вопросъ я не берусь отвѣтить. Для этого слѣдовало бы, пожалуй, вступить въ переговоры съ желѣзнодорожными начальствами. Но зато удешевленіе проживанія экскурсантовъ въ Петербургѣ или другихъ городахъ находится почти цѣлкомъ въ рукахъ самихъ участниковъ экскурсій.

Тутъ въ широкихъ размѣрахъ примѣнимъ весьма популярный въ настоящее время принципъ коопераціи. При нѣкоторой организованности дѣла, не трудно сократить расходы на жизнь экскурсантовъ въ столицѣ если не на $\frac{1}{3}$, то по крайнѣй мѣрѣ на половину.

* La artikolo pri organizacio de klerigaj ekskursoj en Peterburgo kaj aliajn rusajn grandajn urbojn estos presita esperante en sekvanta numero. Redakcio.

Это не покажется утопией, если принять в расчет следующие соображения: временный жилец на семь переплачивает по крайней мере вдвое; но соберите несколько разновременных жильцов, друг друга смѣняющих, и у вас получится, так сказать, постоянный. Вся задача, следовательно, в распределении сроков. А что может стоить содержание больше или меньше постоянного жильца при кооперации, о том краснорѣчиво говорить хотя бы тот факт, что в некоторых столовых в Петербурге, оборудованных в наемных помещениях группой студентов без всякой помощи извне, обѣд стоит 20 коп., т.е. почти вдвое дешевле, чѣм обѣд того же качества в промышленной столовой. Весьма выгодно стало быть, организоваться. Не мало, конечно, надо поработать, чтобы внести необходимую плановѣрность в дѣло и наладить его прочно; зато экономия получится на-

столько значительная, что стоит об этом подумать.

Трудно, конечно, столкнуться разрозненным экскурсантами, друг друга не знающим, съѣзжающим на несколько дней; это, разумеется, далеко не то, что, например, больше или меньше постоянная, по крайней мере в течение года не мѣняющаяся студенческая среда. Но все же возможен и тут разговор. На то, вѣдь, и почта существует. Журналь „Вѣстникъ Знания“, уже имѣющей опыт организационных работ, путем переписки, не откажется, вѣроятно, разобраться в той перепискѣ, которая по настоящему вопросу может возникнуть, если дѣло окажется жизненнымъ.

Мнѣ лично думается, что найдется не мало какъ желающих воспользоваться такой организацией, так и желающих использовать свои знания и умѣнье для организационной работы. *Студентъ Александровскій.*

Въ одномъ маленькомъ французскомъ городкѣ былъ безвинно арестованъ, по подозрѣнію въ кражѣ, одинъ молодой русскій; во всемъ городѣ никто не говорил по русски. Тогда судья догадался дать обвиняемому въ руки учебникъ эсперанто; черезъ нѣсколько дней молодой человекъ былъ въ состояніи оправдаться при помощи международного языка.

En unu malgranda franca urbeto, oni senkulpe malliberigis unu junan ruson, suspektante lin je ŝtelo; en la tuta urbeto neniu parolis ruse. Tiam la ĵuĝisto ekhavis ideon doni al la kulpigito lernolibron de Esperanto; post kelkaj tagoj, la juna homo havis

eblecon sian pravigi kun helpo de la internacia lingvo.

Къ свѣдѣнію подписчиковъ.

Мы принуждены на нѣкоторое время воздержаться отъ выпуска «Полнаго эсперанто-русскаго словаря», такъ какъ наше изданіе возбудило аппетиты нѣкоторыхъ мародеровъ, рѣшившихъ пользоваться готовымъ матеріаломъ, выпуская нашъ словарь подъ видомъ собственной работы.

Читатели! обращаемъ ваше вниманіе на тяжелое положеніе очень способнаго молодого скульптора Адольфа Гельмана, родомъ изъ Варшавы. Онъ учится въ настоящее время въ Краковской Академіи Художествъ. Не имѣя рѣшительно никакихъ средствъ къ жизни, онъ вытался добывать себѣ пропитаніе въ качествѣ разносчика газеты „Narzędz“ (Впередъ), пробовалъ сдѣлаться каменщикомъ, часовымъ мастеромъ, работалъ на чучельной машинѣ,—словомъ, бился, какъ рыба

объ ледь, но повсюду оказывалось слишкомъ мало работы. Молодой человекъ голодаетъ, отъ него остался кожа и кости, но... онъ все-таки учится искусству! Необходима скорая и правильная помощь. Откликнитесь тѣ, кому не безразлично, удастся ли этому талантуну пробить дорогу, или же онъ долженъ умереть съ голоду.

Адресуйте: *Kraków, Akademija Sztuk Pięknych, klasa profesora Laszczki, dla Adolfa Gelmiana.*